

**Wε taani dɔɔ
MATIYU
na pɔpɔni tun**

**Wε taani dɔɔ Matiyu na
pɔpɔni tun na bɔri dɔɔbam
kɔɔɔ tun mɔ tuntu**

Matiyu dɛɛn yɔ Zezi karabiɛ fugɛ-bale bam wɔ dɔɔɔba mɔ (Matiyu 9:9 dɔ 10:3).

Matiyu bɔri nɔ Zezi Kɔri yɔ Vɔrɔɔ wɔm Wε na goni ni dɔ Zwifɛ bam faɔa faɔa sɔ oɔ ba tun mɔ. O ma ta bɔri Zwifɛ yigɛ tiinɛ dɛɛn na vɔ-o te tun.

Zezi Kɔri dɛɛn tu lɔɔɔ baɔa dwi tiinɛ maama nɔaanɔ mɔ, kɔ dɔ Zwifɛ bam mɔ má nɔaanɔ. O pɛ o karabiɛ ni, sɔ ba tɔɔɔ o kwɛr-ywɛɔɔ kam ba bɔri lɔɔɔ baɔa dwi tiinɛ maama (Matiyu 28:19).

Matiyu nɔɔɔ Zezi lɔra dɔ o biini wɔɔɔ, o bɔri nɔ o yɔ Pɛ wɔɔ na tu sɔ o vɔri nɔɔna ba lwarɔm wɔni tun mɔ (pɔɔɔɔm 1-2).

O daa ta maa bɔri Zan na miisi Zezi na wɔni te dɔ sutaani na maɔ-o te tun (pɔɔɔɔm 3-4),

yɔ o bɔri Zezi na tɔɔɔ Galile nɔ te tun: o tɔɔɔ Wε kwɛrɛ, o bɔri nɔɔna Wε cɔga kam, o pa yawɔna na yazurɛ (pɔɔɔɔm 5-18).

Kuntɔ kwaga nɔ Zezi ma vu Zeruzalem. Zwifɛ yigɛ tiinɛ ma pa ba ja-o ba pa tɔɔn-dagara baɔa nɔ ba gɔ. Da yatɔ dɛ nɔ o ma jooɔi o bi o yagɔ tɔɔni (pɔɔɔɔm 19-28).

Matiyu bɔri Zezi zaasɔm dɔm na cɛ kuni bɔnu te tun:

1. O bɾi balɔ na zɔ Wɛ paari dɪm wɔ tun na maɲi sɪ ba taa tɔgi ɔiga te tun (pɔɔrim 5-7).
2. O kwe balɔ na maɲi sɪ ba tɔɔli Wɛ paari dɪm kwɛrɛ kam ba bɾi nɔɔna tun (pɔɔrim 10).
3. O mɛ mɪmaɲa yarɛ mɔ o ma bɾi Wɛ paari dɪm ta na sɛgi yɪ dɪ wɔ ba dɪ bɾi jaja te tun (pɔɔrim 13).
4. O bɾi Wɛ nɔɔna na maɲi sɪ ba taa ŋwi te tun (pɔɔrim 18).
5. O bɾi ni dɪ maɲi sɪ dɪ taa ɔgi maɲa kalɔ Wɛ paari dɪm na wɔ ba dɪ wanti wo-lwaanɔ dwi maama te tun (pɔɔrim 24-25).

*Zezi kwɛ dwi dɪm na tonji te tun
(Luki 3:23-38)*

¹ Zezi Krisi nabaara bam kuri na puli te tun mɔ tɪntɔ:

Zezi Krisi yɪ Davidi dwi tu mɔ,
Davidi dɪ maa yɪ Abraham dwi tu.

² Abraham ma lɔ Yizaki.
Yizaki ma lɔ Zakɔbi.

Zakɔbi ma lɔ Zuda dɪ o zumbaara dɪ o nyaana.

³ Zuda dɪ Tamaari ma lɔ Faresɪ dɪ Zara.
Faresɪ ma lɔ Esrɔm.

Esrɔm ma lɔ Aram.
⁴ Aram ma lɔ Aminadabi.

Aminadabi ma lɔ Naason.
Naason ma lɔ Salɔmɔn.

⁵ Salɔmɔn dɪ o kaani Rahabi ma lɔ Bɔazi.
Bɔazi dɪ o kaani Ruuti ma lɔ Obɛdɪ.

Obɛdɪ ma lɔ Zese.

⁶ Zese ma lɔ Davidi wɔlɔ na jigi pɛ tun.

Davidi dɛɛn dɪ kadɛm wɔlɔ na yɪ Yuri kaani tun,
yɪ ba lɔ Salɔmɔn.

⁷ Salomɔn ma lɔ Robɔam.

Robɔam ma lɔ Abia.

Abia ma lɔ Aza.

⁸ Aza ma lɔ Zɔzafati.

Zɔzafati ma lɔ Zɔram.

Zɔram ma lɔ Yoziasi.

⁹ Yoziasi ma lɔ Zɔatam.

Zɔatam ma lɔ Asasi.

Asasi ma lɔ Ezekiasi.

¹⁰ Ezekiasi ma lɔ Manasi.

Manasi ma lɔ Amɔn.

Amɔn ma lɔ Zɔziasi.

¹¹ Zɔziasi ma lɔ Yikonɔa dɔ o nyaana.

Yikonɔa mumaɲa kam nɔ mu ba jaanɔ Yisurayeli tiinɛ bam ba vu ba yaɣɔ Babilɔnɔ tɔɔ nɔ.

¹² Yisurayeli tiinɛ bam viirim dɔm kwaga nɔ mu

Yikonɔa lɔɣɔ Salatɔyeli.

Salatɔyeli ma lɔ Zorobabelɔ.

¹³ Zorobabelɔ ma lɔ Abidu.

Abidu ma lɔ Eliyakɔm.

Eliyakɔm ma lɔ Azori.

¹⁴ Azori ma lɔ Sadoki.

Sadoki ma lɔ Akimi.

Akimi ma lɔ Eliyudi.

¹⁵ Eliyudi ma lɔ Eleyazaari.

Eleyazaari ma lɔ Matan.

Matan ma lɔ Zakɔbi.

¹⁶ Zakɔbi ma lɔ Zɔzefɔ, wuntɔ mu jigi Mari baru.

Mari dɛɛn ma ba o lɔ Zezi wɔlɔ ba na bɛɲi nɔ Kriɔi.

¹⁷ Kuntɔ maa brɔ nɔ, kɔ na zɔɣɔ Abraham nɔ kɔ vu kɔ yi Davidi tɔn, ba dwi dɔm yɔ kuni fugɛ-bɔna mu. Kɔ na zɔɣɔ Davidi nɔ kɔ vu kɔ yi Yisurayeli tiinɛ bam viirim dɔm maɲa kam nɔ tɔn, bantɔ dɔ dwi dɔm yɔ kuni fugɛ-bɔna mu. Kɔ na zɔɣɔ maɲa

kam kuntu ni si ku vu ku yi ba na lugi Zezi Krisi manja kalu tin, bantv di dwi dum maa yi kuni fugə-bina.

Zezi lura kam na de te tin
(Luki 1:26-38, 2:1-7)

¹⁸ Ba na lugi Zezi Krisi te tin mu tintv. O nu Mari di Zuzefv tiinə maama deen ya se si ba pa ba zu daani, yi Mari daa ta wv ve o barv wvm te. Manja kam kuntu ni o ma ba o ja pugə di We Joro dam.

¹⁹ Zuzefv wvlu o na lagi o zu tin maa yi non-ɲum. O maa ba lagi si o pa cavura ja o kaani wvm noona maama yigə ni. O ma buɲi si o daani o yag-o, si noona yi zaɲi ba lwarɪ.

²⁰ O na buɲi kuntu tin, Baɲa-We maleka ma ba o te o dindwira wvni, yi ka ta did-o ka wi: «Zuzefv, Pe Davidi dwi tu, yi pa n wv cɔgi si n jɔɲi Mari n ma n ji n kaani. Beɲwaanɪ, o na jigi pugə kam tin, ku yi We Joro kuv dam ɲwaanɪ mu.

²¹ O lagi o lv bəkərə mu, si n pa o yiri ni Zezi, beɲwaanɪ oó ba o vri o noona ba lwarim wvni o yagi.»

²² Zezi lura kam deen sunɪ ka togi kuntu don mu, si ku pa Baɲa-We deen na tagi kulv tin sunɪ ku ki. Faɲa faɲa tin, Di nijonnu wvdonj deen tooli Di kwərə kam o wi:

²³ «Buko wvlu ta na yəri baaru tin wó ba o ja pugə o lv bəkərə,

yi baá bəɲi bu wvm yiri ni Emanuyeli.»

O yiri dum kuntu kuri mu yi We wvra didaani dibam.

24 Zuzefu na do o zaŋi tun, o ma se o ki Baŋa-We maleka kam na tagi ni o ki te tun. O ma se o joni Mari o ja vu soŋo.

25 O ma wu pəni did-o si ku vu ku yi o na lugi bu wum maŋa kalu tun. O laan ma pa o yiri ni Zezi.

2

Yiyən-yeenə na tu si ba zuli Zezi te tin

1 Ba deen lugi Zezi Zude tiv kudoŋ ni mu, ku yiri mu Betelhem. Ku maa yi maŋa kalu Erɔdi deen na yi pe tun. Yiyən-yeenə badaara deen ma nuŋi wa-puli seeni ba ba ba yi Zeruzalem.

2 Ba laan ma bwe noona ba wi: «Bu wum ba na lugi si o ji Zwifə pe tin wu yən mu? Beŋwaanɩ dɩbam ne calɩɩa kalu na bri o lora kam tin na nuŋi bri-kwaga seeni, yi dɩbam ba si dɩ zul-o.»

3 Pe Erɔdi deen na ni kuntu tun, liə maa jig-o di noona balu maama na zuuri Zeruzalem ni tun.

4 O laan ma beŋi Zwifə kaanum yigə tiinə bam maama, didaanɩ We cullu karanyɩna tiinə bam, yi ba la daanɩ. O ma bwe-ba o wi: «Yən mu ba maŋi si ba lu Krisi wum?»

5 Ba ma lər-o ba wi: «Kuu ta yi Betelhem ni mu, Zude tiv ni. Beŋwaanɩ faŋa faŋa We nijonnu wudoŋ pupuɩ o wi:

6 <Betelhem, tiv kulu na yi balaja Zude tɩni dɩm wɔni tun, dai tiv kulu na muri tun.

Beŋwaanɩ nmu wɔni mu baá lu didɛɛɩ wulu na wó ta nii a noona balu na yi Yisɩrayɛli dwi tiinə tin baŋa ni.> »

7 Erɔdi na ni kuntu tun, o ma daanɩ o beŋi yiyən-yeenə bam si ba ba o te. O ma kwaanɩ

o bwe-ba, si o lwarɪ de dɪm calɪɔva kam na puli ka nuɲi tɪn.

⁸ O laan ma tuɲɪ-ba si ba vu Betelɪhem, yɪ o wɪ: «Ve-na á kwaanɪ á beeri bu wɔm jəgə, si á na nɛ-o, si á joori á ba á ta á brɪ-nɪ, si a dɪ vu a zul-o.»

⁹ Pɛ wɔm na tagɪ kɔntɔ dɪ ba tɪn, ba laan ma zaɲɪ ba maa kɛa. Ba na maa kɛ tɪn, ba ma da ba na calɪɔva kalɔ ba ya na maɲɪ ba na wa-puli seeni tɪn. Ka laan maa wɔ ba yigə nɪ wɛyuu nɪ ka veə, yɪ ka vu ka zɪgɪ ka maɲɪ dɪ bu wɔm na wɔ mɛ tɪn.

¹⁰ Kɔ ma pa ba tiini ba jɪgɪ wɔpɔlo lanyɪranɪ.

¹¹ Ba ma vu ba zɔ sɔɲɔ kɔm wɔ. Ba ma na bu wɔm dɪ o nu Mari. Ba ma kuni doonə ba zul-o. Ba laan ma bwəli ba zɪla ba li pɛera ba pa-o. Ba pɛera yam yɪ səbu-sɪɲa, dɪ wəənu tɪlɔ ba na zwe yɪ tɪ lwəm ywəmmə tɪn, dɪ tralɪ nugə kalɔ yɪrɪ na yɪ Miiri tɪn.

¹² Wɛ ma pa ba lwarɪ ba dɪndwɪa wɔnɪ, nɪ ba daa yɪ joori ba da Erɔdɪ te. Ba laan ma tɔgɪ cwə-gaa ba joori ba vu ba tɪv kɔm.

Erɔdɪ na kwaanɪ si o gv bu wɔm te tɪn

¹³ Yiyən-yeenə bam na kɛ ba daari kɔntɔ tɪn, Baɲa-Wɛ malɛka ma da ka ba Zɔzɛfɔ te o dɪndwɪa wɔnɪ, yɪ ka wɪ: «Zaɲɪ n ja bu wɔm dɪ o nu n ja n duri n vu Ezipi tɪv, si á taá zɔvɪ da, si kɔ yɪ maɲa kam a na wɔ pa abam ni si á nuɲi Ezipi á joori á ba tɪn. Bɛɲwaanɪ Erɔdɪ mɔ lagɪ o zaɲɪ o beeri bu wɔm si o gv-o.»

¹⁴ Zɔzɛfɔ na ni kɔntɔ tɪn, o ma sunɪ o zaɲɪ o ja bu wɔm dɪ o nu wɔm, o nuɲi tɪtɪ dɪm kɔntɔ nɪ o vu Ezipi.

15 Ba ma zùrɪ da taan, sɪ kɔ vu kɔ yi maɲa kalɔ Erɔdɪ na tɪgɪ tɪn. Kɔ dɛɛn kɪ kɔntɔ mɔ, sɪ kɔ pa Baɲa-We dɛɛn na tagɪ kɔlɔ tɪn sɪnɪ kɔ kɪ. Faɲa faɲa tɪn, Dɪ dɛɛn pɛ Dɪ nijonɲu wɔdonɲ tɔɔlɪ Dɪ kwɛrɛ o wɪ:

«Amɔ We bɛɲi a bu wɔm sɪ o nunɲi Ezipi nɪ mɔ o ba.»

16 Erɔdɪ dɛɛn na tu o lwarɪ nɪ yiyɛn-yeenɛ bam lɔrɪ o yigɛ nɪ ba viiri tɪn, o bam ma tiini dɪ zaɲɪ. O ma pa ni sɪ o nɔɔna vu Betelɪhem dɪ kɔ tɪ-balwa bam maama wɔnɪ, ba gɔ bɛkɛri-balɛ sɪlɔ na yi bɪna yale dɪ balɔ na muri bɪna yale tɪn maama. O nan kɪ kɔntɔ, sɪ kɔ maɲɪ dɪ yiyɛn-yeenɛ bam na pɛ o lwarɪ maɲa kalɔ calɔɔa kam na nunɲi tɪn mɔ.

17 Biɛ bam gɔm dɪm ma pa We nijonɲu Zeremi na tagɪ We kwɛrɛ kalɔ faɲa faɲa tɪn sɪnɪ kɔ kɪ.

18 O dɛɛn tagɪ o wɪ:

«Sɔɔ mɔ zaɲɪ Rama tɪv wɔnɪ.

Nɔɔna mɔ wɔra ba keerɛ,
yɪ ba coosɛ zanzan.

Rasɛlɪ mɔ tiini o keerɛ o biɛ ɲwaanɪ,
o maa ba sɛ sɪ nɔɔn-nɔɔnɔ gan-o,
o biɛ bam na tɪga tɪn ɲwaanɪ.»

19 Erɔdɪ dɛɛn ma ba o tɪ, yɪ Zɔzɛfɔ daa ta wɔ Ezipi nɪ. Baɲa-We maleka ma daa ba Zɔzɛfɔ te o dɪndwɪa wɔnɪ, yɪ ka wɪ:

20 «Zaɲɪ n ja bu wɔm dɪ o nu n joori n vu Yisɪrayɛlɪ tɪv. Bɛɲwaanɪ wɔlɔ ya na lagɪ sɪ o gɔ bu wɔm tɪn laan tɪga.»

21 Zɔzɛfɔ na ni kɔntɔ tɪn, o ma sɪnɪ o zaɲɪ o ja bu wɔm dɪ o nu o joori o vu Yisɪrayɛlɪ tɪv kɔm.

²² O laan ma ba o lwarɩ nɩ Erɔdɩ bu Arɩsɩla mu lɛni o ko wɔm yuu nɩ o di paari Zude tɩni dɩm baɲa nɩ. Kɔ ma pa o kwarɩ fɔɔni sɩ o joori o vu jɔgɛ kam kɔntɔ. O dɩndwɩa wɔni We ma pa o lwarɩ kɔlɔ o na maɲɩ sɩ o kɩ tɩn, kɔ pa o lɛri o vu Galile tɩv.

²³ O laan ma vu o yi tɩv kɔdon, kɔ yɩri mu Nazareti, yi o zɔɔri da. Kɔ laan ma pa We nijonɔnɔ bam dɛen na tɔɔli Dɩ kwɛrɛ faɲa faɲa te tɩn sɩni kɔ kɩ. Ba dɛen tagɩ ba wɩ: «Baá bɛɲ-o nɩ Nazareti tu.»

3

*Zan na miisi nɔɔna na wɔni yi o bri-ba te tɩn
(Mariki 1:1-8, Luki 3:1-18, Zan 1:19-28)*

¹ Nɔɔnɔ wɔdon dɛen mu wɔra, o yɩri mu Zan. Wɔntɔ mu yi wɔlɔ na miisi nɔɔna na wɔni tɩn. O dɛen ma ba o wɔ Zude nɩ o beeri kagɔa wɔni, yi o tɔɔli We kwɛrɛ.

² O maa yɛni o ta o bri-ba sɩ ba lɛni ba wɔru ba yagɩ kɛm-balwaarɔ, sɩ maɲa kam laan yiɛ We paari dɩm na lagɩ dɩ ba nɔɔna tɩtari nɩ tɩn.

³ Zan yi wɔlɔ We nijonɔnu Ezayi na maɲɩ o ɲɔɔni o taani faɲa faɲa tɩn o wɩ:

«Nɔɔnɔ mu wɔ kagɔa wɔni o tɔɔli o kwɛrɛ o wɩ:
<Zaɲɩ-na á fɔgɩ á kwɛ dí Yuutu wɔm cwɛɲɛ kam,
o na lagɩ o ba o tɔgɩ da tɩn.

Pa-na cwe sɩb o na lagɩ o ba o tɔgɩ tɩn fɔgɩ sɩ
yɔɔri lanyiranɩ.> »

⁴ Zan dɛen zɔɔri gɔrɔ kɔlɔ ba na sɔgɩ dɩ yogondi kɔru tɩn mu. O maa mai kilɛ o ma ja o tɛɲɛ. O wɔdiu mu yi kayira dɩ tɔuru.

⁵ Nɔɔna zanzan maa yəni ba nunji Zeruzalem, dɪ Zude tɪnɪ dɪm maama, dɪ Zɪrdən bugə ni je sɪm, ba ve o te.

⁶ Ba maa tɛ ba brɪ kɪlɪ ba na kɪ ba cɔgɪ tɪn. O laan maa paɪ ba tu Zɪrdən bugə kam wɔnɪ, yɪ o miisi-ba na wɔnɪ Wɛ ɲwaanɪ.

⁷ Zan na wɔra o miisi nɔɔna na wɔnɪ tɪn, o nɛ nɪ Farizian tiinɛ dɪ Sadustian tiinɛ zanzan tui o te. O ma ta dɪ ba o wɪ: «Abam nyɪ dɪ bɪsankwi-dwə mɔ. Wɔɔ mɔ brɪ abam sɪ á kwaanɪ á lu cam dɪlɪ Wɛ na lagɪ Dɪ pa nabiinɛ na tɪn wɔnɪ?»

⁸ Abam nan manɪ sɪ á taá kɪ kənə yalɪ na wɔ brɪ nɪ á sɪnɪ á ləni á wɔrɪ á yagɪ kəm-balwaarɪ tɪn mɔ.

⁹ Abam yɪ taá buɲa á pa á tɪtɪ nɪ, á na yɪ Abraham dwi tiinɛ tɪn, á daa wɔ manɪ sɪ á ləni á wɔrɪ. Wɛ na laga, Dɪ wɔ wanɪ Dɪ pa kandwa yantɪ ləni ya ji Abraham dwi tiinɛ.

¹⁰ Nɔɔnɔ nan manɪ o jɪgɪ dooru o jɪɲa nɪ, sɪ o ta maa goni tweeru tɪm o dɪ tɪga nɪ. Tiu kɪlɪ maama na ba ləri bu-ɲɔna tɪn, o manɪ sɪ o go-kɪ mɔ o dɪ mini wɔnɪ sɪ kɪ di. Mɔ Wɛ dɪ na lagɪ Dɪ kɪ nɔɔna balɪ na wɔ ləni ba wɔrɪ ba yagɪ kəm-balwaarɪ te tɪn.

¹¹ Amɔ nan miisi abam na wɔnɪ mɔ, sɪ kɪ brɪ nɪ abam ləni á wɔrɪ á yagɪ kəm-balwaarɪ tɪm. Kɪ daari wɔlɪ na lagɪ o sanɪ amɔ kwaga o ba tɪn tiini o dwe amɔ. A wɔ manɪ sɪ a zeeri o nɛ natra dɪ. Wɔntɔ nan wɔ miisi abam Wɛ Joro dɪ mini wɔnɪ mɔ.

¹² Wɔntɔ nan ze zɔɲ-kɔgɔ mɔ sɪ o ma caari o mɪna o pɛ o kɪ o tulə nɪ, sɪ o daari mɪn-swaanɔ tɪm o zwe dɪ mini dɪlɪ na ba di dɪ dwe tɪn. Mɔ Wɛ na lagɪ Dɪ pɔɔrɪ nɔɔna daanɪ Dɪ kɪ-ba te tɪn.»

Zan na miisi Zezi na wɔni te tin
(*Mariki 1:9-11, Luki 3:21-22*)

¹³ Zan dɛɛn na wɔ Zurdɛn bugə kam ni nɔ tin, Zezi ma nunji Galile tɔv nɔ o vu o te sɔ o miis-o na wɔni.

¹⁴ Zan dɛɛn ya wɔ sɛ, yɔ o ta did-o o wɔ: «Amɔ mu maɲɔ sɔ a ba nmɔ te sɔ n miisi-nɔ na wɔni, sɔ kɔ dai nmɔ mu wɔ ba amɔ te sɔ a miisi-m na wɔni.»

¹⁵ Zezi ma lɛr-o o wɔ: «Yagɔ sɔ kɔ kɔ kɔntɔ lele, sɔ kɔ maɲɔ sɔ dɔ kɔ kɔntɔ mu, sɔ dɔ wantɔ dɔ kɔ kɔlɔ maama na yɔ Wɛ wɔbɔɲa tin.» O laan ma sɛ.

¹⁶ Zezi na miisi na kɔntɔ tin, o ma da o nunji na bam wɔni. O laan ma na wɛyuu na pɔri o baɲa nɔ, yɔ o na Wɛ Joro kɔm na dɛ da kɔ tu o baɲa, yɔ kɔ nyɔ dɔ kunkwɛɲə te.

¹⁷ Kwɛrɛ laan ma ɲɔɔnɔ wɛyuu nɔ ka wɔ: «Wɔntɔ mu yɔ amɔ bu-dɔa a na so-o dɔ a wɔ maama.

O ma yɛni o pa a wɔ poli zanzan.»

4

Sɔtaanɔ na maɲɔ Zezi te tin
(*Mariki 1:12-13, Luki 4:1-13*)

¹ Wɛ Joro kɔm dɛɛn na tu Zezi te kɔntɔ tin, kɔ laan ma ja-o kɔ vu kagɔa wɔni, sɔ sɔtaanɔ maɲ-o dɔ nii.

² Zezi dɛɛn maa wɔra taan da finna, yɔ o ba di wɔdiu wɔa dɔ titɔ maama. Kana maa jɔg-o.

³ Sɔtaanɔ laan ma ba o te, yɔ dɔ ta did-o dɔ wɔ: «Nmɔ na sunɔ n yɔ Baɲa-Wɛ Bu, sɔ n ta dɔ kandwa yantɔ sɔ ya jɔ wɔdiu sɔ n di.»

4 Zezi ma læri o wɪ: «Kv nan pʊpʊnɪ Wɛ tɔnɔ kʊm wɔnɪ kv wɪ:

«Kv dai wɔdiu yɪranɪ mʊ paɪ nabiinu ŋwɪ, kv yɪ Wɛ ni-taanɪ dɪm maama mʊ paɪ nabiinu ŋwɪa.» »

5 Sʊtaanɪ laan ma ja-o dɪ ja vu dɪ zʊ Wɛ tɪtɪ tɪʊ Zeruzalem wɔ. Dɪ ma ja-o dɪ vu dɪ dɪ Wɛ-di-kamunu kʊm yuu mɛ na dwara tɪn dɪ zɪg-o da,

6 yɪ dɪ wɪ: «Nmʊ na yɪ Wɛ Bu, sɪ n faŋɪ n cu tɪga nɪ sɪ dɪ nii. Bɛŋwaanɪ kv pʊpʊnɪ Wɛ tɔnɔ kʊm wɔnɪ kv wɪ:

«Wɛ wʊ pa Dɪ malesɪ ba nmʊ ŋwaanɪ, sɪ lwəri-m dɪ sɪ jɪa,

sɪ n yɪ tʊ tɪga nɪ n magɪ n naga dɪ kandwɛ.» »

7 Zezi ma læri o wɪ: «Kv ta pʊpʊnɪ kv wɪ:

«Yɪ zanɪ n maŋɪ n Yuutu Baŋa-Wɛ n nii.» »

8 Sʊtaanɪ daa ma ja-o dɪ ja vu dɪ dɪ piu kulʊ na tiini kv dwara tɪn yuu. Dɪ laan ma bri-o lʊgʊ baŋa tɪnɪ dɪm maama dɪ wo-laarʊ tɪʊ maama na wɔra tɪn.

9 Dɪ ma ta dɪd-o dɪ wɪ: «Nmʊ na sɛ n kuni doonɔ n zuli amʊ, aá pa n ta n te wəenu tɪntʊ maama.»

10 Zezi laan ma ta dɪ-dɪ o wɪ: «Sʊtaanɪ, ve daa a tee nɪ! Sɪ kv pʊpʊnɪ Wɛ tɔnɔ kʊm wɔnɪ kv wɪ:

«Kv yɪ n Yuutu Baŋa-Wɛ yɪranɪ mʊ

n maŋɪ sɪ n kuni doonɔ n zuli,

sɪ n kv Dɪ wɔbʊŋa na lagɪ te tɪn.» »

11 Sʊtaanɪ laan ma viiri dɪ daar-o. Wɛ malesɪ laan ma ba Zezi te sɪ zən-o.

*Zezi na puli sɪ o tɔɔlɪ Wɛ kwərə te tɪn
(Marɪkɪ 1:14-15, Luki 4:14-15)*

12 Zezi dɛɛn na lwarɪ nɪ ba jaanɪ Zan ba kv pɪna digə nɪ tɪn, o ma joori o vu Galile.

13 O maa daa wɔ maŋɔ Nazareti nɛ, yɛ o kɛ o vu Galile tiɔ kɔdon, kɔ yɛri mu Kapernawum, o zɔɔri da. Tiɔ kɔm kɔntɔ wɔ nɛnɛ ni nɛ mu, dɛ je sɛɔ Zabulon dwi tiinɛ dɛ Nɛfitali dwi tiinɛ ya na zɔɔri tɛn.

14 O na zɔɔri da kɔntɔ tɛn, kɔ dɛɛn ma pa Wɛ nijonnu Ezayi na maŋɔ o tɔɔli Wɛ kwɛrɛ faŋa faŋa te tɛn sɛnɛ kɔ ki.

15 O dɛɛn tagɛ o wɛ:

«Kɔ na yɛ Zabulon dɛ Nɛfitali tɛnɛ dɛm,
dɛ je sɛɔ na wɔ nɛnɛ kɔm seeni tɛn,
dɛ je sɛɔ na wɔ Zɔrdɛn bugɛ kam bube dɛdon
dɛm kwaga nɛ tɛn,

dɛ Galile je sɛɔ dwi-ge tiinɛ na zɔɔri da tɛn,

16 jɛgɛ kantɔ tiinɛ bam dɛɛn ya wɔ lim wɔnɛ mu,
yɛ ba laan ba ba na pooni zanzan.

Balɔ na zɔɔri da tɛn ya ba jigɛ tɛna dɛ Wɛ,
tɔɔnɛ mu ya te-ba.

Pooni laan ma zɛŋi ba baŋa nɛ.»

17 Zezi na jooɛ o vu Galile tɛn, kɔ zɛgɛ maŋa kantɔ nɛ mu o puli o tɔɔli Wɛ kwɛrɛ, o bɛri nɔɔna nɛ ba maŋɔ sɛ ba lɛni ba wɔrɔ ba yagɛ kɛm-balwaarɔ, bɛŋwaanɛ maŋa kam laan yɛɔ Wɛ paari dɛm na lagɛ dɛ ba nɔɔna titari nɛ tɛn.

*Zezi na bɛŋi nɔɔna bana sɛ ba taa tɔg-o te tɛn
(Mariki 1:16-20, Luki 5:1-11)*

18 Zezi dɛɛn maa wɔ Galile nɛnɛ kɔm ni nɛ o veɔ. O ma na nɔɔna bale, ba yɛ cɔrɔ mu. Ba dɛdɛa yɛri mu Simɔn, o yɛri dɛdon maa yɛ Pɛyɛɛri. Wɔdon wɔm maa yɛ o nyaanɛ, o yɛri mu Andre. Ba yɛ kalɛŋ-jara mu, yɛ ba wɔ na bam wɔnɛ ba dɔli bɔri ba ma jaanɛ kale.

19 Zezi laan ma ta dɪ ba o wɪ: «Zaŋɪ-na á ba á taá tɔgɪ-nɪ. Aá pa á taá beeri nɔɔna mu á pa-nɪ sɪ ba da amɔ kwaga, nɪ á na yəni á jaanɪ kale te tɪn.»

20 O na tagɪ kɔntɔ tɪn, ba ma zaŋɪ lɪla ba yagɪ ba bɪrɪ sɪm, yɪ ba vu ba tɔgɪ o kwaga.

21 Zezi na ve o maa kɛ tɪn, o daa ma na nɔɔna bale, ba dɪ yɪ cɔrɔ mu. Ba ko yɪrɪ mu Zebede. Ba dɪdɔba yɪrɪ mu Zakɪ. Wɔdɔŋ wɔm maa yɪ o nyaanɪ, o yɪrɪ mu Zan. Bantɔ bale dɪ ba ko Zebede maa wɔ naboro wɔnɪ ba kwɛ ba bɪrɪ, sɪ ba ma ja kale. O ma bəŋɪ biə bam sɪ ba ba ba taa tɔg-o.

22 O na bəŋɪ-ba kɔntɔ tɪn, ba ma zaŋɪ lɪla ba yagɪ ba ko wɔm dɪ naboro kɔm, yɪ ba vu ba tɔg-o.

23 Zezi dɛɛn maa tɔlɪ Galile tɪnɪ dɪm maama. O maa yəni o ve Zwifə bam Wɛ-di sɪm sɪ o taa bɪrɪ nɔɔna Wɛ cɪga kam. O maa tɔɔlɪ Wɛ kwər-ywəŋə kam dɪ Wɛ na lagɪ Dɪ di paari nɔɔna tɪtarɪ nɪ te tɪn. O maa kwəri o pa yawɪna na yazurə dɪ yawɪrɔ tɪlɔ dwi maama na jɪgɪ-ba tɪn.

24 Nɔɔna ma ba ba ni o ŋwa je sɪm kɔntɔ nɪ, dɪ Siiri tɔlɔ kɔm maama wɔnɪ. Ba maa yəni ba jaanɪ yawɪna dwi dwi ba tu o te, balɔ yɪra na tiini ya wɔɛ tɪn, kɔ wəli dɪ balɔ ciciri na yaari-ba tɪn, dɪ balɔ na sai kɔɔrɔ tɪn, dɪ kwaarɔ. Ba na tu Zezi te kɔntɔ tɪn, o maa yəni o pa ba na yazurə.

25 Nɔn-kɔgɔ zanzan dɛɛn ma nuŋɪ Galile tɪnɪ dɪm, dɪ je sɪlɔ ba na bə nɪ Tɪnɪ Fugə tɪn, dɪ Zeruzalem, dɪ Zude maama, dɪ je sɪlɔ na wɔ Zɪrdɛn bugə kam bube dɪdɔŋ dɪm nɪ tɪn ba tɔgɪ dɪd-o.

5

Zezi zaasım-dvırı dım
(Luki 6:20-23)

¹ Zezi dëen na ne non-kogo na tog-o tun, o ma vu o di piu kudoŋ yuu o jəni da. O na je tun, o karabiə bam ma ba o te.

² O laan ma puli o bri-ba o wı:

³ «Balv na ye ni ba yi yinigə tiinə We yigə ni tun mu jigi yu-yoŋo,

ba na wó togı ba di We paarı dım tun ɲwaanı.

⁴ Balv wɔrv na cɔgi tun mu jigi yu-yoŋo, We na wó pa-ba wɔ-zuru tun ɲwaanı.

⁵ Balv na jigi ban-pɔvɔ tun mu jigi yu-yoŋo, We na wó pa ba taa te lɔgu tun ɲwaanı.

⁶ Balv na pai We cıga kam togım jigi fra dı ba tun mu jigi yu-yoŋo,

We na wó pa ba bıcara pəni tun ɲwaanı.

⁷ Balv na jigi nɔɔna ɲwaŋa tun mu jigi yu-yoŋo, We na wó duri ba dı ɲwaŋa tun ɲwaanı.

⁸ Balv na yi wɔ-poŋo tiinə tun mu jigi yu-yoŋo, ba na wó ba ba na We tun ɲwaanı.

⁹ Balv na pai nɔɔna jigi ywəəni daanı tun mu jigi yu-yoŋo,

We na wó ta bæ-ba ni DI biə tun ɲwaanı.

¹⁰ Balv na togı We cıga kam yi nɔɔna bæesı-ba tun mu jigi yu-yoŋo,

ba na wó togı ba di We paarı dım tun ɲwaanı.

¹¹ Nɔɔna na twı abam yi ba bæesı abam, yi ba fo vwan ba te wo-balwaarv dwi maama ba pa abam amv yiri ɲwaanı tun, á jigi yu-yoŋo.

¹² Á taá jigi wɔpolo lanyıranı sı We wó pa á na nyɔɔrı zanzan DI tee ni. Kv na yi We nijoŋə

balu dɛɛn na loori abam yigə ba ba tun, nɔɔna dɛɛn maŋi ba bɛɛsi-ba kuntu mu.

¹³ Yɛ na pai wɔdiu ywəɛnə te tun, abam di nan maŋi si á taá pai ywəɛni taa wɔ nabiinə tee ni. Yɛ ywəɛni nan na ti, n daa n bá wani n pa di joori di ja ywəɛni. Di daa ba jigi kuri. Baá di-di ba yagi mu, si nɔɔna taa nwan di baŋa ni.

¹⁴ Abam nyi di lugu baŋa pooni mu nabiinə titari ni. Tiɔ kulu ba na logi piu yuu ni tun bá wani ku səgi, ku nai mu jaja.

¹⁵ Nɔɔn-nɔɔnu bá sɛ o tarigi kanɔ o pu titogo kuri ni. Oó kwe-ka o pali wɛɛni mu, si ka pooni diɔm taa nai di pai nɔɔna balu maama na wɔ digə kam wɔni tun.

¹⁶ Abam di nan maŋi si á zəŋi á pooni diɔm kuntu mu nɔɔna titari ni. Ba laan wó na wo-laaru tiɔ á na ki tun, yi ba zuli á Ko Wɛ wulu na wɔ weyuu ni tun.»

Zezi na pɛ Wɛ cullu tim tiini ti ja kuri te tun

¹⁷ «Abam nan yi taá buŋi ni amu tu si a pa Wɛ tonɔ kum na bri kulu tun ji kafɛ, ku na yi Wɛ cullu tiɔ DI dɛɛn na pɛ Moyisi, di DI nijonə bam na bri kulu faŋa faŋa tun di. Amu tu si a pa ti tiini ti taa jigi kuri mu lanyiranɔ, si ku dai ni a lagi a cɔgi-ti mu.

¹⁸ A lagi a ta ciga mu di abam si, lugu baŋa di weyuu na wó daani si ku taa ve maŋa kalu tun, kulukulu bá wani ku li Wɛ cullu tim wɔni di finfin di. Ti nan wó ta wɔra kuntu mu taan, si ku ba ku yi maŋa kalu Wɛ na wó pa wɔŋo maama ki ku ti tun.

19 Nɔɔnɔ wɔlɔ maama na wɔ sɛ Wɛ niə yam dɪdɔa yɪ o daari o bri o donnə sɪ ba dɪ yɪ sɛ-dɪ tɪn, dɪ na maŋɪ dɪ yɪ mɪmɪ dɪ, kɔntɔ tu wó ba ji balanɔ Wɛ paari dɪm wɔnɪ. Kɔ daari, wɔlɔ maama na sɛ Wɛ niə yam yɪ o daari o bri o donnə sɪ ba dɪ sɛ tɪn, kɔntɔ tu wó ba ji kamunu Wɛ paari dɪm wɔnɪ.

20 Á nan taá ye nɪ, abam na wɔ sɛ Wɛ cɪga kam á dwəni á cullu karanyɪna tiinə bam dɪ Farizian tiinə bam, á bá wanɪ á na cwəŋə sɪ á tɔgɪ á zɔ Wɛ paari dɪm wɔ.»

Ban-zɔŋɔ na nyɪ dɪ nɔn-ɔvra te tɪn

21 «Abam ye nɪ ba dɛɛn bri dɪbam kwə bam ba wɪ: <Yɪ zanɪ n ɔv nɔɔnɔ. Wɔlɔ nan na ɔv nɔɔnɔ, ba maŋɪ sɪ ba dɪ o taanɪ mɔ.>

22 Kɔ daari, a nan lagɪ a ta dɪ abam nɪ, nɔɔnɔ wɔlɔ na jɪgɪ ban-zɔŋɔ dɪ o ko-bu, kɔ maŋɪ sɪ ba dɪ kɔntɔ tu dɪ taanɪ mɔ. Wɔlɔ na tagɪ dɪ o ko-bu o wɪ, o ba jɪgɪ wɔbɔŋa, kɔ maŋɪ sɪ dɪbam sariya-dirə nakwa bam mɔ dɪ kɔntɔ tu taanɪ. Nɔɔnɔ wɔlɔ dɪ na tagɪ dɪ o ko-bu o wɪ, o yɪ joro, kɔ maŋɪ sɪ kɔntɔ tu zɔ min-tɔ mɔ.

23 Kɔntɔ ŋwaanɪ, nmɔ na lagɪ n kwe n pɛɛrɪ n pa Wɛ, yɪ n laan na guli nɪ n ko-bu jɪgɪ n ban-zɔŋɔ,

24 sɪ n tiŋɪ n pɛɛrɪ dɪm, sɪ n joori n vu n ko-bu wɔm te sɪ á fɔgɪ daanɪ. Nmɔ na kɪ kɔntɔ, sɪ n laan joori n ba n kwe n pɛɛrɪ dɪm n pa Wɛ.

25 Kɔ daari, nɔɔnɔ nan na jaanɪ-m o vu o saŋɪ, sɪ n kɪ lɪla n pa á fɔgɪ daanɪ yɪ á daa ta wɔ yɪ sariya yam dɪm jəgə kam. Kɔ na dai kɔntɔ, o laan wó kɪ nmɔ sariya-diru wɔm jɪŋa nɪ, sɪ o pa

n na cam. Wuntu di laan wó kí-m o tintuɲɔ juɲa ni, si o ja-m o vu o kí piuna digə ni.

²⁶ A lagɪ a ta cɪga di nmɔ si, nɪ ta n wɔra taan. Nmɔ na wɔ ɲwi jɪni dɪm maama n ti, ba bá yagɪ-m.»

Ka-laga na yɪ kəm-balɔɔ te tɪn

²⁷ «Abam nan ye ni ba maɲɪ ba ta ba wɪ: <Yɪ zaɲɪ n pəni di n doɲ kaani.>

²⁸ Amɔ nan lagɪ a ta abam ni, nɔɔɔɔ wɔɔɔ na nii kaani di fra tɪn, kɔ nyɪ di o maɲɪ o pəni did-o mɔ o wɔbɔɲa na lag-o tɪn ɲwaani.

²⁹ Kuntɔ tɪn, nmɔ jazɪm yɪ na paɪ n kí lwarɪm, si n li-di n yagɪ. Nmɔ yɪra daa didɔa na cɔɪ, kɔú ta lana kɔ pa-m kɔ dwe n yɪra yam maama na wɔra yɪ ba di-ya min-tɔɔ ni.

³⁰ Nmɔ jazɪm mɔ na paɪ n kí lwarɪm, si n go-di n yagɪ. Nmɔ yɪra daa didɔa na cɔɪ, kɔú ta lana kɔ pa-m kɔ dwe n yɪra yam maama na zɔ min-tɔɔ.»

Kaani yagɪm

(Matiyu 19:9, Marɪkɪ 10:11-12, Luki 16:18)

³¹ «Ba maɲɪ ba ta ba wɪ: <Nɔɔɔɔ wɔɔɔ na yagɪ o kaani, kuntɔ tu maɲɪ si o pa-o tɔɔɔ kɔɔ na wó bri ni ba yagɪ daani tɪn.>

³² Amɔ nan lagɪ a ta abam ni, nɔɔɔɔ wɔɔɔ na yagɪ o kaani yɪ kɔ dai ni o cɔɪ di baaru tɪn, kuntɔ tu pɛ kaani wɔm kí bwəɲə mɔ, di o daa na zɔ baru wɔdoɲ tɪn. Nɔɔɔɔ wɔɔɔ maama nan na di kaani wɔm kuntɔ tɪn, kuntɔ tu di kí bwəɲə mɔ.»

Durə duum na wɔ maɲɪ te tɪn

³³ «Abam maŋɪ á ye nɪ ba dɛɛn brɪ dɪbam kwə bam ba wɪ: <Yɪ zaŋɪ n kwanɪ n ni, dɪ nmʊ na dugə n wɪ nɪ kɪ kulʊ n pa n Yuutu Baŋa-We tɪn.>

³⁴ Amʊ nan lagɪ a ta a brɪ abam sɪ á yɪ zaŋɪ á du dɪ kulʊkulʊ. Yɪ zaŋɪ á du durə dɪ We-sɔŋɔ, bɛŋwaanɪ dáanɪ mʊ yɪ We jəŋə je.

³⁵ Yɪ du-na dɪ tɪga baŋa dɪ, ka na yɪ We nɛ cwiiim jəgə tɪn ŋwaanɪ. Nan yɪ du-na dɪ Zeruzalem dɪ, sɪ kʊntʊ yɪ We pa-farʊ wʊm tɪv mʊ.

³⁶ Nan yɪ zaŋɪ á du dɪ á tɪtɪ yuu dɪ, bɛŋwaanɪ á bá wanɪ á pa á yuuyua dɪdʊa tɪtɪ ləni ka ji naponɔ naa nāzono.

³⁷ Nan pa-na abam <ɛɛn> ji <ɛɛn>, sɪ abam <awo> ji <awo>, sɪ á daa yɪ wəli kulʊkulʊ da. Wɔŋɔ na wəli da, kʊntʊ yɪ sʊtaanɪ nyɪm mʊ.»

*Dí na maŋɪ sɪ dí taá jɪgɪ wʊ-zuru te tɪn
(Luki 6:29-30)*

³⁸ «Abam maŋɪ á ni sɪ ba tagɪ ba wɪ: <Nɔɔnʊ na pi n yɪ, sɪ ba pi kʊntʊ tu dɪ yɪ. Nɔɔnʊ nan na guri n yəli, sɪ ba guri kʊntʊ tu dɪ yəli.>

³⁹ Amʊ nan lagɪ a ta a brɪ abam nɪ, nɔɔnʊ na kɪ-m lwarɪm, sɪ n dɪ daa yɪ kɪ-o lwarɪm n ma n ŋwɪ. Nɔɔnʊ nan na lɔgɪ n jazɪm pʊpɔŋɔ, sɪ n guni kʊdɔŋ kʊm dɪ, sɪ o lɔ o wəli da.

⁴⁰ Nɔɔnʊ nan na saŋɪ-m sɪ o jonɪ n gwar-bu o jɪnɪ ŋwaanɪ, sɪ n pa o kwe n gwar-bwərə dɪ o wəli da.

⁴¹ Dɪdɛɛrʊ nan na fɪ-m sɪ n zɪŋɪ o zɪla n vu nabaa yɪ mʊrʊ, sɪ n zɪŋɪ n vu nabaa yɪ mʊrr-tɪle.

⁴² Nɔɔnʊ nan na loori-m wɔŋɔ, sɪ n kwaanɪ n pa-o-kʊ. Nɔɔnʊ nan na lagɪ sɪ o jɪnɪ wɔŋɔ n tee nɪ, sɪ n yɪ van-o.»

Sono taanu
(Luki 6:27-28,32-36)

⁴³ «Abam manɔ á ni sɔ ba tagɔ ba wɔ: <N manɔ sɔ n ta n soe n donnə mu, sɔ n daaru n ta n culi n dɔna.>

⁴⁴ Amu nan lagɔ a ta abam ni, á taá soe á dɔna, sɔ á daaru á taá loori We á pa balu na jɔgɔ abam ba bɛɛsɔ tɔn.

⁴⁵ Á na kɔ kuntu donɔ, kú bɔ ni abam yɔ Baɔa-We biə mu. Bɛɔwaanu dɔntu ba pɔɔri nɔɔna daanu, DI pai wɔa nyɔ nɔn-balwaaru dɔ nɔn-ɔɔna maama baɔa ni. DI ta kwəri DI pai dɔa ni ka pai balu na kɔ lanyɔranɔ dɔ balu na kɔ balɔɔ tɔn maama.

⁴⁶ Abam nan na soe balu dɔ na soe abam tɔn yɔranɔ, bɛɛ nyɔɔri mu á wú na We tee ni? Lampo-joɔnə dɔ yəni ba kɔ kuntu donɔ mu.

⁴⁷ Abam nan na zuli á cɔrru yɔranɔ mu, abam kɔ á dwe á donnə bam na? Balu na yəri We tɔn dɔ nan yəni ba kɔ kuntu donɔ mu.

⁴⁸ Abam nan manɔ sɔ á taá yɔ lanyɔranɔ dɔ cɔga tiinə, ni á Ko Baɔa-We na yɔ lanyɔranɔ dɔ cɔga tu te tɔn.»

6

Zezi na bɔri pɛɛra pam dɔ We-loro dɔ ni-vɔɔm na manɔ sɔ kv taa yɔ te tɔn

(Luki 11:2-4)

¹ «Á taá yɔri á tɔtɔ, sɔ á yɔ taá bɔri kəm-laaru tɔlu á na kɔ tɔn nɔɔna yigə ni. Á na kɔ kuntu donɔ, kú bá pa á na nyɔɔri á Ko We tee ni.

² Kuntu tɔn, á na kwe woɔɔ á pa yinigə tu, á yɔ zanɔ á pa nɔɔna lwarɔ abam na kɔ kulɔ tɔn ni ni, ni pipiri-nyɔna bam na yəni ba bɔri ba na kɔ

10 sɪ nmʊ paarɪ ba,
sɪ nmʊ wʊbʊŋa kɪ lʊɡʊ baŋa nɪ,
nɪ kʊ na kɪ n sɔŋɔ nɪ te tɪn.

11 Pa dɪbam wʊdiu zɪm sɪ kʊ maŋɪ dɪbam.

12 Yagɪ dɪ lwarɪm n ma n cɛ dɪbam,
nɪ dɪbam dɪ na yagɪ dɪ ma cɛ dɪ donnə te tɪn.

13 Yɪ pa dɪ na maŋɪm dɪlʊ na wʊ pa dɪ tʊ tɪn.

Nan vrɪ dɪbam wo-lwaanʊ tu jɪŋa nɪ.

(Nmʊ te paarɪ dɪ dam dɪ tiə

sɪ kʊ taa ve maŋa kalʊ na ba ti tɪn. Amina.)»

14 Abam na yagɪ á ma cɛ nɔɔna balʊ na kɪ abam
lwarɪm tɪn, á Ko Wɛ dɪ wʊ yagɪ abam lwarɪm Dɪ
ma cɛ abam.

15 Kʊ daarɪ, abam na wʊ yagɪ á ma cɛ balʊ na
kɪ abam lwarɪm tɪn, á Ko Wɛ dɪ bá yagɪ abam
lwarɪm Dɪ ma cɛ abam.

16 Abam nan na vɔɡɪ nɪ, sɪ á yɪ nywanɪ á yigə,
nɪ pipiri-nyɪna bam na yəni ba kɪ te tɪn. Bantʊ
yəni ba pa ba yibiyə ləni sɪ kʊ pa nɔɔna lwarɪ nɪ
ba vɔɡɪ nɪ mʊ. A lagɪ a ta cɪga mʊ dɪ abam sɪ,
bantʊ maŋɪ ba na ba ŋwɪrʊ.

17 Nmʊ nan na vɔɡɪ nɪ, sɪ n su n yɪə sɪ n daarɪ
n lɪ n yuu lanyɪranɪ.

18 Kuntʊ mʊ wʊ pa nɔɔn-nɔɔnʊ bá lwarɪ nɪ n
vɔɡɪ nɪ. N Ko Wɛ dɪlʊ na wʊ jəɡə kalʊ na səɡɪ nɪ
tɪn yɪranɪ mʊ ye. Dɪntʊ nan nat kʊlʊ n na səɡɪ
n kɪ tɪn. Dɪ laan wʊ pa n na nyɔɔrɪ kʊ ŋwaanɪ.»

Wɛ-sɔŋɔ jɪjɪɡɪrʊ taanɪ

(Luki 12:33-34, 11:34-36, 16:13, 12:22-31)

19 «Nan yɪ zanɪ á kwaanɪ sɪ á na jɪjɪɡɪrʊ zanzan
lʊɡʊ kuntʊ baŋa nɪ. Á na tɪŋɪ jɪjɪɡɪrʊ lʊɡʊ baŋa
yo, tɪ wʊ ba tɪ cɔɡɪ. Tʊa wʊ mu-tɪ, yɪ tɪ wʊ sʊŋɪ

ti cɔgi. Nɔwɔna dɪ ma wó bwəri sɔŋɔ kum ba zu ba ŋɔ-ti.

²⁰ Abam nan maɲɪ sɪ á tiɲi á jɪjigirɔ zanzan Wɛ-sɔŋɔ nɪ mɔ. Dáani mɔ tɔa daa bá wani ka mu-ti, yɪ ti bá sɔŋɪ ti cɔgi, yɪ ŋwɔna dɪ bá wani ba ŋɔ-ti.

²¹ Bɛɲwaanɪ, abam jɪjigirɔ na tigi mɛ tɪn, á bɪcara dɪ tigi dáani mɔ.

²² Nɔɔnɔ yɪə mɔ nyɪ nɪnɛɛnɪ kanɪa kalɔ na paɪ o yɪra jɪgi pooni te tɪn. Kɔntɔ tɪn, nmɔ yɪə na lana, kɔ paɪ n yɪra maama wɔ pooni wɔnɪ mɔ.

²³ Nmɔ yɪə nan na ba lana, kɔ paɪ n yɪra maama wɔ lim wɔnɪ mɔ. Kɔntɔ tɪn, nmɔ yɪə ya na maɲɪ sɪ ya taa yɪ pooni tɪn nan na yɪ lim, kɔ laan wó ta tiini kɔ yɪ lim kɔ ja gaali.

²⁴ Nɔɔn-nɔɔnɔ bá wani o lɪ wɔbɔŋ-dɪdɔwɪ, sɪ o ma tɔŋɪ o pa o yuutiinə bale. Oó ta culi dɪdɔ wɔm yɪ o daari o soe wɔdɔŋ wɔm, naa oó ta nɪgi dɪdɔ wɔm yɪ o daari o gooni wɔdɔŋ wɔm. Kɔntɔ ŋwaanɪ abam bá wani á pa sɪ Wɛ taa yɪ á yuutu, sɪ á daari á pa sɔbu dɪ taa yɪ á yuutu.

²⁵ Kɔntɔ ŋwaanɪ mɔ a lagɪ a ta abam, sɪ á yɪ taá liə dɪ lugɔ baɲa kɔlɔkɔlɔ, kɔ na yɪ á ni-wɔdiu, naa á na wó zu gwaarɔ tɪlɔ tɪn. Bɛɲwaanɪ á ŋwɪa garɪ wɔdiu. Yɪra yalɔ Wɛ na pɛ abam tɪn dɪ maa garɪ gwaarɔ.

²⁶ Nan maani-na á nii zunə na yɪ te tɪn. Bantu ba duə, yɪ ba ba zagɪ mɪna ba kɪ tuli nɪ. Kɔ nan yɪ á Ko Wɛ mɔ nii ba baɲa nɪ dɪ ba ni-wɔdiu. Abam nan ba jɪgi kuri á dwe zunə bam na?

²⁷ Abam wɔlɔwɔlɔ bá wani o tɔŋɪ o ŋwɪa dɪ finfin dɪ, o na maɲɪ o li te dɪ.

²⁸ Бее нан му yi á kɪ liə dɪ gwaaru woŋo? Maani-na á nii ga-punnu tum lam na yi te tin. Tintu nan wari ti tuŋi yi ti wari gwaaru ti so.

²⁹ Nan taá ye-na ni, tintu jigi lam ti dwe Pe Salomɔn deen na maŋi o zɔuri gwar-ŋɔnnu tɪlɔ tin.

³⁰ Kɔ nan na yi gaaru tum kuntu, tintu ba jigi de di noona na zwe-ti. Di kuntu di We ta mu pa ti jigi lam kuntu doŋ. Kuntu ŋwaani, kɔ na yi abam, We bá nii abam baŋa ni ciga? Бее нан yi á ba kɪ á wɔ-dɪdɔa dɪ We?

³¹ Kuntu ŋwaani, á yi taá liə dɪ á na wó di woŋo kulɔ naa á na wó zɔ woŋo kulɔ tin.

³² Balɔ na yəri We tin mu tiini ba buŋi wəənu tum kuntu maama wɔbuŋa. Abam Ko We nan maŋi DI ye woŋo kulɔ na maŋi dɪ abam tin.

³³ Abam maŋi sɪ á da yigə á beeri Baŋa-We paari dɪm dɪ ŋwɪa kalɔ na tɔgi We wɔbuŋa tin. Á na kɪ kuntu, We laan wó wəli abam wəənu tɪlɔ na daari tin.

³⁴ De maama tui dɪ dɪ titɪ cam mu. Á nan yi taá pa liə jigi abam dɪ jwa woŋo. Yagi-na sɪ jwa de dɪm titɪ wó nii dɪ titɪ woŋo.»

7

Yi ŋɔɔni n doŋ wəənu (Luki 6:37-38,41-42)

¹ «Abam yi taá ŋɔɔni á donnə wəənu, sɪ We yi ŋɔɔni abam dɪ wəənu.

² Beŋwaani, abam na ŋɔɔni á donnə wəənu te tin, We wó tɔgi kuntu doŋ mu DI ma di á sarɪya. Abam na mai bwaŋa kalɔ á maŋi á pa á donnə

tɪn, Wɛ dɪ wó maɪ bwaŋa kantɔ mɔ Dɪ maŋɪ Dɪ pa abam sɪ kɔ taa maɪ daanɪ.

³ Abam nyɪ dɪ nɔɔnɔ na nii o donɔ yi nɪ o na ga-balaŋa da, yɪ o daari o ba lagɪ sɪ o lwarɪ nɪ o titɪ yi jɪgɪ daa tɪn. Kɔ maŋɪ sɪ kɔ taa yɪ kɔntɔ donɔ na?

⁴ Daa na wɔ nmɔ yi nɪ tɪn, nɪ kɪ ta mɔ n ta dɪ n donɔ nɪ o pa n lɪ gaa o yi nɪ n yagɪ?

⁵ Nmɔ yɪ pipiri-nyɪm dɪ nmɔ na kɪ n donɔ te tɪn. Nmɔ nan maŋɪ sɪ n lɪ n titɪ yi daa kam mɔ, sɪ n laan wanɪ n nii lanyɪranɪ sɪ n lɪ n donɔ yi gaa kam.

⁶ Yɪ zaŋɪ á kwe wəənu tɪlɔ na yɪ wo-kamunə Wɛ yigə nɪ á pa balɔ na vɪn Wɛ tɪn. Á na kɪ kɔntɔ, baá cɔgɪ-tɪ, yɪ ba daari ba cɔgɪ abam titɪ dɪ ba wəli da.»

Wɛ-loro
(Luki 11:9-13)

⁷ «Á taá loori Wɛ, sɪ Dɪ wó pa abam kɔlɔ á na lagɪ tɪn. Beeri-na kɔlɔ á na lagɪ tɪn, sɪ á wó na. Magɪ-na boro, sɪ baá pɔrɪ ba pa abam.

⁸ Benwaanɪ wɔlɔ maama na loori Wɛ sɪ Dɪ pa-o woŋo tɪn wó jonɪ. Wɔlɔ maama na beeri woŋo tɪn wó na-kɔ. Baá pɔrɪ ba pa wɔlɔ maama na magɪ boro tɪn.

⁹ Abam wɔlɔ na jɪgɪ bu yɪ o na loori-m wɔdiu, nmɔ wó sɛ n kwe kandwɛ n pa-o na?

¹⁰ Naa o na loori-m kaləŋə, nɪ sɛ n pa-o bɪsankwɪa na?

¹¹ Awo. Abam wɔrɔ na ba lana yɪ á ta ye sɪ á taá paɪ á biə wo-laarɔ tɪlɔ ba na lagɪ tɪn, á Ko Wɛ na lamma Dɪ dwe abam tɪn bá kwe wo-laarɔ Dɪ pa balɔ na loori-Dɪ tɪn na?

12 Á taá kɪ á donnə lanyɪranɪ, sɪ kʊ maŋɪ dɪ á na lagɪ sɪ bantu taa kɪ abam te tɪn. Kuntʊ mu yɪ cɪga kalɔ Moyisi dɪ Wɛ nijonɔnə bam zaasɪm dɪm na maŋɪ dɪ brɪ tɪn.»

*Zezi karabiə na wó tɔgɪ cwəŋə kalɔ tɪn
(Luki 13:24)*

13 «Á taá cʊ á tɪtɪ, sɪ á wanɪ á tɔgɪ cwə-mɪmɪna kam á vu á na ŋwɪa Wɛ tee nɪ. Kʊ daari cwəŋə kalɔ ni na yalma yɪ ka vəŋə yɪ mwalɪ mwalɪ tɪn maa ve ka kweeli cɔgɪm jəgə nɪ mu, yɪ nɔɔna zanzan mu tɔgɪ cwəŋə kantʊ.

14 Kʊ daari cwəŋə kalɔ nmʊ na wó da sɪ n vu n jonɪ ŋwɪa Wɛ tee nɪ tɪn ni yɪ mɪmɪna mu, yɪ ka pɪnɪ. Nɔɔna fɪnfɪn yɪranɪ mu tɔgɪ cwəŋə kam kuntʊ.»

*Ba lwarɪ tiu kʊ biə lərim nɪ mu
(Luki 6:43-44, 13:25-27)*

15 «Á taá yɪrɪ á tɪtɪ dɪ balɔ na paɪ ba yɪ Wɛ nijonɔnə yɪ ba daɪ tɪn. Bantu yəni ba kɪ ba yibiyə nɪ ba yɪ nɔn-ŋʊna mu te abam yigə nɪ, yɪ ba nan lagɪ ba cɔgɪ abam nɪ nywənkuri na lagɪ sɪ cɔgɪ peeni te tɪn mu.

16 Ba tɪtʊŋa nan mu wó pa á lwarɪ ba na yɪ balɔ tɪn. Bɛŋwaanɪ tiu tərə kʊ na wó wanɪ kʊ lə kʊ doŋ biə. N bá na swan sabara yuu nɪ naa mɔɔla kaligɔŋo yuu nɪ.

17 Tu-ŋʊŋʊ mu ləri bu-ŋʊna. Tu-balɔrɔ dɪ maa ləri bu-balwaarʊ.

18 Tu-ŋʊŋʊ tərə kʊ na wó lə bu-balwaarʊ. Tu-balɔrɔ dɪ nan tərə kʊ na wó lə bu-ŋʊna.

19 Tiu kʊlʊ maama na ba ləri bu-ŋʊna tɪn, baá go-kʊ ba dɪ mini nɪ mu.

²⁰ Kuntu tɪn, ba tɪtɔŋa mu wɔ pa á lwarɪ ba na yɪ balɔ tɪn.

²¹ Ku daɪ nɪ balɔ maama na bæ amɔ nɪ <Yuutu, Yuutu> tɪn mu wɔ tɔŋɪ ba zɔ Wɛ paarɪ dɪm wɔnɪ. Ku nan yɪ balɔ na sɪnɪ ba tɔŋɪ amɔ Ko Wɛ wɔbɔŋa tɪn mu.

²² Sariya dɛ dɪm na yiə, nɔɔna zanzan wɔ ta dɪ amɔ ba wɪ: <Dí Yuutu, dɪbam dɛɛn tɔŋɪ nmu yɪrɪ dɪm ŋwaanɪ mu dí ŋɔɔnɪ Wɛ yiyiu-ŋwɛ, yɪ dí ma nmu yɪrɪ dɪm dí zɛli ciciri nɔɔna yɪra nɪ, yɪ dí daarɪ dí ma dí kɪ wo-kɪnkagɪla zanzan.>

²³ A laan wɔ ta dɪ ba a wɪ: <A maŋɪ a yɛri abam. Ve-na daa nɪ, abam kɛm-balwaarɔ tiinɛ-ba.> »

*Dí na maŋɪ sɪ dí sɛ Wɛ taanɪ te tɪn
(Luki 6:47-49)*

²⁴ «Kuntu ŋwaanɪ, wɔlɔ maama na cɛŋɪ a taanɪ dɪm yɪ o kɪ a na tagɪ kɔlɔ tɪn, kuntu tu nyɪ dɪ wɔbɔŋa tu wɔlɔ na cwɪ o sɔŋɔ kuri pulɔɔɔ baŋa nɪ yɪ o laan lɔ-kɔ tɪn mu.

²⁵ Dɔa ma ba ka nɪ ka pa bwi su sɪ pɛɛlɪ. Vu-dɪv dɪ ma ba ku magɪ sɔŋɔ kɔm, yɪ ku wɔ tɔ, ku kuri na cwɪ pulɔɔɔ kɔm baŋa nɪ tɪn ŋwaanɪ.

²⁶ Ku daarɪ wɔlɔ maama nan na cɛŋɪ a taanɪ dɪm yɪ o ba kɪ a na tagɪ kɔlɔ tɪn nyɪ dɪ nɔn-joro na lɔŋɪ ku sɔŋɔ kasɔlɔ baŋa nɪ te tɪn mu.

²⁷ Dɔa ma ba ka nɪ ka pa bwi su sɪ pɛɛlɪ, yɪ vu-dɪv dɪ magɪ sɔŋɔ kɔm, ku pa ku tiinɪ ku tɔ tɪga nɪ buri buri.»

²⁸ Zezi dɛɛn na tagɪ wɛənu tɪntɔ maama o ti tɪn, nɔn-kɔŋɔ kɔlɔ na wɔra tɪn ma tiinɪ ba yɪ yɛəu dɪ o zaasɪm dɪm.

²⁹ Benḡwaanı o ni-taanı dım jıgı dam dı dwe ba tıttı cullu karanyına tiinə bam taanı dım.

8

Zezi na pε nanyoḡo na yazurə te tın

(Marıki 1:40-45, Luki 5:12-16)

¹ Zezi laan ma zaḡı o tu piu kım yuu ni o maa kea, yi ko-foro togi o kwaga.

² O na maa ke tın, nanyoḡo kudonj ma vu o te, yi ku kuni doonə o yigə ni ku loor-o ku wı: «Amu tu, nmu na laga, nı wanı n pa a na yazurə a ji lanyıranı.»

³ Zezi ma se. O ma twı o juḡa o dwe-o, yi o wı: «Een, a laga. Zaḡı dı yazurə sı n ji lanyıranı.» O na tagı kuntu bıdwı baḡa ni tın, mu noonu wum nanywaanu tım de ti je yi o yıra ji lanyıranı.

⁴ Zezi laan ma ta did-o o wı: «Yı zaḡı n ta kulı na ki tın n brı noona. Nan yoru n vu We kaanım tu wum te sı n pa o nii n yıra yam, sı n daarı n ja peera yalı Moyisi cullu tım na brı ni ya maḡı tın n vu n pa-o, sı o ma kaanı Baḡa-We. Kuntu mu wı brı noona maama ni n yawıu kım sıtı ku je.»

Zezi na pε pamaḡna yigə tu tintuḡnu na yazurə te tın

(Luki 7:1-10)

⁵ Zezi laan ma vu o yi tıu kudonj, ku yırı mu Kapernawum. Pamaḡna yigə tu wudonj ma ba o te,

⁶ yi o loor-o o wı: «Amu tu, a jıgı a tintuḡnu mu o tigi soḡo ni yi o wəe, ku tiini ku cana o yıra ni. O ma gwarıgi yi o warı o zaḡı.»

⁷ Zezi ma lər-o o wı: «Aá da a vu sı a pa o na yazurə.»

⁸ Pamaŋna yigə tu wum ma ləri o wı: «Amu tu, a wu maŋı sı n ba n zu amu səŋo. Nan weeni n ta dı n ni nı a tıntuŋnu wum zaŋı. N na tagı kuntu, oó na yazurə.

⁹ Beŋwaanı, amu dı yı nɔɔnu wulu nɔɔna badonnə na jigı dam amu baŋa nı tın, yı a dı daa ta jigı dam pamaŋna badaara baŋa nı. A na tagı a wı, nɔɔnu wulu ve, o maŋı sı o vu mu. A nan daa na wı, nɔɔnu wulu ba, o dı wú ba mu. Ku daa zı yı a tıntuŋnu, a na wı o kı woŋo, oó kı mu. Kuntu, a ye sı, nmu na tagı kulı maama kubı kı.»

¹⁰ Zezi na ni kuntu tın, ku ma tiini ku su-o. O ma ta dı balı na tɔgı ba wura tın o wı: «A lagı a ta cıga mu dı abam sı, a wu ne nɔɔn-nɔɔnu o na jigı wu-dıdva dı amu nıneeni nɔɔnu wuntu na jigı wu-dıdva te tın, ku na maŋı ku yı Yisırayelı dwi tiinə bam wunı dı.

¹¹ A lagı a ta abam sı, nɔɔna zanzan wú nunı lıgı baŋa je maama nı, ba ba ba zu We paarı dım wu. Dáanı mu ba laan wú jəni dı dıbam nabaara Abraham dı Yizakı dı Zakıbı, yı ba di ywəəni daanı.

¹² Ku daarı, Yisırayelı dwi tiinə balı ya na maŋı sı ba zu We paarı dım wu tın, bantı daa bá na cwəŋə sı ba zu. We wú zəli-ba Dı yagı lim je nı, me nɔɔna na yaara yı ba keerə yı ba dunı ba nwa tın.»

¹³ Zezi laan ma ta dı pamaŋna yigə tu wum o wı: «Nan ve. Nmu na kı n wu-dıdva dı amu sı a kı kulı tın, We wú pa ku kı.»

Maŋa kam kuntu ni nɔɔ mu o tuntuŋu wum suni o na yazurə.

Zezi na pe Piyeeri tinkaani di yawuna zanzan na yazurə te tin

(Mariki 1:29-34, Luki 4:38-41)

¹⁴ Zezi laan ma vu Piyeeri-ba soŋo. O ma na Piyeeri tinkaani na tigə o ba jigi yazurə. Ku yi paa mu jig-o.

¹⁵ Zezi ma vu o ja o jija, yi paa kam nunji o yira ni. Kaani wum laan ma zaŋi o ki wɔdiu o pa-o.

¹⁶ Tiga na tu ka wɔra ka yi tin, nɔɔna maa jaani ciciri na jigi balu tin zanzan ba tui Zezi te. O maa yəni o ma o ni-taani o zəli ciciri sum, yi o daari o pa yawuna bam maama na yazurə.

¹⁷ O ki kuntu, si ku pa We nijonŋu Ezayi na maŋi o ta kulɔ faŋa faŋa tin mu suni ku ki, ni o deen na tagi o wi:

«Wuntu mu joni dibam cam di di yawuru maama o ziji.»

Balu na lagi si ba togi Zezi tin na maŋi si ba ki te tin

(Luki 9:57-62)

¹⁸ Zezi deen na ne ni ko-foro tiini ku wu o tee ni tin, o ma pa o karabiə bam ni si ba be nuni kum ni didon dim.

¹⁹ Ba daa ta na wu ke tin, We cullu karanyina tu wodon ma vu o te, yi o ta did-o o wi: «Karanyina, nmu na lagi n vu je silu maama tin, amu wu togi a vu.»

²⁰ Zezi ma lar-o o wi: «Ku na yi yirə, bantu jigi boɔna ba tigi da. Zunə di jigi pwəru ba tigi da.

Ku daari amu Nabiin-bu wum ba jigi jəgə si a pəni da a sin.»

²¹ Nɔɔnu wudonɗi di na yi o karabiə bam wu nɔɔnu diduɗa tin ma ta did-o o wi: «Amu tu, yagi si a vu a ki a ko luə, si a laan ba a togi nmu.»

²² Zezi ma lər-o o wi: «Ta n togi-ni, si n yagi si balu na ba jigi ŋwɔa Wɛ tee ni tin taa ki ba lwi.»

*Zezi na jigi dam vu-fɔɔɗ di na banja ni te tin
(Mariki 4:35-41, Luki 8:22-25)*

²³ Zezi di o karabiə bam laan ma vu ba zu naboro wu si ba ke.

²⁴ Vu-fɔɔɗ ma da ku zaŋi ku magi boro kum, yi ku wura ku miisi na bam kuri ni, di Zezi ya tigi o doɗa.

²⁵ O karabiə bam ma vu ba zaŋ-o ba wi: «Dí Yuutu, vri dɔbam n yagi, si dí lagi dí ti.»

²⁶ O ma ta di ba o wi: «Beŋwaanɩ mu yi fɔɔni jigi abam? Abam ba jigi wu-diduɗa di amu na?» O laan ma zaŋi wɛɛni, yi o bagi vii kum di na bam, yi ti maŋi da ciɩm.

²⁷ Ku ma tiini ku ki nɔɔna bam yəəu, yi ba te ba wi: «Nɔɔnu wuntu yi wɔɔ mu, yi vii di na di ta se o ni?»

*Zezi na zəli ciciri nɔɔna bale yira ni te tin
(Mariki 5:1-20, Luki 8:26-39)*

²⁸ Ba laan ma vu ba be ninu kum ni didonɗi diɩm, me Gadara tiinə na zuuri da tin. Nɔɔna bale maa wura ciciri na jigi-ba si yaara. Bantu tigi yibeelə je ni mu, yi ba jigi fɔɔni, ku pai nɔɔn-nɔɔnu warɩ o togi cwəŋə kam kuntu o ke. Ba laan ma nuŋi yibeelə je sum ni ba vu ba jeeri Zezi.

²⁹ Ba ma kaasi baŋa baŋa ba wɔ: «Baŋa-Wɛ Bu, nmɔ tu dɔbam te si n ki bɛɛ mu? Nmɔ tu si n yaari dɔbam yi Wɛ sariya de dim ta wɔ yi mu na?»

³⁰ Je sum kuntu ni tɛrɛ zanzan mu ya wɔra ba beeri ba di.

³¹ Ciciri sum ma loori Zezi si wɔ: «Nmɔ na lagu n zɛli dɔbam, si n pa dɛ vu dɛ zu tɛrɛ bantɔ.»

³² O ma ta o wɔ, si ve. Si ma sunu si nunji nɔɔna bam yira ni si vu si zu tɛrɛ bam. Tɛrɛ bam maama ma duri ba tu ba tu nɔɔɔ kum wɔni ba li na ba ti.

³³ Nɔɔna balɔ ya na nii tɛrɛ bam tun ma duri ba vu tu kum wɔ. Ba ma ta kulɔ maama na ki tun, di Zezi na zɛli ciciri sum nɔɔna bale bam yira ni te tun.

³⁴ Ku ma pa tu kum nɔɔna bam maama nunji ba vu si ba jeeri Zezi. Ba na nɛ-o tun, ba ma loor-o si o nunji ba tu kum wɔni o viiri.

9

*Zezi na bri ni o jigi dam si o yagi nɔɔna lwarim o ma cɛ-ba te tin
(Mariki 2:1-12, Luki 5:17-26)*

¹ Zezi laan ma joori o vu o zu naboro kum. O ma be nɔɔɔ kum o vu o yi o titi tu Kapernawum.

² O na wɔra tun, nɔɔna badonnɛ ma zɛŋi kɔrɔ di gungolo ba ba o te. Zezi ma lwarɔ ba na tiini ba ki ba wɔ-dɔdɔ dɔd-o te tun. O ma ta di kɔrɔ kum o wɔ: «A bu, ki pu-dɔa, si nmɔ lwarim dim ti.»

³ Wɛ cullu karanyina tiinɛ badonnɛ maa wɔra, yi ba bwe ba titi ni ba wɔ: «Nɔɔɔ wɔntɔ ŋɔɔni o twɔ Wɛ mu o pai o di Wɛ yi bidwi mu.»

⁴ Zezi ma lwarɩ ba na bɔɩɩ kɔlɔ tɩn. O ma bwe-ba o wɩ: «Bɛɛ mɔ yɩ á jɩɩ wɔbɔɩ-balwaarɔ tɩntɔ á wɔnɩ?»

⁵ Kɔɔ mɔ yɩ mwali kɔ dwe, a na tagɩ dɩ kɔɔ kɔm a wɩ: «Nmɔ lwarɩm dɩm ti» mɔ yɩ mwali, naa a na tagɩ a wɩ: «Zaɩɩ n ta n veə» mɔ yɩ mwali?»

⁶ Amɔ nan wɔ pa abam lwarɩ nɩ, amɔ na yɩ Nabiin-bu wɔm tɩn jɩɩ dam lɔɔ baɩa nɩ, sɩ a yagɩ nɔɔna lwarɩm a ma ɛɛ-ba.» O laan ma ta dɩ kɔɔ kɔm o wɩ: «Zaɩɩ wɛɛnɩ sɩ n kwe n gungolo kɔm n ja n vu sɔɩɔ.»

⁷ O na tagɩ kɔntɔ tɩn, nɔɔnɔ wɔm ma sɩnɩ o zaɩɩ o vu sɔɩɔ.

⁸ Nɔn-kɔɔ kɔm maama na nɛ kɔntɔ tɩn, fɔbɩnɩ ma zɔ-ba. Ba ma zuli Wɛ dɩ Dɩ na pɛ dam dɩntɔ dɔɩ wɔ nabiinɛ tee nɩ tɩn.

*Zezi na bɔɩɩ Matiyo sɩ o taa tɔɔ-o te tɩn
(Marɩkɩ 2:13-17, Luki 5:27-32)*

⁹ Zezi laan ma nunɩ o maa kɛa. O ma na nɔɔnɔ wɔdɔɩ, o yɩɩ mɔ Matiyo. O dɛɛn je mɛ seenɩ o na yɛnɩ o jɔɩ lampoo tɩn mɔ. Zezi ma ta dɩd-o o wɩ: «Zaɩɩ n ta n tɔɩ-nɩ.» O ma sɩnɩ o zaɩɩ o tɔɩ o kwaga.

¹⁰ Zezi dɛɛn ma vu Matiyo sɔɩɔ sɩ o dɩ wɔdiu, o dɩ o karabiɛ bam. Lampo-jɔɩɩ dɩ nɔn-ɛɛɔɩɩ zanzan dɩ maa tɔɩ ba wɔra ba dɩ wɔdiu kɔm dɩ ba.

¹¹ Farizɩan tiinɛ dɩ maa tɔɩ ba wɔra. Bantɔ na nɛ Zezi na kɩ te tɩn, ba ma vu ba ta dɩ o karabiɛ bam ba wɩ: «Bɛɛ mɔ kɩ yɩ á karanyɩna kam dɩ wɔdiu dɩdaanɩ lampo-jɔɩɩ dɩ nɔn-ɛɛɔɩɩ tum kɔntɔ?»

12 Zezi ma ni ba na tagi kulɔ tɪn. O laan ma ta o wɪ: «Kɔ na yɪ balɔ na jɪgɪ yazurɛ tɪn, bantɔ wɔ maɲɪ sɪ ba vu dɔgɪta tu te sɪ o sooni-ba. Kɔ daari balɔ na ba jɪgɪ yazurɛ tɪn mu maɲɪ sɪ ba vu sɪ ba na soonim.

13 Wɛ titɪ maɲɪ Dɪ ta Dɪ wɪ: «A lagɪ sɪ nabiinɛ taa jɪgɪ da-ɲwanɔ mu, sɪ kɔ daɪ nɪ ba taa maɪ ba wɛɛnu mu ba kaanɪ-nɪ.» Ve-na á zaasɪ taanɪ dɪm kɔntɔ kuri cɪga. Amɔ na tu lɔgɔ banɔ tɪn, kɔ daɪ sɪ a bɛɲɪ balɔ na maɲɪ ba yɪ nɔn-ɲɔna tɪn, amɔ nan tu sɪ a bɛɲɪ nɔn-balwaarɔ mu sɪ ba ba amɔ te.»

*Zezi zaasɪm dɪm na yɪ zaasɪm-dɔvɔri te tɪn
(Marɪkɪ 2:18-22, Luki 5:33-39)*

14 Zan karabiɛ dɛɛn ma vu Zezi te, yɪ ba bwe-o ba wɪ: «Dɪbam dɪ Farizɪan tiinɛ bam yɛni dɪ vɔ ni maɲa zanzan. Bɛɛ mu yɪ nmɔ karabiɛ bam ba vɔ ni kɔntɔ?»

15 Zezi ma lɛri-ba o wɪ: «Nɔɔnɔ na di kaanɪ yɪ o kɪ candiɛ, yɪ o cilonnɛ na wɔra sɪ ba tɔgɪ ba di, bantɔ wɔ wantɪ ba nywantɪ ba yigɛ sɪ ba yɪ di wɔdiu yɪ kan-barɔ wɔm ta wɔ ba tee nɪ na? Ba bá sɛ ba kɪ kɔntɔ. Kɔ nan wɔ ba kɔ yɪ maɲa kam ba laan na wɔ ja kan-barɔ wɔm ba viiri tɪn. Maɲa kam kɔntɔ nɪ yɪ o daa na ba ta wɔ ba tee nɪ tɪn, mu o cilonnɛ bam laan wɔ vɔ ni.

16 Nɔɔn-nɔɔnɔ dɪ nan bá sɛ o kwe garyi-dɔvɔri o ma fɛri gwar-dɔɲo kulɔ na kaari tɪn. O na kɪ kɔntɔ, kɔ fɛrim dɪm laan wɔ vuuri gɔrɔ kum kɔ pa kɔ tiini kɔ cɔgɪ zanzan.

17 Nɔɔn-nɔɔnɔ dɪ nan bá sɛ o kwe sa-dɔɲa o lo o kɪ lɔ-dɔɲo wɔnɪ. O na kɪ kɔntɔ yɪ sana kam na keeri, kaá pa lɔɔ kum bagɪ mu. Kɔntɔ ɲwaanɪ

sana kam wó lo, yi lóo kúm dí cɔgi. Nɔɔnɔ nan manɔ sɔ o kwe sa-duɲa o kɪ lɔ-duɲɔ wɔnɔ mɔ, sɔ ti maama manɔ daanɔ.»

Zezi na pɛ kaanɔ na yazurɔ yi o bi Zwifɔ yigɔ tu bukɔ te tɪn

(Marikɪ 5:21-43, Luki 8:40-56)

¹⁸ Zezi dɛɛn na wɔra o ŋɔɔnɔ kɔntɔ tɪn, Zwifɔ yigɔ tu wɔdonɔ ma ba o te. O kuni doonɔ o yigɔ nɔ yi o wɔ: «Amɔ bukɔ mɔ tɪga lele kɔntɔ. Nan ba sɔ n ma n jɪɲa n dwe-o, sɔ o joori o na ŋwɪa.»

¹⁹ Zezi ma zanɔ o tɔg-o, dí o karabiɔ bam maama.

²⁰⁻²¹ Ba na maa ke kɔntɔ tɪn, kaanɔ wɔdonɔ dí ya tɔgi o wɔra, o na tiini o wɔɛ ka-wɔ taan bɪna fugɔ-yale. O maa buɲɔ o wɔnɔ o wɔ: «A na manɔ a dwe o gɔrɔ kúm yɪranɔ dí, aá na yazurɔ.» O ma ke Zezi kwaga o dwe o gɔrɔ kúm ni.

²² O na dwe-o kɔntɔ tɪn, o ma pipiri o nii-o yi o wɔ: «A bukɔ, kɪ pu-dɪa. Nmɔ na kɪ n wɔ-dɪdɔa dí amɔ te tɪn mɔ pɛ n na yazurɔ.»

Maɲa kam kɔntɔ nɔ nɔɔ mɔ kaanɔ wɔm sɪnɔ o na yazurɔ.

²³ Zezi laan ma vu o zɔ Zwifɔ yigɔ tu wɔm sɔɲɔ. O ma zɔ o na balɔ na manɔ ba wu wi yi ba kwe nɔɔna ba kɪ tɪn na ti ba yigɔ sɔ ba kɪ-o, dí nɔɔna zanzan na keeri yi ba fri ba tɪtɪ.

²⁴ O ma ta dí ba o wɔ: «Zanɔ-na á nunɔ, sɔ bu wɔm wɔ tɪgi, o tɪgi o dɔ mɔ.» O na tagɔ kɔntɔ tɪn, nɔɔna bam maa jɪg-o ba mwana.

²⁵ Ba na pɛ kɔgɔ kúm maama nunɔ tɪn, Zezi laan ma vu o zɔ digɔ kam bu wɔm na wɔra tɪn. O ma ja o jɪɲa o pa o bi o zanɔ wɛɛnɔ.

26 O kəm dım kuntu ma jagı dı yi tıv kım je sım maama.

Zezi na puri lilwə bale yiə te tın

27 Zezi dɛɛn ma zaŋı o maa kea. O na maa ve tın, lilwə bale ma zaŋı ba tɔgı o kwaga, yı ba tɛ dı kwər-dıa ba wı: «Pɛ Davidi dwi tu! Duri dıbam yibwənə!»

28 O ma vu o zı sɔŋɔ kudonɔ. Lilwə bale bam ma tɔgı ba zı da. O laan ma bwe-ba o wı: «Abam buŋı sı aá wanı a kı á na lagı kulı tın a pa abam na?»

Ba ma lər-o ba wı: «Dıbam tu, ɛɛn, nń wanı n kı.»

29 O laan ma dwe ba yiə yam yı o wı: «Abam na kı á wı-dıdva dı amı sı a kı kulı a pa abam tın, Wɛ wı pa kı kı.»

30 O na tagı kuntu tın, ba yiə yam ma sını ya joori ya puri. O ma kaanı-ba sı ba yı pa nɔɔn-nɔɔnı lwarı kı ni nı.

31 O na kaanı-ba kuntu tın, ba ta zaŋı ba karı ba ŋɔɔnı o taanı je sım maama nı.

Zezi na pɛ mımaa ŋɔɔnı te tın

32 Maŋa kalı ba na maa ke tın, nɔɔna badonnə ma ja mımaa ba ba Zezi te. Kı yı cicirə mı tɔg-o ka pa o warı o ŋɔɔnı.

33 Zezi ma zəli cicirə kam o yıra nı, yı nɔɔnı wım laan wat o ŋɔɔna. Kı ma sı nɔn-kɔgɔ kım maama, yı ba tɛ ba wı: «Dıbam maŋı dı wı nɛ wo-kınkagılı dıntı don Yısrayelı tıv nı.»

34 Kı daarı Farızıan tiinə bam dɛɛn wı sɛ, yı ba wı: «Wıntı na wat o zəli sutaana tın, kı yı sutaana-pɛ dam ŋwaanı mı.»

³⁵ Zezi dɛɛn maa kaagu ti-kamunə dɪ ti-bale sɪm maama wɔnɪ. O maa yəni o zɔɔri Zwifə bam Wɛ-di sɪm o brɪ-ba Wɛ kwər-ywəŋə kam, dɪ Wɛ na lagu DI di paari nɔɔna titari ni te tɪn. O maa pai nɔɔna na yazurə dɪ ba yawurɔ dwi dwi.

³⁶ O dɛɛn na nɛ nɔn-kɔgɔ kɔm yaara yam na yɪ te tɪn, ba ŋwanja ma zɔ-o lanyɪranɪ, bɛŋwaanɪ ba tiini ba bwəni yɪ ba dam dɪ ti. Ba nyɪ dɪ peeni sɪlɔ na ba jigɪ nayurɔ sɪ o taa nii sɪ banja ni te tɪn.

³⁷ O laan ma ta dɪ o karabiə bam o wɪ: «Kɔ nyɪ dɪ faa na kɪ lanyɪranɪ yɪ tuntɔŋna finfin yɪranɪ mɔ wɔra sɪ ba kɪ-kɔ te tɪn.

³⁸ Nan loori-na faa kɔm tu sɪ o tɔŋɪ nɔɔna zanzan, sɪ ba vu ba kɪ o faa kɔm ba pa-o.»

10

Zezi na tɔŋɪ o karabiə fugə-bale bam te tɪn

(Mariki 3:13-19, 6:7-13, 13:9-13, 9:41, Luki 6:12-16, 9:1-6, 21:12-17, 12:2-9, 51-53, 14:26-27)

¹ Zezi dɛɛn ma bɛŋɪ o karabiə fugə-bale bam sɪ ba ba o te. O ma pa-ba dam sɪ ba wantɪ ciciri ba zəli nɔɔna yɪra ni, sɪ ba daari ba pa nɔɔna na yazurə dɪ ba yawurɔ dwi maama.

² O karabiə fugə-bale bam yɪra mɔ tuntɔ:
O ma da yigə o bɛŋɪ Simɔn wɔlɔ yɪri didɔŋ na
yɪ Pɪyɛɛri tɪn,
dɪ Andre wɔlɔ na yɪ Simɔn nyaanɪ tɪn,
dɪ Zakɪ, dɪ o nyaanɪ Zan balɔ na yɪ Zebede biə
tɪn,

³ Filipɪ dɪ Batelemi,
Toma dɪ Matiyu wɔlɔ ya na yɪ lampo-jonnu tɪn,
Zakɪ wɔlɔ na yɪ Alifi bu tɪn, dɪ Tadi,

4 Simón wulɔ na yɪ Zeloɩ nɔɔna bam wɔ nɔɔnɔ tɩn,

dɩ Zudaɩ Yiskariyo wulɔ na wɔ ba o yɛgi Zezi o pa nɔɔna tɩn.

5 Zezi laan ma tɔŋɩ bantɩ fugə-bale bam sɩ ba nunji ba vu ba tɔɔɩ Wɛ kwərə kam. Ba na lagi ba kɛ tɩn, o ma pa-ba ni o wɩ: «Yɩ zanɩ á vu dwi-ge tiinə na zɔvri mɛ tɩn, naa á vu Samari tiinə tɩv.

6 Á nan manɩ sɩ á vu Yisrayɛɩ dwi tiinə bam te, bɛŋwaanɩ bantɩ nyɩ dɩ peeni sɩɔ na je tɩn mu.

7 Nan ve-na á brɩ-ba nɩ manɩ kam yiə, Wɛ paariɩ dɩm lagi dɩ ba nɔɔna tɩtari nɩ.

8 Ve-na á taá pa yawɩna na yazurə, sɩ á daari á taá bi balɔ na tigi tɩn, sɩ á pa nanywaanɩ joori tɩ na yazurə tɩ ji lanyuranɩ, sɩ á daari á taá zəli ciciri nɔɔna yɩra nɩ. Á nan manɩ sɩ á zəni nɔɔna zaanɩ mu, nɩ abam dɩ na jonji Wɛ dam dɩm zaanɩ te tɩn.

9 Á na maa ve, sɩ á yɩ zanɩ á kwe səbu-sɩŋa naa səbu á kɩ á gwar-fwɛɛla nɩ á wəli da.

10 Nan yɩ kwe-na tampɔɔ kɩɔ ba na kɩ wɔɔdiu da tɩn. Á nan yɩ kwe gwaaru tɩle tɩle naa natra naa nacəgə á wəli da. Bɛŋwaanɩ tintɔŋnɔ manɩ dɩ o ni-wɔɔdiu mu.

11 Abam nan na ve á yɩ tɩv kɩɔ maama, sɩ á lagi nɔɔnɔ wulɔ na wɔ jeeri abam dɩ wɔpɔlo tɩn, á vu o sɔŋɔ á taá wɔra sɩ kɩ ba kɩ yɩ á viirim.

12 Á nan na ve á zɔ sɔŋɔ kɩɔ, sɩ á jɔɔnɩ-ba á ta nɩ: <Wɛ wɔ pa abam yazurə.>

13 Sɔŋɔ kɩm tiinə nan na jeeri abam lanyuranɩ, yazurə yam wɔ ta wɔra dɩ ba. Kɩ daari, ba na

wɔ jeeri abam lanyɪranɪ, yazurə yam wó joori ya ba abam te.

¹⁴ Abam nan na ve sɔŋɔ kulɔ naa tɪv kulɔ, yɪ ba na wɔ sɛ sɪ ba jeeri abam naa ba cɛgi abam taanɪ, sɪ á nuɲi je sɪm kɔntɔ nɪ. Á na maa viirə, sɪ á pɪsɪ á nɛ fogo kɔm á yagɪ da.

¹⁵ Á nan lagɪ a ta cɪga mu dɪ abam sɪ, Wɛ sarɪya dɛ dɪm na yiə, Sodɔm dɪ Gomɔɔrɪ tiinə bá tiini ba na lɛɛrɔ nɪ tɪv kɔm kɔntɔ nɔɔna te.

¹⁶ Cɛgi-na, a lagɪ a tɔŋɪ abam nɪnɛɛnɪ peeni na maa ve sɪ sɪ gwaanɪ nywənkuri wɔnɪ te tɪn mu. Kɔntɔ ŋwaanɪ á maɲɪ sɪ á taá cɔ á tɪtɪ, sɪ á taá jɪgɪ swan nɪ bɪsankwɪ te, sɪ á daari á pa á wɔrɔ taa lana nɪ kunkwənə na yɪ te tɪn.

¹⁷ Á taá cɔ á tɪtɪ, sɪ nɔɔna wó ja abam ba vu ba saɲɪ sarɪya-dirə nakwa bam tee nɪ, yɪ ba daari ba magɪ abam ba Wɛ-di sɪm wɔnɪ.

¹⁸ Abam na tɔgɪ amɔ tɪn ŋwaanɪ, baá ja abam ba vu ba saɲɪ dɪdɛɛra dɪ pwa tee nɪ. Kɔntɔ mu á wó wanɪ á brɪ-ba Wɛ cɪga kam, yɪ á daari á brɪ dwi-gɛ tiinə bam dɪ.

¹⁹ Ba nan na jaanɪ abam ba vu ba saɲɪ, sɪ á yɪ taá liə dɪ á na wó ta kulɔ tɪn naa á na wó ta te tɪn. Á na wó taá zɪgɪ ba yigə nɪ maɲa kalɔ tɪn, Wɛ wó pa á lwarɪ á na wó ta kulɔ tɪn.

²⁰ Kɔ dai abam tɪtɪ mu wó ŋɔɔnɪ, kɔ yɪ á Ko Wɛ Joro kɔm mu wó pa abam taanɪ dɪlɔ á na wó ŋɔɔnɪ tɪn.

²¹ Nɔɔna badonnə wó ja ba tɪtɪ cɔrrɔ ba kɪ nɔɔna jɪa nɪ sɪ ba gɔ-ba. Kwə dɪ wó kɪ ba biə kɔntɔ dɔŋ. Biə dɪ wó zanɪ ba pa ba ja ba niinə dɪ ba kwə ba gɔ.

22 Nɔɔna maama wó ta culi abam, á na yi amu nɔɔna tɪn ɲwaani. Wɔlɔ maama nan na tiini o zigi kəŋkəŋ si ku vu ku yi yaara yam tiim tɪn, Wɛ wó vrɪ kɔntɔ tu ɲwɪa.

23 Ba nan na bɛɛsi abam tɪv kɔlɔ nɪ, si á duri á vu kɔdɔŋ. A lagi a ta cɪga mu dɪ abam si, abam bá wani á tɔli tɪni dɪlɔ maama na wɔ Yisɪrayeli nɪ tɪn á ti, yi amu Nabiin-bu wɔm daa ta wɔ joori a ba.

24 Karabu nan tərə o na dwe o karanyɪna. Tɪntɔŋnɔ dɪ nan tərə o na dwe o yuutu.

25 Karabu nan na tu o yi nɪ o karanyɪna te, ku maŋɪ kɔntɔ. Tɪntɔŋnɔ dɪ nan na tu o yi nɪ o yuutu te, ku maŋɪ kɔntɔ. Ba na jigi sɔŋɔ tu ba bə ba wɪ <Sɔtaana-pe Belizebuli> tɪn, ba laan wó tiini ba twɪ o sɔŋɔ tiinə bam si ku dɔwəni kɔntɔ.

26 Á nan yi taá fɔna dɪ nabiinə. Wɔŋo kɔlɔ maama na səgi nɔɔna tee nɪ tɪn jwa wó ba ku lɔwari jaja. Wɔŋo kɔlɔ na pugɪ tɪn jwa wó ba ku puri.

27 A na səgi a brɪ abam cɪga kalɔ maama tɪn, á maŋɪ si á pa ka nuŋi pooni mu. A na waasi kɔlɔ dɪ abam tɪn, á maŋɪ si á dɪ nayuu mu á tɔɔli-ku.

28 Abam yi taá kɔwari fɔvɔni dɪ nɔɔna balɔ na wó wani ba gu á yira yam yi ba bá wani á jwəeru ba gu tɪn. Á nan maŋɪ si á taá kɔwari Wɛ mu, bɛŋwaani dɪntɔ mu wó wani Dɪ pa á yira dɪ á jwəeru maama cɔgi min-tɪv nɪ.

29 Ku na yi kabəmbəli, sɪntɔ yəlo yi mwali mwali mu. Á Ko Wɛ nan nii si banja nɪ, yi si dɪdɔba bá wani ka tɔ tɪga nɪ ka tɪ dɪ Wɛ na wɔ sɛ.

³⁰ Kɔ nan na yi abam, Wε ye abam yuuywe sɔm ni na mai te tɔn.

³¹ Kɔntɔ nɔwaaɔ, á yi taá kwarɔ fɔvɔɔ, sɔ abam dɔdɔba dɔdɔba tiini á jɔgɔ kuri á dwe kabəmbəli zanzan.

³² Nɔɔɔvɔ wɔlv maama na zɔgɔ nabiinə yigə nɔ o bri jaja nɔ wɔntɔ yi amɔ nɔɔɔvɔ tɔn, amɔ dɔ nan wɔ zɔgɔ kɔntɔ tu kwaga nɔ a bri nɔ o yi a nɔɔɔvɔ a Ko Wε yigə nɔ.

³³ Kɔ daari, nɔɔɔvɔ wɔlv maama na vɔn amɔ nabiinə yigə nɔ tɔn, amɔ dɔ wɔ vɔn kɔntɔ tu a Ko Wε yigə nɔ.

³⁴ A na tu lɔgɔ baɔa tɔn, á yi taá bɔɔɔ nɔ, kɔ yi sɔ a pa nɔɔna mɔ na ywəəni daani. A nan tu sɔ a pa nabiinə mɔ pɔɔɔri daani.

³⁵ A tu sɔ a pa nɔɔna dɔ ba kwə mɔ pɔɔɔri daani, sɔ a daari a pa bukwa dɔ ba niinə dɔ pɔɔɔri daani, kɔ daari sɔ kaana dɔ ba banna niinə dɔ pɔɔɔri daani.

³⁶ Kɔ ma wɔ pa nɔɔɔvɔ dɔ o tɔtɔ sɔɔɔɔ tiinə taa culi daani.

³⁷ Wɔlv na soe o nu dɔ o ko o dwe amɔ tɔn, kɔntɔ tu wɔ maɔɔ sɔ o taa yi a nɔɔɔvɔ. Wɔlv maama na soe o biə o dwe amɔ tɔn, kɔntɔ tu wɔ maɔɔ sɔ o taa yi a nɔɔɔvɔ.

³⁸ Wɔlv maama na wɔ sɛ sɔ o tɔgɔ amɔ kwaga, sɔ o na yaara nɔ wɔlv na zɔɔɔ tɔvɔn-dagara o maa ve o tɔvɔn jəgə te tɔn, kɔntɔ tu wɔ maɔɔ sɔ o taa yi amɔ nɔɔɔvɔ.

³⁹ Wɔlv maama nan na lagɔ sɔ o yɔɔ o tɔtɔ nɔwɔ tɔn, oó ga-ka mɔ. Kɔ daari, wɔlv na sɛ sɔ o ga o nɔwɔ amɔ nɔwaaɔ tɔn, oó na nɔwɔ Wε tee nɔ.

⁴⁰ Nɔɔɔvɔ wɔlv na jeeri abam lanyɔranɔ tɔn, kɔ tu jeeri amɔ mɔ. Nɔɔɔvɔ wɔlv na jeeri amɔ

lanyıranı tın, kú tu jeeri Baŋa-We dılb na tıŋı-nı tın mı.

⁴¹ Nɔɔnɔ wɔlb maama na jeeri We nijonnu lanyıranı tın, dı We na tıŋ-o tın ŋwaanı, We wó pa kuntu tu dı tɔgı o na nyɔɔrı nı Dı nijonnu wɔm te. Kú daarı, nɔɔnɔ wɔlb na jeeri nɔn-ŋum lanyıranı o nɔn-ŋunım dım ŋwaanı tın, We wó pa kuntu tu dı tɔgı o na nyɔɔrı dılb Dı na wó pa nɔn-ŋum wɔm tın.

⁴² A lagı a ta cıga mı dı abam sı, nɔɔnɔ wɔlb na maŋı o kı na-zurə funfun dı o pa amı nɔɔna bam wɔ dıdɔa, o na yı a karabu tın ŋwaanı, kú tu wó na nyɔɔrı We tee nı.»

11

*Zan wɔlb na miisi nɔɔna na wɔnı tın tıŋı o karabiə Zezi tee nı
(Luki 7:18-35)*

¹ Zezi deen na brı o karabiə fugə-bale bam ba na maŋı sı ba kı te o ti tın, o laan ma ke o vu je sim kuntu tıntı dım wɔnı sı o taa brı nɔɔna, yı o tɔɔlı We kwərə kam dı ba.

² Zan wɔlb na miisi nɔɔna na wɔnı tın deen maa wɔ pına digə nı. O ma ni wəənu tılb Zezi Kriŋı na kı tın. O ma tıŋı o karabiə badonnə sı ba vu o te,

³ sı ba bwe-o ba nii: «Nmı mı yı wɔlb We na tagı dı dıbam nı nı ba tın na, naa dí ta wó ta cəgı nɔɔnɔ wɔdon mı?»

⁴ Ba na bwe Zezi kuntu tın, o ma ləri-ba o wı, ba ve ba ta dı Zan kɔlb maama ba na niə yı ba kwəri ba na tın.

⁵ «Á taá brí-o ní lilwə yiə puri, kwaarɔ dɪ wai tɪ veə, nanywaanɔ yɪra dɪ joori ya kwɛ lanyuranɪ, zwa-kwarɔ dɪ zwa ni, twa dɪ joori ba bi. Kɔlɔ na wəli da tɪn, yinigə tiinə dɪ maa ni Wɛ kwər-ywəŋə kam.

⁶ Wɔlɔ maama na ba joori amɔ kwaga ní tɪn mɔ yɪ yu-yoŋo tu.»

⁷ Zan karabiə bam na ma viiri tɪn, Zezi laan ma ta Zan taanɪ o brɪ nɔn-kɔgɔ kɔm o wɪ: «Abam dɛɛn na ve Zan te kagɔa wɔnɪ tɪn, á buŋɪ ní á wó na bɛɛ mɔ? Á ve sɪ á nii miu kɔlɔ vii na jɪgɪ kɔ zuuli tɪn mɔ na?

⁸ Aye, kɔ daɪ kɔntɔ. Sɪ bɛɛ mɔ? Á ve sɪ á nii nɔɔnɔ wɔlɔ na zɔ gwar-ŋɔnnɔ tɪn mɔ na? Aye, kɔ daɪ kɔntɔ. Nɔɔna balɔ na zɔ gwar-ŋɔnnɔ tɪn zɔɔrɪ sɔ-ŋɔnnɔ wɔnɪ mɔ, sɪ kɔ daɪ kagɔa wɔnɪ.

⁹ Bɛɛ nan mɔ á ve sɪ á nii? Á ve sɪ á na Wɛ nijonɔnu mɔ na? Ɛɛn, kɔ yɪ kɔntɔ mɔ. Á nan na nɛ wɔlɔ tɪn tiini o dwe faŋa faŋa Wɛ nijonɔnə bam na yɪ te tɪn.

¹⁰ Bɛŋwaanɪ Wɛ tɔnɔ kɔm maŋɪ kɔ ta wɔntɔ taanɪ kɔ wɪ:

«Nii, amɔ Wɛ lagɪ a tɔŋɪ a nijonɔnu mɔ,

sɪ o da nɔmɔ yigə o vu o kwɛ cwəŋə kalɔ nɔmɔ na wó ba n tɔgɪ da tɪn.»

¹¹ A lagɪ a ta cɪga mɔ dɪ abam sɪ, nabiinə balɔ maama ba na maŋɪ ba lɔ tɪn wɔnɪ nɔɔn-nɔɔnɔ tərə o na dwe Zan. Kɔ daari lele kɔntɔ, nɔn-nabwəm wɔlɔ maama na zɔ Wɛ paari dɪm wɔnɪ tɪn laan tu o dwe Zan.

¹² Kɔ na zɪgɪ maŋa kalɔ Zan na miisi nɔɔna na wɔnɪ sɪ kɔ ba kɔ yɪ zɪm tɪn, Wɛ paari dɪm

laan jagi di vu yigə di dam, yi non-balwaarv di kwaanı sı ba cı-di di dam.

¹³ Faña faña We nijonə bam di Moyisi cullu tum dɛɛn maŋı tı brı We paarı dım cıga kam, sı kɔ ba kɔ yi maŋa kalv Zan laan na tu tın.

¹⁴ Abam na se á jonı ba na brı cıga kalv tın, á wó lwarı nı Zan na tu o wɔra tın, wɔntv mv yi Eli wɔlv ba dɛɛn na tagı o taanı nı oó ba tın.

¹⁵ Abam nan fɔgi á cɛgi amv taanı dım.

¹⁶ A ma bɛɛ mv a maŋı zım nɔɔna bam kəm na yi te tın? Ba nyı di biə na je yaga kaporo nı ba kweera te tın mv. Ba maa tɛ di ba yuu donnə ba wı:

¹⁷ <Dı magı gullu mv sı á sa,
yi á wɔ sagı.

Dı ma daarı dı leeni luə le,
yi á yigə wɔ nywanı.>

¹⁸ Bɛŋwaanı Zan na tu tın, o pııı o kana mv yi o ba nyɔ sana. Nɔɔna na nɛ-o tın, ba maa jig-o ba yáala ba wı, kɔ yi cicirə mv tɔg-o.

¹⁹ Kɔ daarı, amv Nabiin-bu wɔm nan na tu tın, a wɔ vɔgi ni. Nɔɔna daa ta maa yáalı amv di, yi ba wı, a yi non-kolo mv, yi a yi sa-nyɔrv di. Ba daa ta maa wı, a yi lampo-jonə di non-cıɔgırv cilon mv. <Wɔbɔŋa tu tıɔŋa mv brı nı o jigı wɔbɔŋa.> »

*Balv na vın Zezi tın na wó na lɛrv te tın
(Luki 10:13-15)*

²⁰ Zezi na tagı kɔntv o ti tın, o laan maa jigı balv na nɛ o wo-kınkagıla yam yi ba ta wɔ se sı ba ləni ba wɔrv tın taanı o nɔɔna. O ma kaanı balv na zɔvı tııı dılv o na kı wo-kınkagıla zanzan da tın o wı:

²¹ «Abam Korazin tiinə, á wó na lærv! Ku wəli dı abam Betisayida tiinə dı wó na lærv! Bəŋwaanı, wo-kınkagıla yalı maama a na kı abam tee nı tın, yadonnə ya na kı Tiiri dı Sidon tiinə tee nı, bantu ya wó kı lıla ba ləni ba wɔrv ba yaɣı kəm-balwaarv, yı ba ya wó zv gwar-zınzwara ba lo puru ba yuu nı, sı ku brı nı ba wɔrv mu tiini tı cɔɣı zanzan.

²² Taá ye-na nı, Wɛ sarıya de dım na yiə, Tiiri dı Sidon tiinə bá tiini ba na lærv nı abam na wó na lærv te tın.

²³ Abam Kapernawum tiinə, á ga buŋı nı Wɛ lagı Dı zəŋı abam weyuu nı mu na? Aye. Abam nan lagı á tı tıga nı mu, á tu á kwaarı curu goŋ-luŋu kım kuri. Bəŋwaanı, wo-kınkagıla yalı maama a na kı abam tee nı tın, yadonnə ya na kı Sodom tiinə tee nı, ba ya wó ləni ba wɔrv yı Wɛ ya daa bá cɔɣı ba tıv kım.

²⁴ Á taá ye nı, Wɛ sarıya de dım na yiə, Sodom tiinə bá tiini ba na lærv nı abam na wó na lærv te tın.»

*Zezi na wó pa nɔɔna na siun dı ba cam te tın
(Luki 10:21-22)*

²⁵ Maŋa kantv nı, Zezi laan ma kı o Ko Baŋa-Wɛ le yı o wı: «A Ko, nmıv yı wɔlv na te weyuu dı tıga baŋa maama tın. Nmıv nan mu pɛ n cıga kam səɣı swan tiinə dı yiyıu tiinə tee nı, yı n daarı n pa balv na nyı dı bu-bale te tın lwarı ka kuri.

²⁶ A Ko, a kı nmıv le. Nmıv na kı kɔntv tın, ku yı n wɔvbɔŋa na lagı kulv tın ŋwaanı mu.»

²⁷ O laan ma η̄ōōn̄i d̄i n̄ōōna bam o w̄i: «A Ko Wε nan kwe wōjo maama o k̄i a j̄ūja n̄i. N̄ōōn̄-n̄ōōn̄u bá wani o lwar̄i Wε Bu w̄um, k̄u na dai o Ko ȳiran̄i. N̄ōōn̄-n̄ōōn̄u d̄i nan bá wani o lwar̄i a Ko Wε, k̄u na dai am̄u w̄ul̄u na ȳi o Bu t̄in ȳiran̄i, k̄u w̄eli d̄i am̄u na laḡi s̄i a pa n̄ōōn̄u w̄ul̄u maama lwar̄-o t̄in.

²⁸ Á ba-na am̄u te, abam bal̄u bam maama á na bw̄ani ȳi á z̄īj̄i z̄īla yal̄u na dun̄ə t̄in, s̄i am̄u w̄ó pa á na siun.

²⁹ Á s̄e-na s̄i á t̄ūj̄i á pa am̄u, s̄i á zaasi kul̄u a na laḡi a bri abam t̄in. Bēj̄waan̄i a ȳi w̄u-bono tu m̄u ȳi a ȳi tu-n-t̄īt̄i tu. Aá pa á w̄ub̄ūja taa tigi j̄əḡə d̄īd̄ūa.

³⁰ Bēj̄waan̄i am̄u t̄īt̄ūja yam ba cana, ȳi a na laḡi s̄i á k̄i kul̄u t̄in ȳi mw̄al̄i mw̄al̄i m̄u.»

12

Zezi na bri ni o dwe siun de cullu tim te tin (Mariki 2:23-28, 3:1-6, Luki 6:1-11)

¹ Da yam k̄unt̄u ni n̄i Zezi deen ma t̄oḡi kar̄i w̄u o maa kea. K̄u deen ȳi Zwifə bam siun de n̄i m̄u. O karabiə bam d̄i maa t̄oḡi ba w̄ura, ȳi kana j̄iḡi-ba. Ba ma bw̄əri m̄ina ba yu ba d̄una.

² Farizian tiin̄ə d̄i ma t̄oḡi ba w̄ura. Ba ma na ba na k̄i kul̄u t̄in. Ba laan ma ta d̄i Zezi ba w̄i: «Nii nm̄u karabiə bam na k̄i kul̄u. Ba t̄ūj̄i t̄īt̄ūj̄i d̄il̄u na c̄oḡi d̄ibam siun de cullu tim t̄in m̄u.»

³ Zezi ma l̄əri-ba o w̄i: «Abam ta w̄u f̄oḡi á kar̄im̄i Wε t̄on̄ə k̄um na bri P̄e Davidi taan̄i te t̄in na? K̄u bri s̄i kana deen m̄u jaan̄i w̄ont̄u d̄i o n̄ōōna.

⁴ O ma vu o zu We digə, yi o kwe culu dıpe dılb na tigi da We ηwaanı tın o pa o dı o noona bam di. Ku nan ya culə sı bantv di dıpe dım. Ku yi We kaanım tiinə yıranı mɔ jıgı cwəŋə sı ba di-di.

⁵ Naa, abam ta wɔ fɔgı á karımı We tɔnɔ kım na brı nı, We kaanım tiinə bam yəni ba cɔgı siun de culu kım dı ba na tıŋı Dı digə kam tıtıŋa siun de maama wɔnı tın? Ba nan na yəni ba tıŋı kɔntv tın, ba ta jıgı bura ku wɔnı.

⁶ Ku daarı lele kɔntv, wɔlv na dwe We-di-kamunu kım tın nan mɔ wɔ yo.

⁷ We tagı Dı wı: «Amɔ lagı sı nabiinə taa jıgı da-ηwanja mɔ, sı ku daı nı a lagı sı ba taa maı ba wəənu mɔ ba kaanı-nı.» Abam ya na lwarı taanı dıntv kuri, á ya bá di balv na jıgı bura tın taanı.

⁸ Beηwaanı amɔ Nabiin-bu wɔm jıgı ni siun de cullu tım baŋa nı.»

⁹ Zezi laan ma nunı jəgə kantv nı o vu o zu Zwifə bam We-digə.

¹⁰ Nɔɔnɔv maa wɔra o jıŋa dıdva na tıga. Farızian tiinə badonnə dı maa tɔgı ba wɔra ba na lagı cwəŋə sı ba brı nı Zezi kı o tusi. Ba ma bwe-o ba wı: «Nɔɔnɔv jıgı cwəŋə sı o pa o don na yazurə siun de dım nı na?»

¹¹ Zezi ma ləri-ba o wı: «Abam wɔlv na jıgı piə, yi ka na tv vɔl-kɔgɔ wɔnı siun de dım nı, á bá nii ka baŋa nı sı á lı-ka na?»

¹² Nabiinu nan tiini o jıgı kuri o dwe piə. Kɔntv ηwaanı nɔɔnɔv jıgı cwəŋə sı o kı o don lanyıranı siun de dım nı.»

13 O na tagi kuntu tun, o laan ma ta di nɔɔɔ wulɔ jɪŋa kam na tigi tun o wi: «Twi n jɪŋa kam.»

Nɔɔɔ wɔm ma sɪni o twi-ka. O jɪŋa kam ma joori ka ji lanyirani ni o ji-ɲɔŋa kam te.

14 Farizian tiinɔ bam na ne kuntu tun, ba ma nuɲi ba vu ba banɪ daani si ba lagi cwɛŋɔ ba gu Zezi.

15 Zezi deen ma lwarɪ ba na lagi ba ki-o te tun. O ma nuɲi jɛgɔ kam kuntu ni. Nɔn-kɔgɔ zanzan deen maa tɔg-o. O ma pa ba maama na yazurɔ di ba yawuru.

16 O ma daari o kaani-ba o wi, ba yi zaɲi ba pa nɔɔna lwarɪ o ni ni.

17 Zezi na ki kuntu tun, ku yi si ku pa We nijonnu Ezayi na maɲi o ta kulɔ faɲa faɲa tun mu sɪni ku ki. O deen tagi o wi:

18 «Nii, wuntu mu yi amu We tintɔŋɔ wulɔ a na kuri tun.

Wuntu mu yi wulɔ a na so-o yi o yɛni o pai a wɔ poli zanzan tun.

Aá pa a Joro kum taa wɔ o tee ni.

O ma wú pa dwi maama tiinɔ ba ba lwarɪ amu ciga kam na yi te tun.

19 Wuntu nan bá ta magi kantɔgɔ naa o taa ki soɔ.

O nan bá ta pai o kwɛrɔ zaɲa cwe jeerɔ ni.

20 Wuntu bá cɔgi nɔɔna balɔ na tiini ba bwɛnɔ tun,

oó ta jigi ba ɲwanɲa,

nɪɛɛni nɔɔɔ wulɔ na bá bwɛri miu kulɔ na tiiri tun,

yi o bá dwe kanɪ kalɔ mini na ba dana tun.

Oó ta ki kuntu mu,

sɪ kʊ vʊ kʊ yi maŋa kalʊ o na wó pa amʊ Wɛ
cɪga kam ba ka taa jɪgɪ dam nɔɔna tɪtarɪ
nɪ, yɪ lanyɪranɪ wanɪ balɔɔɔ.

²¹ Wʊntʊ yɪrɪ ŋwaanɪ mʊ dwi maama wó ta jɪgɪ
tɪna amʊ Wɛ tee nɪ.»

Wɔɔ dam mʊ Zezi mai o zɛli sʊtaana?

(Mariki 3:22-30, Luki 11:14-23, 12:10, 6:43-45)

²² Nɔɔna badonnɔ dɛɛn ma ja lilwe, yɪ o kwɛri
o yɪ mɪmaa ba ba Zezi te. Bɛŋwaanɪ cicirɔ dɛɛn
mʊ jɪg-o ka yaara. Zezi ma pa nɔɔnʊ wʊm na
yazurɔ. O yɪɔ ma joori ya nai, yɪ o daari o wai o
ŋɔɔna.

²³ Kʊ ma sʊ nɔn-kɔgɔ kʊm maama, yɪ ba tɛ ba
wɪ: «Nɔɔnʊ wʊntʊ mʊ yɪ Pɛ Davidi dwi tu wʊlʊ
Wɛ na lagɪ Dɪ tɔŋɪ tɪn na?»

²⁴ Farizian tiinɔ bam na ni kʊntʊ tɪn, ba ma ta
ba wɪ: «Wʊntʊ na wai o zɛli sʊtaana tɪn, kʊ yɪ
sʊtaana-pɛ Belizebuli dam mʊ o ma o zɛli-ya.»

²⁵ Zezi na lwarɪ ba wʊbʊŋa na yɪ te tɪn, o ma
ta dɪ ba o wɪ: «Tɪv kʊlʊ paari na pɔɔrɪ kuni bile
yɪ ba jɪgɪ daanɪ tɪn, kʊ bá daanɪ kʊ cɔgɪ. Tɪv
kʊlʊ maama naa sɔŋɔ kʊlʊ maama na pɔɔrɪ kʊ
tɪtɪ wʊntɪ kuni bile tɪn, kʊv tʊ mʊ.

²⁶ Kʊ ya na sɪnɪ kʊ yɪ cɪga nɪ a mai sʊtaana-pɛ
dam mʊ a ma a zɛli sʊtaana nɔɔna tee nɪ, kʊntʊ
ya wó brɪ nɪ sʊtaana-pɛ dam dɪm pɔɔrɪ kuni bile
mʊ, yɪ o paari dɪm bá daanɪ dɪ cɔgɪ.

²⁷ Kʊ na sɪnɪ kʊ yɪ amʊ jɪgɪ Belizebuli dam mʊ
a ma a zɛli sʊtaana, abam nɔɔna bam dɪ nan mai
dam dɪm kʊntʊ mʊ ba maa zɛli-ya na? Abam tɪtɪ
nɔɔna bam na kɪ te tɪn mʊ brɪ nɪ cɪga tɛrɪ á tee
nɪ.

28 Kú nan yí WÉ Joro kúm dam mú a ma a zéli sutaana. Kuntu maa brí ní WÉ mañí DÍ ba abam te, sí DÍ di paari nɔɔna títari ní.

29 Sutaana-pe nan nyí dí nɔn-dídeeru na yíri o sɔɔɔ te tɔn mú. Nɔɔnɔ na lagi sí o vu nɔn-dídeeru wúm sɔɔɔ o ɔɔ, o mañí sí o da yigə o ja nɔn-dídeeru wúm o vɔ mú. O na vɔg-o o tí tɔn, mú o laan wó wani o wəenu tɔm maama o kwalimí.

30 Nɔɔnɔ wɔlɔ maama nan na dai a nɔɔnɔ tɔn, o yí a dɔm mú. Nɔɔnɔ wɔlɔ maama nan na ba tɔgí o lai amɔ nɔɔna o kí jəgə dídɔa tɔn, o jagí-ba mú.

31 Á taá ye ní, kəm-balwaarɔ tɔlɔ maama nɔɔna na kí tɔn, naa ta-balwaarɔ tɔlɔ maama ba na ɔɔɔnɔ tɔn, WÉ wai DÍ yagí-tí DÍ ma cɛ-ba. Kú daari, nɔɔnɔ wɔlɔ nan na ɔɔɔnɔ o twí WÉ Joro kúm tɔn, WÉ bá se sí DÍ ma cɛ kuntu tu.

32 Nɔɔnɔ wɔlɔ na ɔɔɔnɔ ta-balwaarɔ o pa amɔ Nabiin-bu wúm tɔn, WÉ wó se sí DÍ ma cɛ kú tu. Nɔɔnɔ wɔlɔ nan na ɔɔɔnɔ o twí WÉ Joro kúm tɔn, WÉ bá se sí DÍ ma cɛ kuntu tu maɔa dí maɔa.

33 Á na wí, tiu yí tu-ɔɔɔ, kú biə dí yí bu-ɔɔna mú. Á na wí, tiu yí tu-balɔɔɔ, kú biə dí yí bu-balwaarɔ mú. Ba lɔwari tiu kú biə lərim ní mú. Kuntu tɔn, abam na se ní amɔ kəm dɔm lana, á mañí sí á se ní amɔ dam dɔm nunji WÉ Joro kúm te mú.

34 Abam nyí dí bɔsankwí-dwə mú. Abam na yí nɔn-balwaarɔ tɔn, á bá wani á ɔɔɔnɔ wo-ɔɔnɔnɔ. Wɔɔɔ kɔlɔ maama na wɔ nɔɔnɔ wɔbɔɔa ní tɔn mú tɔgí o ní kú nunə.

³⁵ Nɔn-ɲum ɲoonu wo-ɲunnu tɩɩ na wu o wubuɲa ni tin mu, yi nɔn-baloro di ɲoonu wo-balwaarɩ tɩɩ na wu o wubuɲa ni tin.

³⁶ A taá ye ni, We sariya de dum ni Di wó bwe nɔonɩ maama si o ma o ni o ta bitar-yooɩ tɩɩ maama o na tagi tin.

³⁷ Beɲwaanɩ abam titi ni-taanɩ mu wó bri ni á jigi bura naa á ba jigi bura.»

*Balɩ na vin We ciga kam tin wó na bura na?
(Mariki 8:11-12, Luki 11:29-32)*

³⁸ We cullu karanyina tiinɔ di Farizian tiinɔ badonnɔ deen ma zaɲi ba ta di Zezi ba wi: «Karanyina, dibam lagi si n ki wo-kinkaguli mu, si ku bri dibam ni n nuɲi We te mu.»

³⁹ O ma leri-ba o wi: «Zim nɔona bantɩ yi nɔn-balwaarɩ mu, ba ba togi We di ciga, yi ba lagi si a ki wo-kinkaguli a bri-ba. Ba nan bá na, ku na dai wo-kinkaguli dɩɩ na maɲi di ki di We nijonnu Zonasi faɲa faɲa tin.

⁴⁰ Wɔntɩ deen ki da yato mu wia di titi maama kalɛɲ-kamunu wɔni. Ku nan maɲi si ku ki amɩ Nabiin-bu wum kuntu donɲ mu, amɩ di wó ki da yato mu wia di titi maama yibeeli wɔni.

⁴¹ Zonasi deen na ve Niniivi tiinɔ te o tooli We kwɛrɛ kam di ba tin, bantɩ lani ba wɔrɩ ba yagi kɛm-balwaarɩ. Wɔɩ na dwe Zonasi tin nan wu abam tee ni yi á wu se ku tu. Kuntu ɲwaanɩ, We sariya de dum na yiɔ, Niniivi tiinɔ laan wó zaɲi ba bri ni abam ba jigi bura.

⁴² Pa-kana kalɩ deen na te Saba tɩɩ tin di wó zaɲi o di abam sariya, yi o vin abam bura. Beɲwaanɩ wɔntɩ deen zaɲi o titi tɩɩ kulɩ na tiini

ku yi yigə yigə tın nı, o ba pe Salomɔn te sı o cəgi o swan taanı dım. Wɔɔb nan na dwe Salomɔn tın mu wɔ abam tee nı, yi á ba lagi sı á cəg-o.»

Cicirə na nuɲi nɔɔnu yıra nı yi ka joori ka ba, ku na yi te tın

(Luki 11:24-26)

⁴³ «Cicirə na nuɲi nɔɔnu yıra nı, ka laan wó vu ka beeri kapwərə yigə mu sı ka lagi jəgə ka sin da. Ka na beeri ka ga tın,

⁴⁴ ka laan maa wı: <Aá joori a vu a na nuɲi me tın mu a taa wura.> Ka ma joori ka vu nɔɔnu wɔm te, yi ka na nı ka jəgə kam fəgi ka kwe lanyıranı, yi kulɔkulɔ wɔ zɔ da.

⁴⁵ Ka laan ma joori ka vu ka lagi ciciri sırpe sıɔ na tiini sı yi balwaarɔ sı dwe ka tıti tın. Sı ma təgi daanı sı vu sı zɔɔrı da. Kuntu, nɔɔnu wɔm laan wó tiini o na cam ku dwəni faɲa. Mu ku na lagi ku kɔ zım nɔn-balwaarɔ tum dı te.»

Zezi nu dı Zezi nyaana na yi balɔ tın

(Marıki 3:31-35, Luki 8:19-21)

⁴⁶ Zezi dɛen ta na wura o ɲɔɔnı dı nɔn-kəgɔ kum kuntu tın, o nu dı o nyaana ma ba ba zıgi sɔɲɔ kum manɔɲo nı, yi ba lagi sı ba ɲɔɔnı dıd-o.

⁴⁷ Nɔɔnu wɔdoɲ ma ta dı Zezi o wı: «N nu dı n nyaana tu ba wɔ cicwəɲə nı, yi ba lagi sı ba na-m.»

⁴⁸ Zezi ma ta dı nɔɔnu wɔm o wı: «Wɔɔ mu yi a nu, bran yi a nyaana?»

⁴⁹ O laan ma nii o karabiə bam seeni yi o wı: «A nu dı a nyaana mu tıntɔ.

50 Beɲwaanu wuɓu maama na ki a Ko We wuɓuɲa na lagu te tin mu yi a nyaanu di a nako di a nu.»

13

*Zezi na maɲi mumaɲa o bri noona te tin
(Mariki 4:1-20, Luki 8:4-15, 10:23-24)*

¹ De dum kuntu ni Zezi ma nuɲi soɲo kum ni o vu nuɓu kum ni. O ma jeni tɔga ni si o bri noona.

² Non-kogo ma ba ku gilim-o. Kuntu ɲwaanu o ma zaɲi o vu o zu naboro wu o je da, yi kogo kum laan zigɔ na bam ni ni si ba taa cegi o taanu dum.

³ O ma maɲi mumaɲa o bri-ba wænu zanzan o wi:

«Valu deen mu wura. O ma zaɲi o vu kara si o du.

⁴ O ma kari o duli o wo-duuru tum. Tidonno ma tu cwæɲe ni ni. Zunə ma ba ba twe-ti ba di.

⁵ Tidonno ma tu kandwa jəgə ni valum na ba daga me tin. Ti ma wu daanu ti puli, valum dum na ba lirə tin ɲwaanu.

⁶ Wia ma ba ka baanu ti maama. Ti buɓnu na wu zu tɔga tin, ti ma ti.

⁷ Ku daari wo-duuru tidonno ma tu sabari wɓni. Ti na puli tin, sabari sim laan ma zaɲi si li-ti si gɓ.

⁸ Ku daari tidonno ma tu ti-ywæɲe jəgə ni. Ti ma nuɲi ti ki biə lanyiranu. Tidaara ki nuneenu biə bi bi. Tidaara ma ki nuneenu biə fusurɗu fusurɗu. Tidaara di ma ki nuneenu biə fiinto fiinto.

⁹ Abam nan fəgɔ á cegi a taanu dum lanyiranu.»

¹⁰ Zezi na maṅɪ mumaṅɪ dɪm kɔntɔ o ti tɪn, o karabiə bam laan ma vu o te, yɪ ba bwe-o ba wɪ: «Bɛɛ mɔ yɪ nmɔ yəni n maṅɪ mumaṅɪ n brɪ nɔɔna bam?»

¹¹ O ma ləri-ba o wɪ: «Wɛ paari dɪm kuri ya səgi mɔ. Kɔ nan na yɪ abam, Wɛ maṅɪ Dɪ pa á lwarɪ Dɪ paari dɪm kuri na yɪ te tɪn. Kɔ daari nɔɔna badaara bam, Wɛ wɔ pɛ ba lwarɪ Dɪ paari dɪm kuri.

¹² Mumaṅɪ yam na maṅɪ sɪ ya zəni nɔɔna wɔbɔɲa te tɪn nyɪ dɪ nɔɔnɔ na maṅɪ o jɪgɪ woŋo, o ta wó jɔɲi kɔdoŋ o wəli da sɪ kɔ taa daga. Nɔɔnɔ wɔlɔ nan na maṅɪ o ba jɪgɪ kɔlɔkɔlɔ tɪn laan wó ba o ga kɔlɔ funfun o ya na jɪgɪ tɪn mɔ.

¹³ Kɔntɔ, a maɪ mumaṅɪ mɔ a brɪ-ba, bɛɲwaani bantɔ yiə mɔ naɪ a na kɪ wəənu tɪlɔ tɪn, yɪ ba ba ni tɪ kuri. Ba ta maa ni a zaasɪm dɪm, yɪ ba ba lwarɪ dɪ kuri.

¹⁴ Kɔntɔ mɔ brɪ nɪ Wɛ nijɔŋnu Ezayi dɛɛn na tagɪ kulɔ faɲa faɲa tɪn sɪnɪ kɔ kɪ bantɔ tee nɪ. O dɛɛn tagɪ o wɪ:

«Abam wó fɔgɪ á cəgi Wɛ taani dɪm dɪ á zwa,
yɪ á bá ni dɪ kuri.

Abam wó fɔgɪ á nii dɪ á yiə,
yɪ á bá na.

¹⁵ Bɛɲwaani nɔɔna bam kɔntɔ wɔbɔɲa tɪgɪ mɔ.

Ba zwa dɪ ma kwarɪmɪ,
yɪ ba daari ba pu ba yiə,
sɪ ba yiə yɪ zaɲɪ ya na,
sɪ ba zwa yɪ zaɲɪ ya ni,
sɪ ba wɔbɔɲa yɪ zaɲɪ ya lwarɪ Wɛ taani dɪm kuri.
Kɔ na daɪ kɔntɔ, ba ya wó pipiri ba sɛ amɔ Wɛ,
yɪ aá pa-ba yazurə.» »

16 Zezi laan ma ta di o karabiə bam o wɪ: «Kɔ nan na yi abam, á jigi yu-yonɔ, beɲwaanɪ abam yiə nai yi á zwa di ni.

17 A lagi a ta cɪga mu di abam sɪ, faɲa faɲa We nijonɔnə bam di nɔn-ɲɔna zanzan deen jigi tɪna sɪ ba ya na kɔɔ abam na nai lele tɪn, yi ba wɔ wanɪ ba na. Ba deen ta jigi tɪna sɪ ba ya ni We taanɪ dɪɔ abam na ni tɪn, yi ba wɔ wanɪ ba ni-di.

18 Nan cəgi-na, sɪ a manɪ valɔ wɔm mɪmanɪ dɪm kuri a brɪ abam.

19 Wo-duuru tɪɔ na tɔ cwəɲə kam ni nɪ tɪn nyɪ di nɔɔna balɔ na ni We paari dɪm taanɪ yi ba wɔ lwarɪ di kuri tɪn. Wo-lwaanɔ tu sɔtaanɪ laan ma ba o li-di, yi di wɔ zɔ ba wɔɔɲa.

20 Wo-duuru tɪɔ na tɔ kandwa jəgə nɪ tɪn di maa nyɪ di nɔɔna balɔ na ni We taanɪ dɪm yi ba jonɪ-di lɪla di wɔɔpɔlo.

21 Taanɪ dɪm ma wɔ tiini di zɔ ba wɔɔɲa, ba ma wɔ zɪgɪ kəɲkəɲ. Yaara na yi-ba yi ba na beesi-ba We taanɪ dɪm ɲwaanɪ, baá da ba kwe ba yagɪ mu lɪla.

22 Wo-duuru tɪɔ na tɔ sabari sɪm wɔnɪ tɪn maa nyɪ di nɔɔna balɔ na ni We taanɪ dɪm yi ba ta jigi liə di lɔgɔ banja wəənu tɪn. Səbu-lagɪ ma cɔgɪ ba wɔɔɲa, nɪ sabari sɪm na ligi wo-duuru tɪm te tɪn. Kɔ ma pa ba kwe We taanɪ dɪm ba yagɪ, yi di wɔ jaanɪ kuri di pa-ba.

23 Kɔ daari wo-duuru tɪɔ na tɔ ti-ywəɲə jəgə kam ni tɪn maa nyɪ di balɔ na ni We taanɪ dɪm yi ba pa di tiini di zɔ ba wɔɔɲa tɪn. Kɔntɔ ma pa We taanɪ dɪm ja kuri di pa-ba, nɪneenɪ wo-duuru na kɪ biə lanyɪranɪ te tɪn. Tɪdaara kɪ biə

bi bi, tıdonnə ma kɪ biə fusiɾɒv fusiɾɒv, tıtım ma kɪ biə fiinto fiinto.»

Mın-ηɒna dı mın-kayalı mımaja

²⁴ Zezi dɛɛn ma maɲɪ mımaja dıdoɲ o bɾi-ba o wɪ: «A lagɪ a bɾi abam Wɛ paari dım na wɒ noɔna titari nɪ te tin mɒ. Kɒ nyɪ dı valɒ na kwe mın-ηɒna o ja vu o kara o du.

²⁵ O na dugi-ya kuntu tin, o dɒm ma zaɲɪ pən-dɒa maɲa nɪ o ja mın-puurə o vu o du o gwaanɪ valɒ wɒm kara mın-ηɒna yam wɒnɪ, yɪ o daari o joori o vu soɲɔ.

²⁶ Mın-ηɒna yam ma ba nunji ya ji mın-kwɪɾɒv. O dɒm wɒm na dugi yalɒ tin ma nunji ya ji mın-kayalı.

²⁷ Soɲɔ tu wɒm tuntɒɲna laan ma vu ba ta did-o ba wɪ: «Dɪbam yuutu, nmɒ na dugi n kara kam tin, kɒ daɪ mın-ηɒna yɪranɪ mɒ n dugi na? Bɛɛ mɒ yɪ mın-kayalı laan nunji sɪ gwaanɪ da?»

²⁸ O ma ləri-ba o wɪ: «Kɒ yɪ a dɒm mɒ kɪ kuntu.»

Ba laan ma bwe-o ba wɪ: «Dí nan ve dí gɔ mın-kayalı sım dí yagɪ na?»

²⁹ O ma wɒ sɛ, yɪ o ta dı ba o wɪ: «Abam na kɪ kuntu, á wú kɛ á gɔ mın-ηɒna yam dı mɒ á wəli da.

³⁰ Nan yagɪ-na sɪ ya maama taa wɒra sɪ kɒ ba kɒ yɪ zagım maɲa. Kantɒ maɲa kam nɪ, a laan wú ta dı mın-zagɪna bam, sɪ ba da yigə ba pɔɔrɪ mın-kayalı sım ba zagɪ ba kɪ daanɪ ba zwe, sɪ ba daari ba zagɪ mın-ηɒna yam ba pɛ ba kɪ a tulə nɪ.» »

*Wo-duu na yi mimumuɔ mumaŋa
(Mariki 4:30-32, Luki 13:18-19)*

³¹ Zezi daa ta ma maŋi mumaŋi didoŋ o bri-ba o wɔ: «Wɛ paari dɔm nyi di nɔɔɔ na kwe wo-duu na yi mimumuɔ o vu o du o kara ni.

³² Wo-duu kum kuntu mu tiini ku yi mimumuɔ wo-dwə maama wɔni. Ku ma nuŋi, yi ku ji kamunu ku dwəni dwə balu maama na wɔ o kara kam ni tin. Ku laan maa ji tu-kamunu, yi zunə tui ba sɔ ba pwəru da.»

*Dabili mumaŋa
(Luki 13:20-21)*

³³ Zezi daa ta ma maŋi mumaŋi didoŋ o bri-ba o wɔ: «Wɛ paari dɔm nyi di kaani na kwe dabili o gwaani di dɔpɛ muni zwi-ze sɔtɔ te tin mu. Di laan ma pa dɔpɛ muni dɔm maama tiini di fuli.»

³⁴ Wəənu tum kuntu maama Zezi deen na bri nɔn-kɔgɔ kum tin yi mumaŋa yirani mu o ma bri-ba. O wɔ ŋɔɔni wo-woŋo di ba yi ku wɔ de di mumaŋa.

³⁵ O nan ki kuntu, si ku pa Wɛ nijonnu wodon taani mu sɔni di ki. O deen tagi o wɔ:

«Amu na lagi a ŋɔɔni a bri-ba,
aá ta mai mumaŋa mu a ma bri-ba.

Aá pa ba lwarɔ Wɛ cɔga kalu na səgi lugu pulim maŋa ni si ku ba ku yi zɔm tin.»

Mɔn-kayali mumaŋi dɔm kuri na yi te tin

³⁶ Zezi deen ma zaŋi o yagi nɔn-kɔgɔ kum, yi o daari o joori o vu sɔŋɔ. O karabiə bam ma ba o te yi ba wɔ: «Bri dibam mɔn-kayali sɔm mumaŋi dɔm kuri.»

37 O ma læri-ba o wɪ: «Nɔɔnɔ wɔɔɔ na dugi mɪn-ɲɔna yam tɪn brɪ amɔ Nabiin-bu wɔm na kɪ te tɪn mɔ.

38 Kara kam maa nyɪ dɪ lɔgɔ baɲa. Mɪn-ɲɔna yam maa nyɪ dɪ nɔɔna balɔ na yɪ Wɛ paari dɪm nɔɔna tɪn. Kɔ daari mɪn-kayalɪ sɪm maa nyɪ dɪ balɔ na yɪ sɪtaani nɔɔna tɪn.

39 Dɔm wɔɔɔ na dugi mɪn-kayalɪ sɪm tɪn maa nyɪ dɪ sɪtaani dɪm tɪtɪ. Zagɪm maɲa kam maa nyɪ dɪ lɔgɔ na wɔ ba kɔ ti te tɪn. Mɪn-zagɪna bam maa nyɪ dɪ Wɛ malesɪ sɪm.

40 Nɪ mɪn-zagɪna bam na zagɪ mɪn-kayalɪ sɪm ba zwe te tɪn, kɔntɔ donɲ mɔ wɔ kɪ lɔgɔ tiim maɲa nɪ.

41 Kɔ na wɔ kɪ te tɪn, amɔ Nabiin-bu wɔm wɔ tɔɲɪ a malesɪ tiinɔ bam sɪ ba vu ba lɪ kulɔ maama na paɪ nɔɔna tusi tɪn dɪ wo-lwaan-kɛrɔ bam maama Wɛ paari dɪm wɔnɪ.

42 Ba laan wɔ zɛli-ba ba yagɪ min-lɔɲɔ wɔnɪ sɪ dɪ di-ba. Dɛani mɔ ba laan wɔ ta wɔra ba keerɔ yɪ ba dɔnɪ ba nwa.

43 Kɔ daari balɔ maama na sɛ Wɛ yɪ ba kɪ lanyɪrani tɪn laan wɔ ta tiini ba nyɪna ba Ko Wɛ paari dɪm wɔnɪ, nɪ wɪa na nyɪ te tɪn.

Fɔgɪ-na á cɛgi a taani dɪm lanyɪrani.»

Wo-ɲɔnnɔ tɪɔ na sɛgi tɪn mɪmaɲa

44 «Wɛ paari dɪm daa ta nyɪ dɪ wo-ɲɔnnɔ tɪɔ na yɪ lɔnnɪ nyɪm tɪn na sɛgi kara wɔnɪ. Nɔɔnɔ wɔdɔɲ laan ma na-tɪ. O ma joori o fɔgɪ o sɛgi-tɪ. O wɔ na tiini kɔ poli tɪn, o ma vu o kwe o wɛɛnu maama o yɛgi sɛbu, sɪ o vu o yɛgi kara kantɔ, sɪ wo-ɲɔnnɔ tɪm taa yɪ o nyɪm.»

Kandwe-ηουτι μιμανα

⁴⁵ «We paari dım daa ta nyi di pipimpiinu na beeri o lagi kandwa-ηουna si o yəgi te tın.

⁴⁶ O ma ba o na kandwe dılb na tiini di jıgı lam yi di səbu daga tın. O laan ma joori o vu o kwe o wəənu maama o yəgi, o ma yəgi kandwe dım kuntu yıranı.»

Kaləη-jara di ba bura μιμανα

⁴⁷ «We paari dım daa ta nyi di nōona na kwe bura ba di bugə ni si ba ma ja kale te tın. Ba na di-ka da tın, ba ma ja kale dwi dwi.

⁴⁸ Ka ma ba ka su lanyıranı. Nōona bam laan ma vanı-ka ba tuuri ba ja be. Ba laan ma jəni tıga ni ba kuri kaləη-ηwi sım ba kı ba tampwaru wəni. Ba ma daari ba kwe silb na ba lana tın ba dıli ba yagi.

⁴⁹ Ku nan wó ba kı kuntu mu lıgbu tiim manja ni. We malesı wó ba si pōori nōn-balwaarı di balı na se We yi ba kı lanyıranı tın daanı.

⁵⁰ Si laan wó daari si zəli nōn-balwaarı tım si yagi min-ləηo kım wəni si di di-ba. Dáanı mu ba laan wó ta wura ba keerə yi ba dıni ba nwa.»

Zaasım-dıvırı di zaasım-doori na wəli daanı te tın

⁵¹ Zezi na ηōoni o ti tın, o laan ma bwe o karabiə bam o wi: «Abam ni wəənu tım maama kuri na?» Ba ma lər-o ba wi: «Een, dí niə.»

⁵² O ma ta di ba o wi: «Kuntu tın, We cullu karanyına wılb maama na tu o zaası We paari dım cıga kam tın nyi di sōηo tu wılb na li wo-dınnı di wo-dwəənu o jıjıgıru wəni o paı nōona te tın mu. Kuntu tu laan wai o li zaasım-dıvırı

o wəli dɪ zaasum-doori dɪm sɪ o ma brɪ o nɔɔna bam.»

*Zezi tɪtɪ tɪv kɔm tiinə na vi-o te tɪn
(Marɪkɪ 6:1-6, Luki 4:16-30)*

⁵³ Zezi dɛɛn na maŋɪ mɪmaŋa yam kɔntɔ o ti tɪn, o laan ma nuŋi jəgə kam kɔntɔ nɪ.

⁵⁴ O ma joori o vu o tɪtɪ tɪv o na bɪgɪ mɛ tɪn. O ma zɔ Zwifə Wɛ-digə kam sɪ o brɪ-ba. O na brɪ-ba te tɪn, kɔ dɛɛn sɔ-ba lanyɪranɪ. Ba ma ta ba wɪ: «Nɔɔnɔ wɔntɔ kɪ ta mɔ o jɪgɪ swan yam kɔntɔ dɔŋ? O nan kɪ ta mɔ o na dam o ma kɪ wo-kɪnkagɪla yantɔ?»

⁵⁵ Wɔm mɔ dɪ da-lwarɔ wɔm bu wɔm na? O nu mɔ dɪ Marɪ na? Kɔ dɪ o nyaana mɔ yɪ Zakɪ dɪ Zɔzɛfɔ dɪ Simɔn dɪ Zudasɪ na?

⁵⁶ Kɔ dɪ o nakwa bam maama mɔ wɔra dɪdaanɪ dɪbam tɪn na? Wɔntɔ nan nɛ dam dɪm kɔntɔ maama yən mɔ?»

⁵⁷ Kɔntɔ ŋwaanɪ ba dɛɛn wɔ sɛ nɪ Zezi sɪnɪ o nuŋi Wɛ te. Zezi ma ta dɪ ba o wɪ: «Nɔɔnɔ na yɪ Wɛ nijonnu, nɔɔna pa-o zulə lanyɪranɪ, kɔ daari o tɪtɪ tɪv tiinə dɪ o sɔŋɔ tiinə nan bá nɪg-o.»

⁵⁸ Ba dɛɛn na wɔ kɪ ba wɔ-dɪdɔa sɪ ba sɛ-o tɪn mɔ pɛ o wɔ tiini o kɪ wo-kɪnkagɪla ba tee nɪ.

14

*Pɛ Erɔdɪ na gv Zan te tɪn
(Marɪkɪ 6:14-29, Luki 9:7-9)*

¹ Kantɔ maŋa kam nɪ, Galile Pɛ Erɔdɪ dɛɛn ma ba o ni Zezi ŋwa.

² O ma ta dɪ o tɪntɔŋna o wɪ: «Wɔntɔ wɔ ta yɪ Zan wɔlɔ na miisi nɔɔna na wɔnɪ tɪn mɔ. Wɔntɔ

mu joori o bi o yagi tɔɔni. Kuntu nwaani mu o jigi dam yi o wai wo-kinkagila o kia.»

³⁻⁴ Erɔɔɔi deen tagi kuntu don, benwaani o deen ya wɔ ki Zan lanyirani, yi o ta pa ba gu-o. O deen di kaani wodon mu, o yiri mu Erɔɔɔadi. Kaani wɔm deen yi o zimbaaru Filipi kaani mu. Zan ma ta o bri-o o wi, ku culə si o di o zimbaaru kaani yi o ta nwi. Zan na kaan-o kuntu tin, o ma pa ba ja-o ba vɔ ba ki pɔna digə ni.

⁵ O ya maa buɔi si o gu-o, yi o laan kwari tu kum noona bam, benwaani ba deen nii Zan ni o yi We nijonnu mu.

⁶ Erɔɔɔi lura manja laan ma ba ka yi. O ma beɔi noona zanzan si ba ba ba togi ba di candia. Erɔɔɔadi buko ma zani o vu vərə bam yigə o sa o bri-ba. O se dim na lana kuntu tin, ku ma pa Erɔɔɔi wɔ poli.

⁷ O wɔ na poli tin, o ma ta o du o wi, wono kulu maama buko wɔm na lagi tin, o o pa-o.

⁸ Buko wɔm nu ma ta o bri-o, o na wɔ loori kulu tin. O laan ma vu Erɔɔɔi te o wi: «Wono kulu a na lagi tin, ku yi Zan yuu mu. Nmu na goni-ku, si n ki zɔn-tanlana wɔni n pa-ni.»

⁹ Pe Erɔɔɔi na ni kuntu tin, o wɔ ma tiini ku cɔgi. O nan na tagi o du yi o vərə bam ni tin, o ma pa ni si ba ki kuntu ba pa-o.

¹⁰ O ma tɔni noona si ba vu pɔna digə kam ba go Zan yuu kum.

¹¹ Ba ma sɔni ba go o yuu kum ba ki zɔn-tanlana wɔni ba ja nɔni ba pa buko wɔm. O laan ma kwe-ku o ja vu o pa o nu Erɔɔɔadi.

12 Zan karabiə bam ma zaŋɪ ba vu ba kwe o yɪra yam ba ja vu ba kɪ. Ba laan ma vu ba ta dɪ Zezi kɔlɔ na kɪ tɪn.

Zezi na pɛ baara mɔrr-tɪnu (5.000) dɪ kaana dɪ biə dɪ wɔdiu ba su te tɪn

(Marɪkɪ 6:30-44, Luki 9:10-17, Zan 6:1-14)

13 Zezi dɛɛn na ni ba na kɪ Zan te tɪn, o ma zaŋɪ o vu o zɔ naboro o nuŋi jɛgɛ kam kɔntɔ nɪ. O ya lagɪ sɪ o bɛ nɪnɔ kɔm ni o vu jɛgɛ kalɔ na yɪ gaa wɔ tɪn o yɪranɪ. Nɔɔna zanzan ma ba ba lwarɪ o na maa ve jɛgɛ kalɔ tɪn. Ba ma zaŋɪ ba nuŋi ba tɪnɪ dɪm nɪ, yɪ ba vu tɪga nɪ ba vu o te.

14 Zezi ma nuŋi naboro kɔm wɔnɪ. O laan ma na nɔn-kɔgɔ kɔm na tu kɔ wɔra. Ba ŋwaŋa ma zɔ-o lanyɪranɪ, yɪ o pa balɔ na ba jɪgɪ yazurɛ tɪn na yazurɛ.

15 Tɪga na wɔra ka yɪ tɪn, o karabiə bam laan ma vu ba ta dɪd-o ba wɪ: «Maŋa kam wɔra ka kɛa, yɪ jɛgɛ kalɔ dɪbam na wɔra tɪn yɪ gaa wɔ mɔ. Wɔdiu tɛri yo. Kɔntɔ ŋwaanɪ, pa nɔɔna bam vu sam wɔ ba yɛgi wɔdiu ba dɪ.»

16 Zezi ma lɛri-ba o wɪ: «Ba wɔ maŋɪ sɪ ba viiri. Abam tɪtɪ pa-ba wɔdiu sɪ ba dɪ.»

17 Ba ma ta ba wɪ: «Dɪbam na jɪgɪ kɔlɔ tɪn yɪ dɪpwa yanu dɪ kale sɪle yɪranɪ mɔ.»

18 Zezi ma ta dɪ ba o wɪ, ba ja ba ba pa-o.

19 O laan ma ta dɪ nɔɔna bam maama sɪ ba jɔni tɪga nɪ. O ma kwe dɪpwa yanu yam dɪ kale sɪle sɪm, yɪ o kwɛni o yuu wɛɛnɪ o kɪ Wɛ le tɪ ŋwaanɪ. O ma fɔ fɔ dɪpwa yam o maŋɪ o pa o karabiə bam, yɪ bantɔ dɪ laan jɔni-ya ba pa nɔɔna bam.

²⁰ Nɔɔna bam maama ma di ba su ba daari. Ba ma pɛ cicwæru tilɔ na daari tɪn ba su titwarɔ fugə-tle.

²¹ Nɔɔna balɔ dɛɛn na di kɔntɔ tɪn yɪ nɪnɛɛnɪ baara mɔrr-tɪnu mɔ (5.000), kɔ wɛli dɪ kaana dɪ biə dɪ.

*Zezi na ve na baɲa nɪ te tɪn
(Mariki 6:45-56, Zan 6:15-21)*

²² Kɔntɔ kwaga nɪ Zezi ma da o pa o karabiə bam vu ba zɔ naboro kɔm, sɪ ba da yigə ba bɛ nɪnɔ kɔm ni dɪdɔŋ dɪm. Ba na maa kɛ tɪn, o ma pa kɔgɔ kɔm viiri.

²³ O na pɛ ba viiri tɪn, o ma vu o di piu yuu o yɪranɪ sɪ o warɪ Wɛ. Tɪga ma ba ka yɪ, yɪ o ta wɔra o yɪranɪ

²⁴ dɪ o karabiə bam maɲɪ ba ja naboro kɔm ba kɛ nɪnɔ kɔm titari yigə yigə. Vu-dɪv ma ba kɔ jeeri-ba, yɪ na-ɲɔm tiini sɪ dana kɔ pa na bam pɔgɪli ba magɪ naboro kɔm.

²⁵ Tɪga na wɔra ka pɔɔrɪ tɪn, Zezi laan ma zaɲɪ o ve na bam baɲa nɪ o maa ve o karabiə bam te.

²⁶ Ba na nɛ-o tɪn, fɔɔnɪ ma tiini dɪ ja-ba, dɪ o na wɔ na bam baɲa nɪ o ve tɪn. Ba ma ta ba wɪ: «Kɔv ta yɪ ciru mɔ!» Fɔɔnɪ na zɔ-ba kɔntɔ tɪn, ba ma kaasi baɲa baɲa.

²⁷ O laan ma ɲɔɔnɪ dɪ ba o wɪ: «Pa-na á wɔrɔ kɪ dam, sɪ kɔ yɪ amɔ mɔ. Yɪ pa-na fɔɔnɪ taa jɪgɪ abam.»

²⁸ Pɪyɛɛrɪ ma lɛr-o o wɪ: «A Yuutu, kɔ na sɪnɪ kɔ yɪ nmɔ, sɪ n pa-nɪ ni sɪ a dɪ vu na bam baɲa nɪ a ba nmɔ te.»

29 Zezi maa wɪ, o ba. Pɪyɛɛɪ laan ma nuŋi naboro kum wɔnɪ o tu na bam baŋa nɪ o ve o maa jeeri Zezi.

30 O na nɛ viɪ kum na tiini kɔ dana te tɪn, fɔbɔnɪ ma zɔ-o, yɪ o laan wɔra o miisi na bam kuri nɪ. O na wɔra o miisi tɪn, o ma loori Zezi dɪ kwɛr-dɪa o wɪ: «A Yuutu, vɪɪ a ŋwɪa!»

31 Zezi laan ma da o twɪ o jɪŋa o ja-o, yɪ o ta dɪd-o o wɪ: «Bɛɛ mu yɪ n ba jɪgɪ wɔ-dɪdɔa dɪ amɔ? Bɛŋwaanɪ mu n jɪgɪ bubwɛa dɪ amɔ?»

32 Ba laan ma vu ba zɔ naboro kum wɔ. Viɪ kum ma da kɔ zɪgɪ.

33 Nɔɔna balɔ na wɔ naboro kum wɔnɪ tɪn ma kuni doonɔ ba zuli Zezi, yɪ ba ta ba wɪ: «N sɪnɪ n yɪ Baŋa-Wɛ Bu cɪga cɪga.»

34 Ba ma vu ba bɛ ba yɪ bube dɪdɪm dɪm. Ba na yɪ jɛgɔ kalɔ tɪn yɪɪ mu Zenezareti.

35 Tɪv kum kɔntɔ tiinɔ bam ma ba ba lwarɪ Zezi. Ba na lwar-o tɪn, ba ma tɔŋɪ nɪ ba pa nawurɔ yam maama, yɪ ba ja balɔ na ba jɪgɪ yazurɔ tɪn ba ba o te, sɪ o pa ba na yazurɔ.

36 Ba ma loor-o sɪ o na sɛ, sɪ o yagɪ sɪ yawɪna bam dwe o gɔrɔ kum nɪ mɔ́. Balɔ maama na dwe o gɔrɔ kum kɔntɔ tɪn dɛɛn sɪnɪ ba na yazurɔ.

15

Wo-digiru tɪlv na cɔgɪ nɔɔna tɪn (Mariki 7:1-23)

1 Farizian tiinɔ badaara dɪ Wɛ cullu karanyɪna tiinɔ badonnɔ dɛɛn ma nuŋi Zeruzalem nɪ ba vu Zezi te, ba ma bwe-o ba wɪ:

2 «Bɛɛ mu yɪ n karabiɔ bam yɔni ba cɔgɪ cullu tɪlv dɪ nabaara bam na pɛ dɪbam tɪn? Ba na lagɪ

ba di wɔdiu, ba yəni ba ba sanɪ ba ja sɪ kʊ tɔɡɪ dɪ cullu tɪm na brɪ te tɪn.»

³ Zezi ma ləri-ba o wɪ: «Bɛɲwaanɪ mʊ abam yəni á tɔɡɪ á tɪtɪ wʊbʊŋa cullu, yɪ á daari á vɪn Wɛ ni dɪm na brɪ te tɪn?»

⁴ Wɛ tagɪ Dɪ wɪ: «Nɔɔnʊ maŋɪ sɪ o taa zuli o nu dɪ o ko.» Wɛ daa ta brɪ nɪ, nɔɔnʊ na ŋɔɔnɪ ta-balɔɔ dɪ o ko naa o nu, kʊntʊ tu maŋɪ sɪ ba ɡʊ-o mʊ.

⁵ Kʊ daari abam nan yəni á ja Wɛ taanɪ dɪm á gugwəli yɪ á wɪ: «Nɔɔnʊ na jɪɡɪ wɔŋo kʊlʊ o ya na wʊ ma o zəni o nu dɪ o ko tɪn, yɪ o na wɪ, wɔŋo kʊntʊ yɪ Wɛ nyɪm,

⁶ wʊntʊ daa wʊ maŋɪ sɪ o kwe-kʊ o ma zəni o ko.» Á na kɪ te tɪn brɪ nɪ á paɪ Wɛ taanɪ dɪm daa ba jɪɡɪ kuri dɪ abam, yɪ á daari á tɔɡɪ á tɪtɪ cwe mʊ.

⁷ Abam yɪ pipiri-nyɪna mʊ. Ezayi dɛɛn jɪɡɪ bʊra dɪ o na maŋɪ o ta abam taanɪ faŋa faŋa te tɪn.

⁸ O dɛɛn tagɪ o wɪ:

«Nɔɔna bantʊ zuli amʊ Wɛ dɪ ba niə mʊ,
yɪ ba wʊbʊŋa baŋwɛ dɪ amʊ.

⁹ Ba na paɪ amʊ zulə yalʊ maama tɪn yɪ kafɛ mʊ. Ba yəni ba brɪ nabiinə wʊbʊŋa cullu, yɪ ba paɪ tɪ yɪ amʊ zaasɪm dɪm mʊ.» »

¹⁰ Zezi laan ma bəŋɪ nɔn-kɔɡɔ kʊm o pa ba ba o te, yɪ o ta dɪ ba o wɪ: «Cəɡɪ-na lanyɪranɪ sɪ á ni a taanɪ dɪm kuri.

¹¹ Kʊ dai wɔŋo kʊlʊ na tɔɡɪ nɔɔnʊ ni kʊ zʊ o wʊ tɪn mʊ cɔɡ-o. Kʊ yɪ wɔŋo kʊlʊ na tɔɡɪ nɔɔnʊ ni kʊ nuŋɪ tɪn mʊ cɔɡ-o.»

¹² Zezi karabiə bam laan ma vu o te, yi ba ta dɪd-o ba wɪ: «Nmɔ wɔ lwarɪ nɪ Farizian tiinə bam wɔwɔ cɔgɪ dɪ nmɔ taanɪ dɪm na?»

¹³ Zezi ma ləri-ba o wɪ: «Á nan yi taá nii bantɔ. A Ko Wɛ na wɔ jəri tiu kɔlɔ maama tɪn manɪ sɪ kɔ gɔ kɔ yagɪ mɔ.

¹⁴ Yən-na-ba sɪ bantɔ nyɪ dɪ lilwe vanɪna balɔ dɪ na ba nai tɪn mɔ. Lilwe nan na lagɪ o vanɪ o don, ba maama wɔ vu ba tɔ goŋo wɔnɪ mɔ.»

¹⁵ Pɪyɛɛɪ laan ma ta dɪ Zezi, sɪ o brɪ-ba taanɪ dɪm kuri na yi te tɪn.

¹⁶ O ma ta dɪ ba o wɪ: «Abam dɪ ta ba jɪgɪ wɔbɔŋa na?

¹⁷ Á manɪ sɪ á taá ye nɪ, wɔŋo kɔlɔ maama na yəni kɔ zɔ nɔɔnɔ ni tɪn mɔ yəni kɔ tu o kana, yi o laan daari o tɔ-kɔ o yagɪ.

¹⁸ Kɔ daari kɔlɔ na nuŋi nɔɔnɔ ni nɪ tɪn yəni kɔ zɪgɪ o wɔbɔŋa nɪ mɔ kɔ nuŋi. Kɔ nan yi wəənu tum kuntɔ mɔ yəni tɪ cɔgɪ nɔɔna.

¹⁹ Nɔɔnɔ wɔbɔŋa mɔ pai o lagɪ wo-balwaarɔ kəm, tɪ na yi nɔn-gɔra dɪ boorim wo-zɔɔna dwi maama, dɪ ŋwɪnɪ, vwa-fɔra, bɪbara dɪ nɔn-tɔra.

²⁰ Kɔ nan yi wəənu tum kuntɔ mɔ cɔgɪ nɔɔna. Kɔ daari, nɔɔnɔ na dɪ wɔdiu yi o wɔ sanɪ o jɪa, kuntɔ warɪ kɔ cɔg-o.»

*Kaanɪ wɔdon na kɪ o wɔ-dɪdva dɪ Zezi te tɪn
(Marikɪ 7:24-30)*

²¹ Zezi dɛɛn ma zanɪ o nuŋi jəgə kam kuntɔ nɪ, yi o vu Tiiri dɪ Sidɔn tɪnɪ dɪm wɔnɪ.

²² Kaanɪ wɔdon maa zɔɔrɪ je sɪm kuntɔ nɪ, o yi dwi-gɛ tu mɔ. O ma vu Zezi te, yi o kaasɪ dɪ kwər-dia o ta dɪd-o o wɪ: «Amɔ tu, Pɛ Davidi dwi

tu, popo duri a yibwənə. Cikirə mu jɨgɨ a buko, yɨ ka tiini ka jɨg-o ka yaara.»

²³ Zezi maa cɨm. O karabiə bam ma vu o te, ba loor-o sɨ o zəni kaanɨ wɨm sɨ o viiri, o na tɔgɨ-ba yɨ o kɨ soɔ tɨn ŋwaanɨ.

²⁴ Zezi ma ləri-ba o wɨ: «Wɛ tɨŋɨ amɨ sɨ a ba a zəni DI tɨtɨ nɔɔna Yisɨrayɛlɨ dwi tiinə bam mu, bɛŋwaanɨ bantɨ nyɨ dɨ peeni sɨlɨ na je tɨn mu.»

²⁵ Kaanɨ wɨm laan ma vu o kuni doonə o yigə nɨ, yɨ o loor-o o wɨ: «Amɨ tu, zəni-nɨ!»

²⁶ Zezi ma lər-o o wɨ: «Kɨ wɨ manɨ sɨ nɔɔnɨ jɔŋɨ o biə wɔdiu o dɨlɨ o pa kakuri.»

²⁷ Kaanɨ wɨm ma ləri o wɨ: «Amɨ tu, n tagɨ cɨga. Kakuri nan wat sɨ twe wɔdiu kulɨ sɨ tu wɨm na di yɨ kɨ siiri tɨga nɨ tɨn sɨ di.»

²⁸ Zezi laan ma lər-o o wɨ: «Kaanɨ, n cɨga sɨnɨ n kɨ n wɨ-dɨdɨba dɨ amɨ. Kɨntɨ tɨn, nmɨ na lagɨ kulɨ tɨn, Wɛ wó kɨ DI pa-m.» Manja kam kɨntɨ nɨ nɔɔ mu o buko wɨm nɛ yazurə.

*Zezi na pɛ baara mɔrr-tɨna (4.000) dɨ kaana dɨ biə dɨ wɔdiu ba su te tɨn
(Marɨkɨ 7:31-37, 8:1-10)*

²⁹ Zezi laan ma kɛ o vu o tɔgɨ Galile nɨnɨ kɨm nɨ, yɨ o daari o vu o di piu yuu o jəni da.

³⁰ O na je da kɨntɨ tɨn, kɔ-fɔɔ maa tui o te, yɨ ba jaanɨ yawɨna zanzan ba wəli da ba tui. Badaara dɛɛn yɨ gwanɨ, badonnə maa yɨ lilwə dɨ kwaarɨ dɨ mumaarɨ, kɨ wəli dɨ balɨ yawɨrɨ dwi dwi na jɨgɨ-ba tɨn. Ba maa jaanɨ-ba ba ve ba tɨŋɨ Zezi yigə nɨ, yɨ o pa ba na yazurə.

³¹ Kɨ dɛɛn ma sɨ nɔn-kɔgɔ kɨm dɨ ba na nɛ mumaarɨ joori tɨ ŋɔɔna, yɨ gwanɨ dɨ na yazurə,

yɪ kwaarɔ dɪ wai tɪ veə, yɪ lilwə yiə dɪ joori ya nai tɪn. Ba na nɛ wo-kɪnkagɪla yam tɪn, kɔ ma pa ba zuli Baŋa-We dɪlɔ na yɪ Yisɪrayɛlɪ tiinə bam Yuutu tɪn.

³² Zezi laan ma bəŋi o karabiə bam, yɪ o ta dɪ ba o wɪ: «A jɪgɪ nɔɔna bantɔ ŋwana, dɪ ba na tu ba wɔ a tee nɪ zɪm da yatɔ yɪ ba daa ba jɪgɪ wɔdiu sɪ ba di tɪn. A ba lagɪ sɪ a pa ba viiri yɪ ba wɔ di kulɔkulɔ. Ba na lagɪ ba viiri kɔntɔ, kana wɔ pa ba bəri cwəŋə nɪ mɔ.»

³³ O karabiə bam ma bwe-o ba wɪ: «Dɪɸam wɔ kɪ ta mɔ dɪ na wɔdiu gaa kɔntɔ wɔnɪ dɪ pa kɔ-fɔrɔ kɔntɔ di?»

³⁴ O ma bwe-ba o wɪ: «Abam jɪgɪ dɪpwa yagra mɔ?»

Ba ma lər-o ba wɪ: «Dɪpwa yarpɛ mɔ wɔra, dɪ kaləŋ-balɛ sɪgratɔ.»

³⁵ Zezi laan ma ta dɪ nɔn-kɔgɔ kɔm sɪ ba maama jəni tɪga nɪ.

³⁶ O ma daari o kwe dɪpwa yarpɛ yam dɪ kale sɪm, yɪ o kɪ We le tɪ ŋwaanɪ. O ma ja-tɪ o fɔ fɔ o pa o karabiə bam, yɪ bantɔ dɪ laan jɔŋi ba pa nɔɔna bam.

³⁷ Nɔɔna bam maama dɛɛn ma di ba su ba daari. Ba laan ma twe cicwəəru tɪlɔ na daari tɪn ba su tɪtwarɔ tɪrɛ.

³⁸ Nɔɔna balɔ dɛɛn na di kɔntɔ tɪn yɪ nɪ baara mɔrr-tɪna (4.000), kɔ wəli dɪ kaana dɪ biə dɪ.

³⁹ Zezi laan ma banɪ kɔgɔ kɔm o pa kɔ viiri. O ma daari o vu o zɔ naboro o bɛ o vu o yɪ tɪv kɔdɔŋ kɔ yɪrɪ mɔ Magadan.

16

Farizian tiinā dɪ Sadusian tiinā na yɪ te tɪn (*Marɪkɪ 8:11-21, Luki 12:54-56*)

¹ Farizian tiinā badaara dɪ Sadusian tiinā dɛɛn ma zanɪ ba vu Zezi te, sɪ ba maŋ-o ba nii. Ba ma ta dɪd-o ba wɪ, o kɪ wo-kɪnkagɪlɪ dɪlɔ na wó brɪ-ba nɪ o dam dɪm sɪnɪ dɪ nuŋi Wɛ te tɪn.

² Zezi ma ləri-ba o wɪ: «Kɔ na yɪ dɪdaan-ni nɪ yɪ weyuu na yɪ nasɔŋɔ, á yəni á tɛ á wɪ, tɪga wó pɔɔrɪ lanyɪranɪ.

³ Kɔ nan na yɪ zɪzɪnzɪŋa yɪ weyuu na yɪ liirə liirə, á yəni á tɛ á wɪ, dɔa mu lagɪ ka nɪ. Abam yəni á wai á nii weyuu nɪ á lwarɪ tɪga kam yibiyə na wó ta yɪ te tɪn. Bɛɛ nan mu yɪ á warɪ á lwarɪ nɪ wəɛnu tɪlɔ na wɔra tɪ kɪ lele tɪn brɪ Wɛ na lagɪ Dɪ kɪ wo-kamunnu tɪlɔ tɪn?

⁴ Zɪm nɔɔna bam yɪ nɔn-balwaarɔ mu, ba yigə tərə dɪ Wɛ, yɪ ba laan lagɪ sɪ a kɪ wo-kɪnkagɪlɪ a brɪ-ba. Ba nan bá na, kɔ na dai wo-kɪnkagɪlɪ dɪlɔ na maŋɪ dɪ kɪ dɪ Wɛ nijonɔnu Zonasɪ faŋa faŋa tɪn.»

O na tagɪ dɪ ba kɔntɔ tɪn, o laan ma yagɪ-ba yɪ o viiri.

⁵ Zezi karabiə bam dɛɛn na ve ba bɛ nɪnɪɔ kum ni dɪdonɔ dɪm tɪn, ba ya swe sɪ ba ja dɪpɛ ba wəli da.

⁶ Zezi ma ta dɪ ba o wɪ: «Fɔɔgɪ-na á cɪ á tɪtɪ sɪ á yɪ pa Farizian tiinā bam dɪ Sadusian tiinā bam dɪ abam ba dabɪlɪ dɪm.»

⁷ O na tagɪ kɔntɔ tɪn, ba ma banɪ daanɪ ba wɪ: «Dɪbam na wɔ jaanɪ dɪpɛ dɪ wəli da tɪn mu te o ŋɔɔnɪ kɔntɔ.»

⁸ Zezi ma lwarɪ ba na jigi kulɔ ba ηɔɔni tɪn, yɪ o wɪ: «Bɛɛ mu yɪ á ηɔɔni daani á wɪ, á na ba jigi dɪpɛ tɪn mu te a ηɔɔni kuntu? Bɛɛ nan yɪ á ba kɪ á wɔ-dɪdɔba dɪ Wɛ?»

⁹ Abam ta wɔ lwarɪ Wɛ na jigi dam te tɪn na? Á nan swe ni a dɛɛn kwe dɪpwa yanu mu a fɔ fɔ a pa baara murr-tɪnu di ba su ba daari na? Á wɔ guli titwarɔ tɪm ni á dɛɛn na twe wɔdiu kulɔ na daari á kɪ da tɪn na?

¹⁰ Á nan wɔ guli ni a dɛɛn kwe dɪpwa yarpe mu a pa baara murr-tɪna di ba su ba daari na? Á wɔ guli titwarɔ tɪm ni á dɛɛn na twe á su tɪn na?

¹¹ Bɛɛ mu nan yɪ á wɔ lwarɪ ni kɔ dai dɪpɛ taani mu a ya tɛa? Á nan fɔgi á cɪ á tɪtɪ, sɪ á yɪ pa Farizian tiinɔ bam dɪ Sadusian tiinɔ bam dɪ abam ba dabɪli dɪm.»

¹² O karabiɔ bam laan ma lwarɪ ni, kɔ ya dai dabɪli dɪlɔ ba na kɪ dɪpɛ ni tɪn taani mu o ηɔɔni dɪ ba. Kɔ nan yɪ sɪ ba yɪ pa Farizian tiinɔ dɪ Sadusian tiinɔ zaasɪm dɪm mu cɔgi-ba.

Piyɛɛri tagɪ o wɪ, Zezi mu yɪ Kriɪi wɔm Wɛ na tɔŋi tɪn

(Marɪki 8:27-30, Luki 9:18-21)

¹³ Zezi dɛɛn ma vu o yɪ Sezaari kulɔ na yɪ Filipi tɔɔ tɪn. O ma bwe o karabiɔ bam o wɪ: «Nɔɔna yɛni ba tɛ amɔ Nabiin-bu wɔm taani ba wɪ amɔ yɪ wɔɔ mu?»

¹⁴ Ba ma lɛr-o ba wɪ: «Badaara tɛ ba wɪ, nmɔ yɪ Zan wɔlɔ na miisi nɔɔna na wɔni tɪn mu. Badaara dɪ maa tɛ ba wɪ, nmɔ yɪ Eli mu. Badaara dɪ maa tɛ ba wɪ, nmɔ yɪ Zeremi naa faŋa faŋa Wɛ niŋɔŋnu wɔdɔŋ mu.»

15 O laan ma bwe-ba o wɪ: «Ƙu nan na yɪ abam, abam buɲɪ nɪ amɔ yɪ wɔɔ mu?»

16 Simɔn Pɪyɛɛɪ ma lɛr-o o wɪ: «Nmɔ yɪ Kɪsɪ mu, Nɲwɪa Tu Baɲa-Wɛ Bu wɔɔ DI na tɔɲɪ tɪn.»

17 Zezi ma lɛr-o o wɪ: «Simɔn, Zonasi bu, nmɔ yɪ yu-yoɲo tu. Beɲwaani, ku dai nabiinu yiyiu mu pɛ n lwarɪ cɪga kam kɔntɔ, ku yɪ a Ko Wɛ mu pɛ n lwarɪ-ka.

18 A nan wɔ ta a brɪ-m nɪ nmɔ yɪɪ mu Pɪyɛɛɪ, ku na lagɪ ku ta nɪ pulɔɔ. Pulɔɔ kɔm kɔntɔ yuu nɪ mu a lagɪ a pulɪ a kɔgɔ kɔm kuri da, nɪɲɛnɪ nɔɔnɔ na cwɪ sɔɲɔ kuri pulɔɔ yuu nɪ te tɪn. Yɪ tɔɔnɪ dɪ dɪ dam maama bɔ wani-ku dɪ cɔgɪ.

19 A nan wɔ kwe Wɛ paari dɪm borbɪə a kɪ nmɔ jɲa nɪ, sɪ n wani n ma n pɔrɪ cwɔɲə n pa nɔɔna taa tɔgɪ da ba zɔɔrɪ Wɛ paari dɪm wɔ. Nɔɔnɔ wɔɔ maama nmɔ na pɛ nɪ sɪ o zɔ tɪn, Wɛ wɔ zɪgɪ nmɔ kwaga nɪ dɪ kɔntɔ. Wɔɔ maama nmɔ nan na wɪ o bɔ zɔ tɪn, Wɛ daa ta wɔ zɪgɪ nmɔ kwaga nɪ dɪ kɔntɔ.»

20 Zezi laan ma kaani o karabiə bam, sɪ ba yɪ pa nɔɔn-nɔɔnɔ lwarɪ nɪ wɔm mu yɪ Kɪsɪ wɔm Wɛ na tɔɲɪ tɪn.

*Zezi na brɪ o tɔɔnɪ na wɔ ta yɪ te tɪn
(Marɪkɪ 8:31—9:1, Luki 9:22-27)*

21 Ku na zɪgɪ kantɔ maɲa kam nɪ tɪn, Zezi ma ɲɔɔnɪ jaja dɪ o karabiə bam o wɪ: «A maɲɪ sɪ a vu Zeruzalem a na yaara zanzan Zwifə nakwa bam dɪ ba kaanɪm yigə tiinə bam dɪ ba cullu karanyɪna tiinə bam tee nɪ. Baá gɔ-nɪ, yɪ a laan wɔ joorɪ a bi a yagɪ tɔɔnɪ da yatɔ de nɪ.»

²² Zezi na tagi kuntu tin, Piyeeɾi ma ja-o o nunji daa, yi o kaan-o o wi: «A Yuutu, yi ta n te kuntu! We bá se si kuntu wonjo ki nmu.»

²³ Zezi ma guni o nii Piyeeɾi, yi o ta did-o o wi: «Sutaani, ve daa a tee ni! Nmu lagi n pa a tusi mu. Nmu wubɔɔja yam yi nabiinə nyim mu, ya ba togi We na lagi te tin.»

²⁴ Zezi laan ma ta di o karabiə bam o wi: «Nɔɔnɔ wɔɔ maama na lagi si o taa togi amu kwaga tin, kuntu tu manji si o vin o titi wubɔɔja, si o se yaara ni wɔɔ na ziji tɔɔn-dagara o maa ve o tɔɔni jəgə te tin mu, si o laan taa togi-ni.»

²⁵ Wɔɔ maama nan na lagi si o yiri o ɔwɔa tin, kuntu tu wó ga-ka mu. Ku daari, wɔɔ maama na se si o ga o ɔwɔa amu ɔwaaɔni tin, kuntu tu wó na ɔwɔa We tee ni.

²⁶ Nɔɔnɔ nan na ne lɔgɔ baɔa wəənu tum maama, yi o laan na ge ɔwɔa We tee ni, bɛɛ nyɔɔri mu o nɛa? Kɔɔkɔɔ nan tərə nɔɔnɔ na wó wanɔ o ma ləni o ɔwɔa We tee ni.

²⁷ Amu Nabiin-bu wum nan wó ba di paari-zulə ni a Ko We na jigi te tin, yi Di malesi sum di wó togi-ni. Kantɔ maɔa kam ni, a laan wó pa nɔɔnɔ maama jɔɔni ɔwɔɔɔ tɔɔ na manji di o titɔɔja na yi te tin.

²⁸ A lagi a ta ciga mu di abam si, nɔɔna balu zum na wɔ yo seeni tin badaara bá ti, yi baá na amu Nabiin-bu wum na maa bɔɔni di a paari dim tin.»

17

Zezi yibiyə na ləni te tin

(Mariki 9:2-13, Luki 9:28-36)

¹ Da yardu na ke tun, Zezi laan ma ja Piyeyeri di Zaki di o nyaani Zan, ba tugi daani ba vu ba di pu-kamunu yuu, ba wura ba yirani.

² Ba na wura kuntu tun, Zezi yibiyə ma ləni ba yigə ni. O yibiyə kam maa nyi di wia na nyuni te tun. O gwaaru tum ma ji napwəənu ni pooni te.

³ Yi ba laan na Moyisi di Eli na wu Zezi tee ni, yi ba hɔɔni did-o.

⁴ Piyeyeri ma ta di Zezi o wi: «A Yuutu, di na wu yo seeni tun, ku tiini ku lana ku pa dibam. Nmu nan na se, si n pa a pu vwə yatə yo, si nmu di Moyisi di Eli taa zuru da.»

⁵ Piyeyeri na wura o hɔɔni kuntu tun, kunkwəənu tlu na nyuni tun ma ba ti kwəli-ba. Ba laan ma ni kwərə na hɔɔni ti wuni ka wi: «Wuntu mu yi amu bu-dua a na soe di a wu maama, yi o yəni o pa a jigi wupolo. Á nan taá cəgi o taani lanyirani.»

⁶ Zezi karabiə bam na ni kwərə kam kuntu tun, ba ma vi ba yigə tuga ni, fɔɔni na tiini di zu-ba tun hwaani.

⁷ Zezi laan ma vu ba te o dwe-ba yi o wi: «Zan-na, si á yi pa fɔɔni taa jigi abam.»

⁸ Ba laan ma kwəni ba yum wəeni, yi ba daa wu ne nɔɔn-nɔɔnu, ku na dai Zezi yirani.

⁹ Ba ma zani piu kum yuu ni ba maa tuə. Zezi laan ma kaani-ba o wi: «Yi pa-na nɔɔn-nɔɔnu lwarí á na ne kulɔ tun, si ku taa ve manja kalu amu Nabiin-bu wum na wú ba a bi a yagi tɔɔni tun.»

¹⁰ O karabiə bam laan ma bwe-o ba wi: «Wə cullu karanyina tiinə bam yəni ba te ba wi, Eli

mυ maɲɪ sɪ o da yigə o ba, sɪ wɔɓɔ Wɛ na tɔɲɪ tɪn laan da kwaga. Kɔ yɪ cɪga naa vwan mɔ?»

¹¹ Zezi ma ləri-ba o wɪ: «Kɔ yɪ cɪga mɔ. Eli maɲɪ sɪ o da yigə o ba o kwɛ woɲo maama, sɪ wɔɓɔ Wɛ na tɔɲɪ tɪn laan ba.

¹² Á nan taá ye nɪ, Eli maɲɪ o ba yɪ nɔɔna wɔ lwar-o. Ba ma tiini ba bɛɛs-o nɪ ba na lagɪ te tɪn. Kɔ nan na yɪ amɔ Nabiin-bu wɔm, ba daa ta wó bɛɛsɪ amɔ dɪ kɔntɔ mɔ.»

¹³ O karabiə bam laan ma lwarɪ nɪ, kɔ yɪ Zan wɔɓɔ na miisi nɔɔna na wɔnɪ tɪn taanɪ mɔ o ɲɔɔna.

*Zezi na zəli cicirə bu yɪra nɪ te tɪn
(Marɪkɪ 9:14-32, Lukɪ 9:37-45)*

¹⁴ Zezi dɪ o karabiə batɔ bam laan ma joori ba vu ba yɪ nɔn-kɔgɔ kɔm te. Nɔɔnɔ wɔɔɔɲ ma vu o kuni doonə Zezi yigə nɪ o ta dɪd-o o wɪ:

¹⁵ «Amɔ tu, duri a bu yibwənə. O sai kɔɔrɔ mɔ yɪ kɔ tiini kɔ cana o yɪra nɪ, yɪ o yəni o tɔɪ mini dɪ na wɔnɪ.

¹⁶ Amɔ nan jaan-o a ba nɔmɔ karabiə bam te mɔ, sɪ ba pa o na yazurə, yɪ ba wɔ wanɪ.»

¹⁷ Zezi na ni kɔntɔ tɪn, o ma ta o wɪ: «Abam zɪm nɔɔna bam brɪ á ba jɪgɪ wɔ-dɪdɔa dɪ amɔ, yɪ á ba kɪ lanyɪranɪ. Amɔ wó daanɪ abam tɪtarɪ nɪ sɪ kɔ taa ve maɲa kɔɔ? Amɔ wó kɪ wɔ-zuru dɪ abam sɪ kɔ taa ve maɲa kɔɔ? Ja-na bu wɔm á ba yo seeni.»

¹⁸ Zezi laan ma bagɪ cicirə kalɔ na jɪgɪ bu wɔm tɪn, o pa ka nɔɲɪ ka yag-o. O ma da o na yazurə maɲa kam kɔntɔ nɪ nɔɔ.

¹⁹ Nɔn-kɔgɔ kɔm dɛɛn na viiri maama tɪn, Zezi karabiə bam laan ma vu o te ba bwe-o ba wɪ: «Bɛɛ mɔ yɪ dɪbam warɪ cicirə kam dɪ zɛli?»

²⁰ O ma ləri-ba o wɪ: «Kɔ yɪ abam na ba tiini á jɪgɪ wɔ-dɪdɔba dɪ amɔ tɪn ɲwaanɪ mɔ. A lagɪ a ta cɪga mɔ dɪ abam sɪ, abam na jɪgɪ wɔ-dɪdɔba dɪ amɔ, yɪ kɔ na manɪ kɔ yɪ finfin yɪranɪ nɪ nyasaŋ-bu na yɪ mɪmɪnɔ te tɪn, á wó wanɪ á ta dɪ pu-kamunu kɔntɔ sɪ kɔ zanɪ kɔ vu kɔ jəni je-ge, yɪ kɔbɔ sɪnɪ kɔ kɪ. Abam na jɪgɪ wɔ-dɪdɔba dɪ amɔ, kulɔkulɔ tərə á na bá wanɪ á kɪ. [

²¹ Ciciri sɪntɔ dwi warɪ sɪ zɛli kɔ na daɪ Wɛ-loro dɪ ni-vɔrɪ.]»

²² Zezi karabiə bam dɛɛn ma ba ba wɔ daanɪ Galile nɪ. Zezi ma ta dɪ ba o wɪ: «Baá ja amɔ Nabiin-bu wɔm ba kɪ nɔɔna jɪa nɪ,

²³ yɪ ba laan wó gɔ-nɪ. Da yatɔ dɛ nɪ a nan wó joori a bi a yagɪ tɔbɪ.»

O taanɪ dɪm kɔntɔ ma tiini dɪ cɔgɪ ba wɔrɔ.

Zwifə Wɛ-di-kamunu lampoo ɲwɪm taanɪ

²⁴ Ba dɛɛn ma vu ba yɪ Kapernawum. Nɔɔna balɔ na yəni ba jɔŋi lampoo Zwifə bam Wɛ-di-kamunu kɔm ɲwaanɪ tɪn ma vu Pɪyɛɛrɪ te, yɪ ba bwe-o ba wɪ: «Abam karanyɪna ba ɲwɪ lampoo na?»

²⁵ Pɪyɛɛrɪ ma ləri o wɪ: «O ɲwɪa.»

O laan ma joori o vu o zɔ sɔŋɔ kulɔ ba na wɔra tɪn. Zezi ma da yigə o bwe-o o wɪ: «Simɔn, nɪmɔ wɔbɔŋa yɪ tɪta mɔ? Lɔgɔ baŋa pwa bam yəni ba jɔŋi lampoo nɔɔna bra tee nɪ mɔ? Ba yəni ba jɔŋi-kɔ ba tɪtɪ tɪv biə tee nɪ mɔ naa nɔɔna badonnə tee nɪ mɔ?»

²⁶ PɪYEERI ma lər-o o wɪ: «Kɔ yɪ nɔɔna badonnə tee nɪ mʊ.»

Zezi laan ma ta o wɪ: «Kɔ nan brɪ nɪ, dɪ na yɪ Wɛ biə tɪn, dɪ wɔ maŋɪ sɪ dɪ ŋwɪ.

²⁷ Dɪ nan ba lagɪ sɪ dɪ pa lampo-jonɲə bam wɔbɔŋa cɔgɪ. Kuntɔ ŋwaanɪ, zanɪ n vu nɪnɪv kʊm nɪ, sɪ n dɪ gwələ n ma n ja kaləŋə. Nmʊ na wɔ da yigə n ja kaləŋə kalɔ tɪn, sɪ n kəŋɪ ka nɪ, sɪ n na səbu-dalɪ da. Səbu-dalɪ dɪm kuntɔ wɔ wanɪ dɪ yɪ Wɛ-digə kam lampoo kʊm kuni bile ŋwɪm. N na lɪ-dɪ, sɪ n ja n ba n ma n ŋwɪ n pa amʊ dɪ n tɪtɪ.»

18

Wɔɔ mʊ yɪ nɔn-kamunu o dwe Wɛ paari dɪm wɔnɪ?

(Marikɪ 9:33-37,42-48, Luki 9:46-48, 17:1-2)

¹ Kantɔ maŋa kam nɪ Zezi karabiə bam ma vu o te, yɪ ba bwe-o ba wɪ: «Wɔɔ mʊ wɔ ta yɪ nɔn-kamunu o dwe maama Wɛ paari dɪm wɔnɪ?»

² Zezi laan ma bəŋɪ bu-balaŋa o pa o ba o zɪgɪ ba maama tɪtarɪ nɪ.

³ O ma ta o wɪ: «A lagɪ a ta cɪga mʊ dɪ abam sɪ, abam na wɔ ləni á wɔbɔŋa á jɪ nɪ bu-balwa te, á bá na cwəŋə sɪ á zɔ Wɛ paari dɪm wɔ.

⁴ Wɔɔ na dwe maama Wɛ paari dɪm wɔnɪ tɪn mʊ yɪ wɔɔ na tu o tɪtɪ o jɪ nɪnɛnɪ bu-balaŋa kantɔ doŋ te tɪn.

⁵ Kɔɔ na wəli da tɪn, wɔɔ maama na nɪgɪ bu wɔntɔ doŋ lanyɪranɪ amʊ yɪrɪ ŋwaanɪ tɪn, kuntɔ tu nɪgɪ amʊ mʊ.

⁶ Balɔ na kɪ ba wɔ-dɪdɔa dɪ amʊ tɪn, ba na maŋɪ ba muri nɪ bu-balwa te dɪ, nɔɔnɔ wɔɔ na

pe ba didba yagi We cwəŋə tɔgim tɪn, ba na ləgi kandwe kamunu mu kuntu tu ba ni ba di-o ninu wɔni yi o ti, kɔb ta gari cam dɪlɔ o na wɔ ba na We tee ni tɪn.

⁷ Ku yi leeru lɔgu baŋa ni di nabiinə balu na ganu nɔɔna si ba yagi We cwəŋə tɔgim tɪn. Gana yam kuntu wari si ya yi ba. Ku nan na yi nɔɔnu wɔlɔ maama na ganu nɔɔna si ba yagi We cwəŋə tɔgim tɪn, leeru wɔ o yuu ni.

⁸ Nmu jɪŋa naa n naga na wɔ pa n yagi We cwəŋə tɔgim, ku manɪ si n go-ka mu n yagi. N na ge n jɪŋa naa n naga, yi n daari n na ŋwɪa We tee ni, kuntu gari n na jɪgi n yɪra yam maama, yi ba laan di-m ba yagi mini dɪlɔ na bá ti tɪn wɔni.

⁹ Nmu yi nan na wɔ pa n yagi We cwəŋə tɔgim, ku manɪ si n li-di n dɔli n yagi. N na jɪgi yi didba yi n na We ŋwɪa kam, ku gari n na jɪgi yiə yale, yi ba laan di-m ba yagi mini dɪlɔ na bá dwe tɪn wɔni.»

Pi-jiə mumaja
(Luki 15:3-7)

¹⁰ «Á taá ye si á yi gooni wɔlɔ maama na muri amɔ nɔɔna bam wɔni tɪn. Nan lwarɪ-na ni, We malesɪ sɪlɔ na nii bantɔ baŋa ni tɪn zɪgi amɔ Ko We tee ni Di sɔŋɔ ni mu maŋa maama. [

¹¹ Amɔ Nabiin-bu wɔm na tu lɔgu baŋa tɪn, ku yi si a beeri balɔ na je tɪn mu, si a vri-ba lwarɪm wɔni.]

¹² Kuntu tɪn, nɔɔnu na jɪgi peeni bi (100), yi piə didba na je, abam buŋi ni oó ki ta mu? O nan manɪ si o yagi peeni funɔgu nuɔgu kum (99) kaporo ni mu piu yuu ni, si o daari o vu o beeri pi-jiə kam.

13 A lagɪ a ta cɪga mʊ dɪ abam sɪ, o nan na beeri o na-ka, o laan wó na wɔpolo zanzan kantɔ ɲwaani kɔ dwəni peeni sɪlɔ na daari yɪ sɪ wɔ je tɪn.

14 Kɔ nan yɪ bɪdwɪ mʊ dɪ abam Ko Wɛ na ba lagɪ sɪ Dɪ nɔɔna balɔ na muri tɪn dɪdɔa dɪ je.»

Nɔɔnɔ dɪ o donɔ na maɲɪ sɪ ba fɔgɪ daani te tɪn

15 «Nɔmʊ ko-bu na kɪ-m lwarɪm, sɪ n vu n kaan-o dɪ o na kɪ kulɔ tɪn, sɪ kɔ taa yɪ abam yɪranɪ taani, sɪ nɔɔn-nɔɔnɔ ta tɔgɪ o tɔrə. O nan na sɛ nmʊ na tagɪ kulɔ tɪn, kɔ bri nɪ n joori n dɪ-o Wɛ cwəɲə kam wɔnɪ mʊ.

16 O nan na wɔ sɛ sɪ o cəgɪ nmʊ taani dɪm, sɪ n lagɪ nɔɔnɔ dɪdɔa naa nɔɔna bale sɪ á tɔgɪ daani á vu o te, sɪ ba bwe-o ba nii, sɪ Wɛ tɔnɔ kɔm tagɪ kɔ wɪ: <Nɔɔnɔ na jɪgɪ taani dɪ o donɔ, kɔ maɲɪ sɪ nɔɔna bale naa batɔ mʊ taa yɪ o maana tiinə.>

17 Nɔɔnɔ wɔm nan ta na wɔ sɛ sɪ o cəgɪ bantɔ dɪ, sɪ n laan vu n ta dɪ Wɛ-digə kɔgɔ kɔm kɔ na yɪ te tɪn. O nan daa ta na wɔ sɛ sɪ o cəgɪ á Wɛ-digə kɔgɔ kɔm taani dɪm, sɪ n laan ta n nii-o nɪnɛnɪ o yɪ nɔn-balɔrɔ kulɔ na maɲɪ kɔ yəri Wɛ tɪn mʊ.

18 A lagɪ a ta cɪga mʊ dɪ abam sɪ, nɔɔnɔ wɔlɔ maama abam na pɛ ni sɪ o zɔ Wɛ kɔgɔ kɔm wɔnɪ tɪn, Wɛ wó zɪgɪ abam kwaga nɪ dɪ kɔntɔ. Yɪ abam na wɪ o bá zɔ, Wɛ daa ta wó zɪgɪ abam kwaga nɪ dɪ kɔntɔ.

19 Kɔ wəli da, abam nɔɔna bale na kɪ ni daani lɔgɔ baɲa nɪ, sɪ á loori wɔɲo kulɔ maama amʊ Ko Wɛ tee nɪ, dɪntɔ wó kɪ Dɪ pa abam.

20 Beɲwaani, jəgə kalɔ maama nɔɔna bale naa batɔ na lagɪ daani amɔ yiri ɲwaani tɪn, amɔ wɔ ba titari ni.»

Nɔɔnu na maɲi si o yagɪ o doɲ lwarim o ma ce-o te tɪn

21 Pɪyɛɛri laan ma vu Zezi te, yi o bwe-o o wɪ: «A Yuutu, amɔ ko-bu na ki-nɪ lwarim, kuni biɠra mɔ a maɲi si a yagɪ a ma ce-o? Kɔ maɲi si kɔ yi kuni birpe mɔ naa?»

22 Zezi ma lər-o o wɪ: «Awo, kɔ daɪ kuni birpe yɪrani, kɔ maɲi si kɔ taa yi fusɪrpe kuni birpe mɔ.

23 Beɲwaani We paari dɪm nyɪ nɪnɛɛni pe wɔdoɲ na lagɪ o jeeli o səbu o tɪntɔɲna tee ni o nii te tɪn mɔ.

24 O na puli si o jeeli-kɔ tɪn, ba laan ma ja o tɪntɔɲnu wɔdoɲ na jɪɠ o jɪni zanzan nɪnɛɛni səbu-dala mɔrr-fugə te tɪn (10.000) ba ba o te.

25 Nɔɔnu wɔm kɔntɔ maa wari o ɲwi o jɪni dɪm. Pe wɔm laan ma pa ni si ba ja nɔɔnu wɔm dɪ o kaani dɪ o biə ba yəgi, kɔ wəli dɪ o wəənu maama, si ba ma səbu kɔm kɔntɔ ba ɲwi jɪni dɪm.

26 Tɪntɔɲnu wɔm na ni kɔntɔ tɪn, o ma vu o kuni doonə pe wɔm yigə ni o loor-o o wɪ: «Amɔ tu, popo ja n bani dɪ amɔ, si amɔ wɔ ɲwi n jɪni dɪm maama a pa-m.»

27 Pe wɔm ma duri o ɲwaja yi o yagɪ jɪni dɪm o ma ce-o, yi o daa wɔ ki-o kulɔkulɔ.

28 Nɔɔnu wɔm kɔntɔ laan ma nuɲi o vu o jeeri tɪntɔɲnu wɔdoɲ na jɪɠ o jɪni finfin nɪnɛɛni səbu-dali didɔa te tɪn. O laan ma sɔ nɔɔnu wɔm ba, yi o fi-o si o ɲwi o jɪni dɪm.

29 Nɔɔnɔ wɔm ma kuni doonə o donj tuntɔhɔnɔ wɔm yigə ni o loor-o o wɔ: <Popo ja n banɔ dɔ amɔ, sɔ amɔ wɔ ɲwɔ n jɔnɔ dɔm a pa-m.>

30 O ma wɔ sɛ, yɔ o ja nɔɔnɔ wɔm o vu o kɔ pɔna digə ni, sɔ kɔ vu kɔ yɔ maɲa kam o na wɔ ɲwɔ o jɔnɔ dɔm tɔn.

31 Pɛ wɔm tuntɔhɔna badonnə na nɛ kɔntɔ tɔn, kɔ ma pa ba wɔrɔ tiini tɔ cɔgɔ. Ba laan ma vu ba ta ba brɔ pɛ wɔm kɔlɔ maama na kɔ tɔn.

32 Pɛ wɔm laan ma bəɲi o tuntɔhɔnɔ wɔm kɔntɔ o ta dɔd-o o wɔ: <Nmɔ yɔ nɔn-balɔrɔ mɔ. Amɔ yagɔ nmɔ jɔ-farɔ dɔm maama mɔ a ma cɛ-m, nmɔ na loori-nɔ tɔn ɲwaanɔ.>

33 Kɔ ya maɲɔ sɔ nmɔ dɔ duri n donj wɔm ɲwanɲa, nɔnɛnɔ a na duri nmɔ ɲwanɲa te tɔn.>

34 Pɛ wɔm banɔ ma tiini dɔ zanɔ zanzan dɔ o tuntɔhɔnɔ wɔm. O ma kɔ-o o tuntɔhɔna bam jɔna ni, sɔ ba pa o na cam, sɔ kɔ vu kɔ yɔ maɲa kalɔ o na wɔ ɲwɔ o jɔnɔ dɔm maama tɔn.

35 Kɔntɔ tɔn, abam wɔlɔ maama na wɔ yagɔ o ma cɛ o kɔ-bu dɔ o wɔ maama tɔn, amɔ Ko Wɛ dɔ wɔ pa abam na cam kɔntɔ donj mɔ.»

19

Kaanɔ vɔm taanɔ

(Marikɔ 10:1-12, Luki 16:18)

1 Zezi dɛɛn na brɔ-ba wəənu tɔm kɔntɔ maama o ti tɔn, o laan ma zanɔ Galile ni o vu o yɔ Zude tɔ-niə yam, Zɔrdɛn bugə kam ni dɔdonj dɔm ni.

2 Nɔn-kɔgɔ ma tɔg-o kɔ vu, yɔ o pa ba yawɔna na yazurə je sɔm kɔntɔ ni.

³ Farizian tiinə badaara dēen ma zanɨ ba vu Zezi te. Ba maa lagɨ sɨ ba maŋ-o ba nii, yɨ ba bwe-o ba wɨ: «Nɔɔnɔ jɨgɨ cwəŋə sɨ o vɨn o kaanɨ, kɨ na maŋɨ kɨ yɨ kulɔ maama ŋwaanɨ na?»

⁴ Zezi ma ləri-ba o wɨ: «Kɨ pɨpɨnɨ Wɛ tɔnɔ kɨm wɨnɨ kɨ wɨ: <Pulim nɨ, Wɛ na kɨ nabiinə tɨn, Dɨ kɨ-ba sɨ ba taa yɨ baarɔ dɨ kaanɨ mɔ.> Abam nan ta wɔ karɨmɨ kɨntɔ na?»

⁵ Kɨntɔ ŋwaanɨ, nɔɔnɔ na dɨ kaanɨ, o maŋɨ sɨ o pɔɔrɨ o tɨtɨ o nu dɨ o ko tee nɨ, sɨ o daari o pa o dɨ o kaanɨ wɔm jəni daanɨ. Kɨntɔ wɔ pa ba laan jɨ nɔɔnɔ dɨdɔa.

⁶ Kɨntɔ tɨn, ba daa dai nɔɔna bale, ba laan yɨ nɔɔnɔ dɨdɔa mɔ. Wɛ na kɨ nɔɔna balɔ daanɨ tɨn, nɔɔn-nɔɔnɔ daa wɔ maŋɨ sɨ o pɔɔrɨ-ba daanɨ.»

⁷ Farizian tiinə bam daa ma bwe-o ba wɨ: «Bɛɛ nan mɔ yɨ Moyisi dēen pa ni, nɨ nɔɔnɔ jɨgɨ cwəŋə sɨ o pɨpɨnɨ tɔnɔ o pa o kaanɨ, sɨ kɨ brɨ nɨ o vɨ-o?»

⁸ Zezi ma ləri-ba o wɨ: «Abam wɔrɔ na dana tɨn ŋwaanɨ mɔ pɛ Moyisi dɨ sɛ sɨ á vɨn á kaana. Kɨ na zɨgɨ pulim maŋa nɨ tɨn, kɨ ya wɔ maŋɨ sɨ nɔɔna vɨn ba kaana.

⁹ A nan lagɨ a ta abam sɨ, nɔɔnɔ na vɨn o kaanɨ, yɨ kɨ na dai nɨ o cɔgɨ dɨ baara, yɨ o daari o dɨ kaanɨ wɔdoŋ, kɨntɔ tu kəm dɨm yɨ balɔrɔ nɨɛɛnɨ o na pəni dɨ o doŋ kaanɨ te tɨn mɔ.»

¹⁰ Zezi na tagɨ kɨntɔ tɨn, o karabiə bam ma ta dɨd-o ba wɨ: «Kɨ na sɨnɨ kɨ yɨ kɨntɔ mɔ baarɔ dɨ o kaanɨ laŋa nɨ, kɨ ya lamma dɨ nɔɔnɔ na maŋɨ o wɔ dɨ kaanɨ.»

¹¹ O ma ləri-ba o wɨ: «Kɨ nan dai nɔɔna maama mɔ wɔ wani ba ni taanɨ dɨntɔ kuri, kɨ yɨ balɔ yɨranɨ Wɛ na zəni-ba sɨ ba wani ba jonɨ-dɨ tɨn mɔ.

12 Nɔɔna badaara wɔra ba na ba buɲi si ba di kaana, beɲwaani ba maɲi ba lu bantu bakani mu. Badaara di maa wɔra ba na ba buɲi si ba di kaana, yi ku yi nɔɔna mu jaani-ba ba lwi. Ku daari badaara wɔra ba titi na vin si ba di kaana, yi ku yi ba na lagi si ba tɔɲi We paari dim titɔɲa yam tin ɲwaani mu.

Nɔɔnu wɔlu na wɔ wani o ni zaasim dintu kuri tin, si o se.»

*Zezi na wari We o pa bu-balwa te tin
(Mariki 10:13-16, Luki 18:15-17)*

13 Nɔɔna badonnɔ deen ma ja bu-balwa ba vu Zezi te, si o danɲi o jia ba yuu ni si o wari We o pa-ba. O karabiɛ bam ma zaɲi ba kaani-ba si ba yi taa ki kuntu.

14 Zezi laan ma ta di ba o wi: «Yagɲi-na si biɛ bam taa tui a te, si á yi zaɲi á ci-ba. Beɲwaani balu na nyi ni bu-balwa te tin mu maɲi si ba zu We paari dim wɔni.»

15 O na tagɲi kuntu tin, o laan ma danɲi o jia ba yuu ni o wari We o pa-ba, yi o daari o viiri.

*Nadunɔ wɔ wani ba na ɲwɔa We tee ni na?
(Mariki 10:17-31, Luki 18:18-30)*

16 De didwi non-duɲu kudonɲ deen ma zaɲi o vu Zezi te. O ma bwe-o o wi: «Karanyina, kɛm-laa kɔɔ mu a maɲi si a ki, si a ma na ɲwɔa kalu na ba ti tin We tee ni?»

17 Zezi ma lɛr-o o wi: «Ku yi ta mu yi n bwe amu si n lwarɲi wono kulu na lana tin si n ki? We yiranɲi mu lana. Nmu na lagi si n na ɲwɔa Di tee ni, ku maɲi si n ta n tɔɲi Di cullu tin mu.»

18 Nɔɔnu wɔm ma bwe-o o wi: «Di cullu tɔɔ mu kuntu?»

Zezi ma lər-o o wı: «Yı zanı n gı nıɔnı. Yı zanı n pəni dı n doŋ kaanı. Yı zanı n ɛɔ. Yı fə vwan n pa n doŋ.

¹⁹ Ta n zuli n nu dı n ko. Ta n soe n doŋ nı n tıti te.»

²⁰ Nɔn-dıŋı kım laan ma ta o wı: «A maŋı a tɔŋı cullu tıntı maama. Kı nan ta gɛ bɛɛ mı sı a kı?»

²¹ Zezi ma ta dıd-o o wı: «Nmı na laŋı sı n maŋı dı Wɛ cwəŋə kam faı, kı maŋı sı n kwe kılı maama n na jıŋı tın n yəŋı, sı n laan ma tı səbu kım n ma n zəni yinigə tiinə. Kuntı wı pa n ta n jıŋı jıjıŋı Wɛ-sɔŋı nı. Nmı na kı kuntı, sı n laan ba n ta n tɔŋı-nı.»

²² Nɔn-dıŋı kım na ni kuntı tın, kı ma pa o wı cɔŋı zanzan, o jıjıŋı tım na tiini tı daga tın ɛwaanı. O ma viiri Zezi tee nı.

²³ Zezi laan ma ta dı o karabiə bam o wı: «A laŋı a ta cıga mı dı abam sı, nadum na laŋı sı o zı Wɛ paarı dım wı, kı ta tiini kı cana kı pa-o.

²⁴ A nan ta laŋı a ta dı abam nı, kı ta yı mwalı sı yogondi da gar-lwe bɔɔnı dı nıŋı kı dwe nadum na laŋı sı o zı Wɛ paarı dım wı.»

²⁵ O karabiə bam na ni kuntı tın, kı ma tiini kı sı-ba. Ba maa te ba wı: «Kı nan na yı kuntı, wɔɔ mı wı wanı o na ɛwıa Wɛ tee nı?»

²⁶ Zezi ma nii-ba yı o wı: «Nabiinə mı bá wanı ba kı, sı Wɛ wı woŋo maama Dı kıa.»

²⁷ Pıyɛrı laan ma ta o wı: «Nii. Dıbam yaŋı dı woŋo maama mı, yı dı daarı dı tɔŋı nmı. Bɛɛ mı dıbam laŋı dı na Wɛ tee nı?»

²⁸ Zezi ma ta dı ba o wı: «A lagı a ta cıga mu dı abam sı, abam balu na tıgı amu tın wó ba á tıgı á di paarı, maña kalu We na wó kı wəənu maama sı tı taa yı nadınnu tın. Maña kam kuntu nı amu Nabiin-bu wım wó ba a jəni a paarı jangəŋə kım baña nı, yı abam dı wó jəni paarı jangwaanu fugə-tıle baña nı, sı á tıgı á di Yısrayelı dwi tiinə kuri fugə-bıle dım taanı.

²⁹ Nıccınu wulu maama na yagı o səŋə dı o nu-bıə dı o nu dı o ko dı o bıə dı o karı amu yıri dım ŋwaanı tın, kuntu tu wó ba o na kulu maama o na yagı tın kuni bı mu, yı o daarı o na ŋwıa kalu na ba ti tın We tee nı.

³⁰ Balu na maŋı ba yı yigə tiinə tın zanzan wó joori ba ji kwaga tiinə. Ku daarı balu dı na maŋı ba yı kwaga tiinə tın zanzan wó ba ba ji yigə tiinə We paarı dım wınu.»

20

Səŋə tu na ŋwı o kara tıntıŋna te tın mımaŋa

¹ Zezi daa ma daarı o wı: «We paarı dım nyı dı nıccınu wıdonı na jıgı o kara. O ma zanı o nuŋı zıziŋa nı o vu sı o lagı nıccına balu na varı ba jonı səbu tın, sı ba vu ba tıŋı o kara kam nı.

² O ma se sı o ŋwı-ba səbu kulu ba na maŋı sı ba jonı de wınu tın. Ku yı səbu-dalı dıdva mu. Ba na ŋccınu ba maŋı daanı kuntu tın, o ma tıŋı-ba sı ba vu o kara kam ba taa tıŋa.

³ Wıa na bıgı fınfın nıneenı luu nuŋu maña nı te tın, o daa ma vu yaga o na nıccına badınnə na wıra, yı ba ba jıgı tıtıŋa.

4 O ma ta dɪ ba o wɪ: <Abam dɪ ba á tɔgɪ á tɔŋɪ a kara kam nɪ, sɪ amɔ wó ŋwɪ abam te na maŋɪ tɪn.>

5 Ba ma sɛ ba vu. Wɪa tɪtari nɪ o daa ma joori o vu o lagɪ nɔɔna badonnə o wəli da. Wɛ-gunim maŋa nɪ o daa ta ma vu o lagɪ nɔɔna badonnə dɪ o wəli da.

6 Dɪdaan-ni nɪ o daa ma vu yaga o na nɔɔna badonnə ta na zɪgɪ da. O ma bwe-ba o wɪ: <Bɛɛ mɔ yɪ abam zɪgɪ yo seeni dɛ dɪm wɔnɪ maama, yɪ á ba kɪ kɪlɔkɪlɔ?>

7 Ba ma lər-o ba wɪ: <Nɔɔn-nɔɔnɔ wɔ kwe dɪbam sɪ dɪ tɔŋɪ dɪ pa-o.> O ma ta dɪ bantɔ dɪ, sɪ ba vu ba tɔgɪ ba tɔŋɪ o kara kam nɪ.

8 Tɪga na lagɪ ka yɪ tɪn, o laan ma ta dɪ o tɪtɔŋa yigə tu wɔm sɪ o ta dɪ tɪntɔŋna bam, sɪ ba zanɪ ba ba ba jɔŋɪ ba ŋwɪrɔ. O ma ta dɪd-o sɪ o puli o ŋwɪ tɪntɔŋna balɔ na tu ba kweeli tɪn.

9 Nɔɔna balɔ na tu ba sɪŋɪ tɪtɔŋa dɪdaan-ni nɪ tɪn ma ba sɪ ba jɔŋɪ ba ŋwɪrɔ. Ba ma ŋwɪ-ba sɛbu-dalɪ dɪdɔa dɪdɔa.

10 Kɔ daari balɔ na puli ba tɔŋɪ tɪtɪtɪ tɪn dɪ laan ma ba sɪ ba jɔŋɪ ba ŋwɪrɔ. Ba maa bɔŋɪ nɪ baá jɔŋɪ ŋwɪrɔ kɔ dwe bantɔ nyɪm tɪm. Ba dɪ nan jɔŋɪ sɛbu-dalɪ dɪdɔa dɪdɔa mɔ.

11 Ba ma jɔŋɪ ba sɛbu, yɪ ba daari ba pɔɔna dɪ kara kam tu wɔm ba wɪ:

12 <Balɔ na tu kwaga tɪn tɔŋɪ fɪnfɪn yɪranɪ mɔ, nɪnɛnɪ luu dɪdɔa te. Dɪbam nan tu dɪ tɔŋɪ tɪtɪtɪ mɔ, kɔ cɛ dɪ yɪra wɪa yigə nɪ dɛ dɪm maama wɔnɪ, yɪ nmɔ pa bantɔ ŋwɪɔ maɪ dɪ dɪbam na jɔŋɪ te tɪn.>

13 Kara kam tu wɔm ma ləri ba dɪdɔa o wɪ: <A cilɔŋ, nii yo. A wɔ kɪ nmɔ kampinə, bɛŋwaanɪ

nmv se si n tɔŋi n joŋi səbu-dalı dɪdɔa mv de wɔni.

¹⁴ Nan ja n səbu kum n viiri, si taani tərə. Amv laga, yi a ŋwi nɔɔnv wɔlv na tu kwaga o tɔŋi tɪn, si kv maŋi di nmv na joŋi te tɪn.

¹⁵ A nan ba jigi cwəŋə si a ma a səbu kum a ki kulv a na lagi tɪn na? Nm v nan jigi wɔ-gvɔv di a na jigi wɔ-yoŋo tɪn mv na?>

¹⁶ Mv kv kuri, balv na wɔ kwaga ni tɪn wó ba ba ji yigə tiinə, yi balv na wɔ yigə ni tɪn wó joori ba ji kwaga tiinə.»

*Zezi daa na ŋɔɔni o tɔvni taani te tɪn
(Mariki 10:32-34, Luki 18:31-34)*

¹⁷ Zezi di o karabiə deen ma zaŋi ba maa ke Zeruzalem. Ba na wɔ cwəŋə ni tɪn, o ma pɔɔri o karabiə fugə-bale bam kɔgɔ kum wɔni o pa ba tɔgi did-o ba veə.

¹⁸ O ma ta di ba o wi: «Taá ye-na, dí na maa ve Zeruzalem tɪn, dáani mv ba laan wó ja amv Nabiin-bu wɔm ba ki kaanum yigə tiinə bam di cullu karanyina tiinə bam jɪŋa ni. Nɔɔna bam kuntu wó di a taani si kv bri ni a maŋi si a tɪ mv.

¹⁹ Ba laan wó daari ba ki-ni dwi-ge tiinə bam jɪŋa ni. Bantu di wó mwanɪ amv, yi ba daari ba magi-ni di balaara. Ba laan wó ja-ni ba pa tɔvndagara baŋa ni ba gv. Da yato de ni, a laan wó joori a bi a yagi tɔvni.»

*Zezi cwəŋə kam na jigi yaara te tɪn
(Mariki 10:35-45, Luki 22:24-27)*

²⁰ Zebede biə bam nu dæen ma vu Zezi te dı o biə bale bam. O ma kuni doonə o yigə nı sı o loor-o.

²¹ Zezi ma bwe-o o wı: «BEE mu n laga?»

O ma lər-o o wı: «Popo, pa ni sı n na tu n di n paarı dım, sı n pa a biə bale bantv jəni nmv tee nı, n jazım nı dı n jagwiə nı.»

²² Zezi ma ta dı ba o wı: «Abam tıtı yəri á na loori kvlv tın. Abam wó wanı á togtı á yaarı nı a na lagtı a ba a na yaara yalv tın na?»

Ba ma lər-o ba wı: «EEN, dí wó wanı.»

²³ Zezi laan ma ta dı ba o wı: «Abam wó sıntı á togtı á yaarı amv yaara yam doj. Kv daarı wvlv na wó jəni a jazım nı naa a jagwiə nı amv paarı dım wvntı tın, a ba jıgtı cwəŋə sı a kuri nɔɔna sı ba jəni da. A Ko WE mu maŋı o tinji je sım kvntv, sı o pa balv na wó ba ba jəni da tın.»

²⁴ O karabiə fugə kam na lwarı ba donnə bale bam na loori kvlv Zezi tee nı tın, ba bana ma tiini ya zanı dı ba.

²⁵ Zezi laan ma bəŋi ba maama, yı o ta dı ba o wı: «Abam maŋı á ye lvgv baŋa pwa na yəni ba jıgtı ba nɔɔna ba bæesı te tın, yı ba dıdæera mu di dam ba baŋa nı.

²⁶ Kv nan na yı abam, kv wv maŋı sı kv taa yı kvntv doj abam tıtarı nı. Bəŋwaanı, abam wvlv na lagtı sı o ji nɔn-kamunu á wvntı tın, kvntv tu maŋı sı o ji abam maama tıntvŋnv mu.

²⁷ Wvlv na lagtı sı o ji abam yigə tu tın, kvntv tu maŋı sı o ji á gambaa mu.

²⁸ Kv yı kvntv doj mu, amv Nabiin-bu wvm wv tu sı nɔɔna tvŋı ba pa-nı. Amv nan tu sı a

tɔŋɪ a pa nabiinə mʊ, sɪ a daari a kwe a ŋwɪa a ma ləni nɔɔna zanzan ŋwɪa Wɛ tee ni.»

Zezi na puri lilwə bale yiə te tɪn
(*Mariki 10:46-52, Luki 18:35-43*)

²⁹ Zezi dɪ o karabiə bam dɛɛn ma nuŋi Zeriko ni ba maa kɛa. Ba na maa kɛ tɪn, nɔn-kɔɔ maa tɔɔɪ-ba.

³⁰ Lilwə bale dɛɛn ma je cwəŋə kam ni ni. Ba na lwarɪ ni Zezi mʊ tɔɔɪ dáanɪ o maa kɛ tɪn, ba laan ma kaasɪ banja banja dɪ kwər-dɪa ba wɪ: «Dí Yuutu! Pɛ Davidi dwi tu! Duri dɪbam yibwəŋə!»

³¹ Nɔn-kɔɔ kʊm ma kaanɪ-ba sɪ ba pu ba niə. Ba laan ma tiini ba kaasɪ ba wɪ: «Dɪbam Yuutu! Pɛ Davidi dwi tu! Duri dɪbam yibwəŋə!»

³² Zezi na ni kɔntʊ tɪn, o ma zɪɔɪ yɪ o bəŋi-ba o bwe o wɪ: «Abam lagɪ sɪ a kɪ bɛɛ mʊ a pa abam?»

³³ Ba ma ləri ba wɪ: «Dí Yuutu, dɪbam lagɪ sɪ n pa dí yiə mʊ joori ya taa nai.»

³⁴ Zezi ma duri ba ŋwanja. O ma twɪ o jɪŋa o dwe ba yiə yam, yɪ ya joori ya nai bɪdwɪ banja ni. Ba laan ma zanɪ ba tɔɔɪ o kwaga.

21

Zezi na zʊ Zeruzalem yɪ nɔɔna zul-o te tɪn
(*Mariki 11:1-11,15-19, Luki 19:28-40,45-48, Zan 12:12-19, 2:13-17*)

¹ Zezi dɪ o karabiə bam dɛɛn ma vu ba twe Zeruzalem. Ba ma vu ba yi tɪv kʊdon, kʊ yɪrɪ mʊ Betifaazi. Kʊ wʊ Olivi piu kʊm sanja ni mʊ.

² Zezi laan ma lɪ o karabiə bale yɪ o wɪ: «Ve-na á vu á zʊ tɪv kʊlʊ na wʊ abam yigə ni tɪn. Á na yi da, á wʊ na bɪnaga na lægi da, yɪ bɪna-pola dɪ

tɔgi ka wura. Á na nea, si á bwæli-si á ja ba á pa-ni.

³ Nɔɔnu na bwe abam si woŋo, si á ta did-o ni, ku yi dí Yuutu wɔm mu lagi-si. Ku tu wó se o yagi o pa abam, yi á ja á ba.»

⁴ Ku ki kuntu, si ku pa We nijonnu wodon deen na tagi kulɔ faɲa faɲa tin mu suni ku ki. O deen tagi o wi:

⁵ «Ve-na á ta di Siyon tiinə bam ni:

<Nii-na á pe wɔm,
o maa buni á te.
Wuntu tu o titi mu,
yi o di binaga o maa bina.
Ka yi bina-pɔla mu o diinə,
yi ka nu mi zila zɪɪm.> »

⁶ Zezi karabiə bale bam ma suni ba tɔgi yigə, ba vu ba ki kulɔ o na tagi si ba ki tin.

⁷ Ba ma ja bina-kwɪɪn kum di bina-pɔla kam ba ba, yi ba li ba gwaaru ba danɪ si baɲa ni. Zezi laan ma di bina-pɔla kam, yi ba ve ba maa kea.

⁸ Ba na maa ke tin, kɔ-forɔ maa tɔgi-ba, yi ba zanzan li ba gwaaru ba lwarɪ cwəŋə kam yuu ni, si Zezi tɔgi ti baɲa o ke. Badaara di ma goni vɔɔru ba di cwəŋə kam yuu ni, si o tɔgi ti baɲa o ke.

⁹ Non-kɔgɔ kulɔ na wɔ o yigə ni di o kwaga ni ba ve tin maa kaasa, yi ba te ba wi:

«Ozaana! Zulə taa wɔ Pe Davidi dwi tu wɔm tee ni!

Zuli-na wɔɔ na tu dí Yuutu We yiri ŋwaanɪ tin. Ozaana! Zulə taa wɔ Baɲa-We tee ni!»

¹⁰ Ba deen ma vu ba maa yi Zeruzalem tiv kum ni. Tiv kum tiinə bam maama ma zanɪ ba yi

zulimaa ba sirigi je sum maama. Ba maa bwe ba wɪ: «Nɔɔnɔ wɔɔ mu tuntu?»

11 Nɔn-kɔgɔ kulɔ na tɔgɪ Zezi tɪn maa tɛ ba wɪ: «Wɔntu yɪ Wɛ nijonnu Zezi mu, o na nunji Galile tɪv Nazaretɪ tɪn.»

12 Zezi dɛɛn ma vu o zu Wɛ-di-kamunu kum wɔ. O ma na nɔɔna na wɔ ka kunkɔlɔ kum nɪ ba pipiɛ. O ma zɛli-ba o pa ba nunji. O ma vu o ja sɛbu-lɛnnɛ bam taabullu tɪm o pipiri o pu tɪga nɪ, o pa ba sɛbiɛ bam jagɪ. O ma daari o yigi yitunnu tɪv nɔɔna badonnɛ na je da ba yɛgi kunkwɛn-pulɛ tɪn o dɪ tɪga nɪ.

13 O na wurɔ o zɛli-ba kuntu tɪn, o ma ta dɪ ba o wɪ: «Kɔ pupɔnɪ Wɛ tɔnɔ kum wɔnɪ, nɪ Wɛ mu wɪ: «Amu digɛ kantɔ manɪ sɪ ka taa yɪ jɛgɛ kalɔ nɔɔna na wɔ ta tui ba warɪ amu da tɪn mu.» Abam nan pɛ kɔ ji nɔwɪna joro je.»

14 Lilwɛ dɪ kwaarɔ dɛɛn ma ba Zezi tɛ Wɛ-di-kamunu kum wɔnɪ, yɪ o pa ba na yazurɛ.

15 Zwifɛ kaanum yigɛ tiinɛ bam dɪ ba cullu karanyɪna tiinɛ bam ma na wo-kɪnkagɪla yalɔ o na kɪ tɪn, yɪ ba daari ba na biɛ na zɪgɪ Wɛ-digɛ kam kunkɔlɔ kum nɪ ba kaasɪ ba wɪ: «Ozaana! Zulɛ taa wɔ Pɛ Davidi dwi tu wum tee nɪ!»

Ba na nɛ kuntu tɪn, ba bana ma zanɪ zanzan.

16 Ba ma ta dɪ Zezi ba wɪ: «Nmɔ ba ni biɛ bam na tɛ nmɔ taanɪ tɛ? N bɔ cɪ-ba sɪ ba yɪ taa tɛ kuntu na?»

Zezi ma lɛri-ba o wɪ: «A ye ba na tɛ kulɔ tɪn. Kɔ nan pupɔnɪ Wɛ tɔnɔ kum wɔnɪ kɔ wɪ: «Nmɔ Wɛ mu pɛ biɛ dɪ bu-sɪsɪn zuli nmɔ dɪ ba niɛ.» Abam manɪ á wɔ karɪmɪ kuntu na?»

17 O laan ma zanɪ ba tee nɪ o viiri. O ma nunji tɪv kum nɪ o vu Betani, yɪ o pɛni dɛanɪ.

*Zezi na sɔɔli kapuru yi ku ti te tin
(Mariki 11:12-14,20-24)*

¹⁸ Tɔga na pɔuri tituti tin, o ma zaɲi si o joori o vu Zeruzalem. O na wɔ cwəŋə ni tin, o kana maa wɔɛ.

¹⁹ O ma na kapuru na zigi cwəŋə kam daa ni. O ma vu si o nii, yi o piini di vɔɔru yiranu mu wura, yi mɔɔla tərə si o di. O ma ta di kapuru kum o wi: «N daa n bá joori n lə biə maɲa di maɲa.» O na tagi kuntu tin, kapuru kum ma da ku kwaarɪ bidwi baɲa ni.

²⁰ Zezi karabiə bam na nɛ kuntu tin, ku ma su-ba. Ba ma bwe ba wi: «Ku ki ta mu yi kapuru kum da ku kwaarɪ lila kuntu?»

²¹ Zezi ma ləri-ba o wi: «A lagɪ a ta cɪga mu di abam si, á na ki á wɔ-dɪdɔba di amu yi á ba jigi bubwɛa, abam di wó wani á ki kulɔ na ki kapuru kum tin doɲ. Ku nan dai kuntu yiranu má. Á wó wani á ta di pu-kamunu kuntu ni, ku gɔ ku na wɔ mɛ tin ku vu ku tɔ nɪnɪv kum wɔni, yi Wɛ nan wó pa ku ki.

²² Kulɔ na wəli da tin, abam na loori woŋo kulɔ maama Wɛ tee ni, yi á na ki wɔ-dɪdɔba ni á wó na, Wɛ wó pa á sɪni á na-ku.»

*Nɔɔna na bwe Zezi dam dɪm na nuɲi mɛ tin
(Mariki 11:27-33, Luki 20:1-8)*

²³ Zezi dɛɛn ma joori o vu o zɔ Wɛ-di-kamunu kum wɔ. O maa wura o bri nɔɔna bam. Zwifə nakwa bam di ba kaanɪm yigə tiinə bam ma vu o te ba bwe-o ba wi: «Wɔɔ dam mu n ma n ki wənu tɪv maama n na ki tin? Wɔɔ mu pɛ nmu ni si n ta n ki kuntu?»

24 O ma læri-ba o wɪ: «A dɪ jɪɣɪ bwɪə a lagɪ a bwe abam. Á na læri á pa-nɪ, sɪ a laan brɪ abam wɔɔɔ na pɛ amɔ ni sɪ a tɔŋɪ tɪn.

25 A lagɪ a bwe abam a nii, Zan na miisi nɔɔna na wɔnɪ tɪn, kɔ yɪ Wɛ mɔ pɛ-o cwəŋə naa nabiinə mɔ?»

O na bwe-ba kɔntɔ tɪn, ba maa wɔra ba bwe daanɪ sɪ ba nii, ba na wó lær-o te tɪn. Ba maa wɪ: «Dɪbam na læri dí wɪ, kɔ yɪ Wɛ mɔ, o laan wó bwe dɪbam o nii, bɛɛ mɔ yɪ dí nan wɔ sɛ Zan taanɪ dɪm?»

26 Kɔ daari, dí na wɪ kɔ yɪ nabiinə mɔ pɛ-o cwəŋə, nɔn-kɔɔɔ kɔm wó ja dɪ dɪbam, dɪ ba maama na pai Zan yɪ Wɛ nijonnu tɪn ŋwaanɪ.»

27 Ba na banɪ daanɪ ba ga kɔɔɔ ba na wó ta tɪn, ba ma læri Zezi ba wɪ: «Dí yəri wɔɔɔ na pɛ Zan cwəŋə tɪn.»

Zezi dɪ ma ta dɪ ba o wɪ: «Kɔ na yɪ kɔntɔ, amɔ dɪ nan bá ta wɔɔɔ na pɛ amɔ ni sɪ a taa tɔŋɪ tɪn.»

Nɔɔnɔ dɪ o biə bale mɪmanɪ

28 Zezi laan ma ta o wɪ: «A lagɪ a manɪ mɪmanɪ dɪdonɪ a brɪ abam, sɪ á bɔŋɪ á nii. Nɔɔnɔ mɔ wɔra dɪ o biə bale. O ma ta dɪ bu-kwɪan kam o wɪ: <Ve n tɔŋɪ a kara nɪ zɪm dɛ dɪm nɪ.>

29 Bu wɔm ma lær-o o wɪ: <A bá vu.> Kɔ na kɪ fun tɪn, o ma joori o læni o wɔɔɔɔ yɪ o vu o tɔŋɪ.

30 Nɔɔnɔ wɔm daa ma ta dɪ o bu wɔdonɪ wɔm sɪ o dɪ vu o kara kam o tɔŋɪ. Wɔntɔ ma læri o wɪ: <A ko, aá vu.> Yɪ o laan daari o wɔ ve.

31 Kɔntɔ tɪn, biə bam kɔntɔ bale wɔnɪ, wɔɔ mɔ sɪnɪ o kɪ ba ko wɔm na lagɪ kɔɔɔ tɪn?»

Ba ma lər-o ba wı: «Kv yı bu nakwı wım mu.» Ba na ləri kuntu tın, Zezi laan ma ta dı ba o wı: «A lagı a ta cıga mu dı abam sı, nɔn-cıɔgıru, kv na yı lampo-jonɔ dı ka-bwæru, wú zu We paarı dım wıni ba daarı abam.

³² Beɲwaanı, Zan na tu abam te tın, o dɛɛn brı abam cwəɲə kalu á na wú da sı á na cıga We tee ni tın, yı á wɔ sɛ o taanı dım. Nɔn-cıɔgıru tım nan sɛ-o yı ti ləni ti wɔru ti yagi kəm-balwaaru tım. Abam nan nɛ bantv na kı te tın, yı á daa ta wɔ sɛ sı á ləni á wɔbuɲa sı á sɛ o taanı dım.»

*Nɔɔnv dı o gaarı mımaɲa
(Marıkı 12:1-12, Luki 20:9-19)*

³³ Zezi daa ma ta dı ba o wı: «Cəgi-na, sı a daa maɲı mımaɲı dıdon a brı abam. Sɔɲɔ tu wɔdon mu wɔra. O ma zaɲı o cı gaarı, yı o daarı o jəri tweeru tılv yırı na yı vinyə tın dı wıni. O ma daarı o kv goɲo ti-dıa je ni, sı o na gwəri tweeru tım biə bam, sı o kı dáanı o nɔ o ka ti na bam. O ma daarı o cwi dapala sı nɔɔnv taa je da o yırı gaarı dım. O na fɔgi o cı-dı kuntu tın, o laan ma kwe nɔɔna o yagi da sı ba taa tıɲa, yı o daarı o beeri o vu tıv kɔdon.

³⁴ Kv na yı tweeru tım biə bam gwərim maɲa tın, o ma tıɲı o tıntıɲna, sı ba vu nɔɔna balv na nii o gaarı dım baɲa ni tın te, sı ba jonı tweeru tım biə bam ba ja ba pa-o.

³⁵ O tıntıɲna bam na tu tın, nɔɔna bam ma jaba, ba magı dıdva lanyıranı, ba gv wɔdon, yı ba daarı ba dılvı dıdva dı kandwa ba gv.

³⁶ Gaarı dım tu wım ta ma joori o tıɲı o tıntıɲna badonnə nɔɔna bam tee ni. Bantv kɔgɔ

dwe dayigə nɔɔna bam. Nɔɔna bam daa ta ma ki bantu dɪ kuntu don.

³⁷ Kɔ kweelim ni tɪn, o laan ma tɔŋɪ o titɪ bu nɔɔna bam tee ni, yɪ o bɔŋɪ ni, baá niɣɪ wɔntɔ.

³⁸ O bu wɔm na maa ve yɪ nɔɔna bam na-o tɪn, ba maa ŋɔɔni daani ba wɪ: «Mɔ gaari dɪm tu bu, wɔntɔ mɔ lagi o ba o taa te o ko wɔm wəənu tɪm. Nan pa-na dí gɔ-o, sɪ dí daari dí taa te o wəənu tɪm.»

³⁹ Ba laan ma ja-o ba vanɪ ba ja nunɪ gaari dɪm wɔni, ba mag-o ba gɔ.

⁴⁰ Kuntu tɪn, gaari dɪm tu wɔm laan na tuə, oó ki nɔɔna bam kuntu tita mɔ?»

⁴¹ Zezi na bwe-ba kuntu tɪn, ba laan ma ləri ba wɪ: «O manɪ sɪ o gɔ nɔn-balwaarɔ tɪm kuntu mɔ, sɪ o daari o kwe gaari dɪm o pa nɔɔna badonnə sɪ ba taa nii-dɪ, sɪ tweeru tɪm biə bam gwərim manɪ na yiə, sɪ ba taa pa-o o tweeru tɪm biə bam.»

⁴² Zezi daa ma ta dɪ ba o wɪ: «Kɔ pɔpɔni Wɛ tɔnɔ kɔm wɔni kɔ wɪ:

«Kandwɛ dɪlɔ lwara na vɪn tɪn laan mɔ joori dɪ
ba dɪ ji kandwɛ dɪlɔ na paɪ sɔŋɔ kɔm dana
tɪn.

Kuntu yɪ Baŋa-Wɛ mɔ kɪa,

yɪ kɔ yɪ wo-kamunu kɔ pa dɪbam.»

Abam manɪ á wɔ karɪmɪ kuntu na?

⁴³ Kɔ brɪ ni Wɛ laan wó jɔŋɪ Dɪ paari dɪm abam tee ni, yɪ Dɪ daari Dɪ pa balɔ na sɛ Dɪ ni tɪn na cwəŋə ba zɔ Dɪ paari dɪm wɔ. [

⁴⁴ Kɔ na yɪ kandwɛ dɪlɔ Wɛ na kuri tɪn, nɔɔnɔ wɔlɔ maama na tɔ dɪntɔ baŋa ni tɪn, kuntu tu wó tiini o cɔcɔɣɪ o titɪ mɔ. Kɔ daari, wɔlɔ maama

kandwe dım na tu o banja ni tun, di wó muru kuntu tu mu.]]»

⁴⁵ Zezi deen na manı mımanja yam kuntu maama tun, kaanım yigə tiinə bam di Farizian tiinə bam ma lwarı ni ku yi bantı taanı mu o tsa.

⁴⁶ Ba maa kwaanı ba lagı cwəŋə sı ba ja-o, yi ba kwarı fubıni di non-kəgə kım, bantı na pe o yi We nijonnu tun ɲwaanı.

22

Pe bu kadiri candiə mımanja (Luki 14:15-24)

¹ Zezi deen ma manı mımanı didonj o brı noona bam o wı:

² «We paarı dım nyı di pe wɔdonj na lagı sı o kı kadiri candiə o pa o bu te tun.

³ Pe wım ya tagı di noona badonnə mu sı ba ba ba tɔgı ba di kadiri candiə kam. De dım na tu di yi tun, o ma tıŋı o tıntıŋna sı ba vu ba bəŋı noona bam kuntu sı ba ba. Ba ma wı se sı ba ba.

⁴ O laan ma joorı o tıŋı o tıntıŋna badonnə, sı ba vu noona bam te ba ta di ba ni: «Ba-na, sı amı ti wonjo maama yi a pa ba gı na-paala di varı-nunuguru. Nan ba-na sı dí di candiə kam.»

⁵ Noona balı ba na bəŋı kuntu tun ma zanı ba vu ba wɔbıŋa je, ba na ba nıgı o beeri dım tun ɲwaanı. Ba didıva ve o kara mu. Didıva ma vu sı o kı o pipiu.

⁶ Noona balı na daarı tun ma ja pe wım tıntıŋna bam, ba beesi-ba ba gı.

⁷ Πε wum banu ma tiini di zanjɪ. O ma tɔŋɪ o pamaŋna sɪ ba vu ba gu nɔn-gura bam kuntu, sɪ ba daari ba zwe ba tu kum maama.

⁸ O laan ma ta di o tuntɔŋna bam o wɪ: <Kadiri dim wono maama ti ku yigə sɪ dí di. A nan na bəŋi balu sɪ dí di candiə kam tɪn ya wu maŋɪ di ka.

⁹ Nan nuŋi-na á vu tu kum je sim maama ni, á nii cwe sim niə ni. Á na ne nɔɔnu wulu maama tɪn, sɪ á bəŋ-o sɪ o ba o tɔŋɪ o di.>

¹⁰ O tuntɔŋna bam ma nuŋi ba beeri tu kum maama, ba la nɔɔna balu maama ba na ne tɪn, ku na yi nɔn-ŋuna di nɔn-balwaarɔ di. Πε wum sɔŋɔ kum ma tiini ku su di nɔɔna.

¹¹ Πε wum laan ma nuŋi sɪ o zaani nɔɔna bam. O ma na nɔɔnu diduə na wura o na wu zu gwar-ŋuŋu kulu na maŋɪ di kadiri dim tɪn.

¹² Πε wum ma bwe-o o wɪ: <A cilon, nmu ki ta mu n tɔŋɪ n zu yo seeni, yi nmu wu zu gɔɔ kulu na lana tɪn?> Nɔɔnu wum ma ga ka ləɾə je.

¹³ Πε wum laan ma ta di o tuntɔŋna bam o wɪ: <Ja-na nɔɔnu wuntu á vɔ o ja di o ne, sɪ á ja-o á nuŋi á di lim wɔni, yaara na wu me yi nɔɔna keerə yi ba duɔni ba nwa tɪn.>

¹⁴ Kuntu bri ni, We bəŋi nɔɔna zanzan mu, yi DI daari DI kuri ba finfin yiranɪ.>

Lampoo ŋwum taani

(Mariki 12:13-17, Luki 20:20-26)

¹⁵ Farizian tiinə bam laan ma zanjɪ ba vu sɪ ba banu ba nii, ba na wú ki te ba pa Zezi ŋɔɔni o tusi sɪ ba ja-o tɪn.

¹⁶ Ba ma li ba karabiə badonnə, sɪ ba tɔŋɪ di Πε Erɔdi kwaga nɔɔna badonnə ba vu Zezi te.

Ba ma vu ba ta dɪd-o ba wɪ: «Karanyɪna, dɪbam ye nɪ nmɔ yɪ cɪga tu mɔ, yɪ n yəni n brɪ nɔɔna Wɛ cwəŋə kam cɪga. Nmɔ yigə tərə dɪ nɔɔna na bɔŋɪ kɔlɔ ba pa nmɔ tɪn, nmɔ nan ba kuri nɔɔna daani.

¹⁷ Dɪ nan lagɪ sɪ dɪ bwe nmɔ dɪ nii, nmɔ wɔbɔŋa yɪ tɪta mɔ? Dɪbam Zwifə bam cullu pɛ ni sɪ dɪ ŋwɪ lampoo dɪ pa lɔgɔ kɔm pa-farɔ wɔm na? Mɔ na kɔ wɔ maŋɪ?»

¹⁸ Zezi na lwarɪ ba na jɪgɪ wɔbɔŋ-balwaaru tɪlɔ tɪn, o ma ləri-ba o wɪ: «Abam yɪ pipiri-nyɪna mɔ. Bɛɛ nan mɔ yɪ á lagɪ sɪ á maŋɪ-nɪ á nii?»

¹⁹ Nan brɪ-na-nɪ səbu-dalɪ dɪlɔ dɪ na yəni dɪ ma ŋwɪ lampoo tɪn.»

Ba ma lɪ səbu-dalɪ dɪm ba brɪ-o.

²⁰ O ma bwe-ba o wɪ: «Wɔɔ nyɪnyɔgɔ dɪ o yɪrɪ mɔ pɔpɔnɪ dɪ baŋa nɪ?»

²¹ Ba ma lər-o ba wɪ: «Kɔ yɪ pa-farɔ wɔm mɔ.»

O laan ma ta dɪ ba o wɪ: «Kɔ lamma. Nan taá ŋwɪ-na kɔlɔ na yɪ pa-farɔ wɔm nyɪm tɪn á pa-o, sɪ á daari á taá paɪ Wɛ kɔlɔ dɪ na yɪ Dɪ nyɪm tɪn.»

²² O na ləri-ba kɔntɔ tɪn, kɔ ma sɔ-ba zanzan. Ba laan ma yag-o yɪ ba viiri.

Twa biim taani

(Marɪkɪ 12:18-27, Luki 20:27-40)

²³ Dɛ dɪm kɔntɔ nɪ, Sadusɪan tiinə badonnə dɛɛn ma zaŋɪ ba vu Zezi te. Bantɔ mɔ brɪ nɪ, nɔɔnɔ na tɪga o daa bá joori o bi tɪn.

²⁴ Ba ma vu ba ta dɪ Zezi ba wɪ: «Karanyɪna, Moyisi dɛɛn brɪ nɪ, nɔɔnɔ na tɪga, yɪ o dɪ o kaanɪ na ba jɪgɪ biə daani, o nu-bu mɔ maŋɪ sɪ o dɪ

kadəm wòm sɪ ba lɔ biə o cɔrɔ kɔlɔ na tɪɣɪ tɪn ŋwaani.

²⁵ Kuntɔ, nu-pugə-biə barpe mu ya wɔ dɪbam tɪtari ni. Ba dɪdɔa ma di kaani yɪ o tɪ o daar-o, yɪ o wɔ lɔɣɪ bu dɪd-o. Wɔlɔ na saɲɪ tɪn dɪ daa ma ləri o di kaani wòm.

²⁶ O dɪ ma tɪ o daar-o. Batɔ tu wòm dɪ daa ma di-o. Kɔ kɪ kuntɔ doɲ mu dɪ ba maama barpe, yɪ ba wɔ lɔɣɪ bu dɪ kaani wòm.

²⁷ Ba maama na tɪɣɪ tɪn, kaani wòm dɪ laan ma tɪ.

²⁸ Dí nan lagɪ dí bwe dí nii, ba maama na di kaani wòm tɪn, ba laan na tu ba bi ba yagɪ tɔɔni, bantɔ wɔɔ mu wɔ ta te kaani wòm?»

²⁹ Zezi ma ləri-ba o wɪ: «Abam tiini á tusi mu. Abam nan wɔ ni Wɛ tɔnɔ kɔm zaasɪm dɪm kuri dɪ, yɪ á yəri Wɛ dam dɪm na yɪ te tɪn.

³⁰ Bɛɲwaani, nɔɔna na tu ba bi ba yagɪ tɔɔni, baá ta nyɪ dɪ Wɛ malesɪ sɪm na yɪ te tɪn mu, baara daa bá di kaana, kaana dɪ nan daa bá zɔ banna dɪ.

³¹ Kɔ nan na yɪ twa biim dɪm dɪ, abam maɲɪ á wɔ karɪmɪ kɔlɔ Wɛ na tagɪ Dɪ brɪ abam yɪ kɔ pɔpɔni Dɪ tɔnɔ kɔm wɔni tɪn na?

³² Dɪ tagɪ Dɪ wɪ: <Amɔ yɪ Abraham Wɛ, dɪ Yizakɪ Wɛ, dɪ Zakɔbɪ Wɛ mu.> Kɔ brɪ ni bantɔ daa ta jɪɣɪ ŋwɪa mu Dɪ tee ni, bɛɲwaani Baɲa-Wɛ yɪ naɲɔna Wɛ mu sɪ Dɪ dai twa Wɛ.»

³³ Nɔn-kɔɣɔ kɔm na ni Zezi zaasɪm dɪm na yɪ te tɪn, kɔ ma tiini kɔ sɔ-ba.

*Wɛ niə yam wɔni dɔɔ mu yɪ kamunu dɪ dwe?
(Marɪkɪ 12:28-34, Luki 10:25-28)*

³⁴ Farizɪan tiinə bam dɛɛn ma lwarɪ Zezi na ləri Sadusɪan tiinə bam te tɪn, kɔ pa ba daa warɪ

taanı ba ta. Ba laan ma kikili daanı sı ba lağı cwəŋə ba ma ja-o.

³⁵ Ba wə dıdva na yı Wε cullu tım karanyına tın ma zaŋı sı o maŋ-o o nii o swan na yı te tın, o ma bwe-o o wı:

³⁶ «Karanyına, Wε niə yam maama wəni dɔɔ mu yı kamunu dı dwe?»

³⁷ Zezi ma lər-o o wı: «Ta n soe n Yuutu Baŋa-Wε dı n bıcarı maama, dı n wə maama, dı n wəbɔŋa maama.

³⁸ Dıntv nan mu yı Wε dayigə ni yı dı yı kamunu.

³⁹ Dılv na saŋı tın dı nyı dı dıntv mu, dı tagı dı wı, ta n soe n doŋ ni n tıti te.

⁴⁰ Moyisi zaasım dım dı faŋa faŋa Wε nijonə bam zaasım dım maama yɔɔrı dı puli niə yantv yale baŋa ni mu.»

*Krisi wəm Wε na tɔŋı tın yı Davidi Yuutu mu
(Marıkı 12:35-37, Luki 20:41-44)*

⁴¹ Farızıan tiinə badonnə dɛen ma ba ba kikili daanı. Zezi ma zaŋı o bwe-ba o wı:

⁴² «Kv na yı Krisi wəm Wε na lağı Dı tɔŋı tın, abam bɔŋı ni oó ta yı wɔɔ dwi tu mu?»

Ba ma lər-o ba wı: «Oó ta yı Pε Davidi dwi tu mu.»

⁴³ Zezi laan ma ta dı ba o wı: «Kv nan wó kı ta mu kv taa yı kuntu? Wε Joro kım dɛen pε Davidi ŋɔɔni o wəŋo, yı o bəŋ-o ni o Yuutu. Faŋa faŋa tın Davidi tagı o wı:

⁴⁴ <Yuutu Baŋa-Wε tagı dı a Yuutu Dı wı:

Ba n jəni a jazım ni,

sı aá kı nmv dvna maama n nε kuri ni.>

⁴⁵ Davidi nan na suntu o bɛŋi Kriŋi wɔm o wɔ o Yuutu tɪn, o nan daa wó kɪ ta mu o taa yɪ Davidi naa daga?»

⁴⁶ Zezi na tagɪ kuntu tɪn, nɔɔn-nɔɔnɔ daa maa warɪ sɪ o lɛri kulɔkulɔ. Kɔ na zɪgɪ dɛ dɪm kuntu nɪ tɪn, nɔɔna bam maama maa kwarɪ sɪ ba daa bwe-o taani.

23

*Pipiri-nyɪna na wó ba na lɛɛrɔ te tɪn
(Marɪkɪ 12:38-40, Luki 20:45-47, 11:37-54)*

¹ Zezi laan ma ŋɔɔnɪ dɪ o karabiə bam dɪ nɔn-kɔgɔ kum maama.

² O ma ta dɪ ba o wɔ: «Kɔ na yɪ Farizɪan tiinɔ bam dɪ Wɛ cullu karanyɪna tiinɔ bam, bantɔ mu tu ba lɛni Moyisi yuu nɪ, sɪ ba pa nɔɔna lwarɪ o zaasɪm dɪm na yɪ te tɪn.

³ Kuntu ŋwaanɪ á manɪ sɪ á taá tɔgɪ kulɔ maama ba na brɪ abam tɪn. Á nan yɪ zanɪ á lwɛni ba na kɪ kulɔ maama tɪn, bɛŋwaanɪ ba titɪ ba tɔgɪ kulɔ ba na brɪ nɔɔna tɪn.

⁴ Ba na kɪ te tɪn, ba yɛni ba yaari nɔɔna mu dɪ cul-dɛɛrɔ sɪ ba taa tɔgɪ-tɪ. Kɔ maa nyɪ dɪ ba na fi-ba sɪ ba zɪŋɪ zɪla yalɔ duuni na dwe ba zɪŋɪm tɪn, yɪ ba titɪ yigɔ tɛrɛ sɪ ba twɛri zɪla yam finfin dɪ ba zɪŋɪ.

⁵ Kulɔ na wɛli da tɪn, ba yɛni ba brɪ ba kɛm-laarɔ tum jaja mu sɪ nɔɔna maama taa nai. Ba yɛni ba brɪ ba titɪ nɔɔna yigɔ nɪ, nɪ ba jɪgɪ Wɛ tɔnɔ kum sono, dɪ ba na tiini ba vɔ-tɪ ba yɪra nɪ jaja tɪn. Ba ma kɪ zala zanzan ba gwaarɔ yɪra nɪ, sɪ kɔ pa nɔɔna taa zuli-ba.

⁶ Ba na yəni ba vu nɔɔnɔ sɔŋɔ sɪ ba di candiə, ku yi je-ŋɔŋa je ni mu ba lagi sɪ ba taa je da. Ba na zu ba Wɛ-di sɪm, ba daa ta lagi je-kamunnu mu sɪ ba taa je yigə ni.

⁷ Ba na ve yaga, ba lagi sɪ nɔɔna maama taa tui ba zuli-ba mu, yi ba ta lagi sɪ nɔɔna taa bə-ba ni <Karanyɪna>.

⁸ Ku nan na yi abam, á yi taá lagi sɪ ba taa bə abam ni <Karanyɪna>, bɛŋwaani á maama yi nu-biə mu daani, yi á jigi Karanyɪna didɔba mu.

⁹ Á yi zaŋi á ma nɔɔn-nɔɔnɔ á ma bəŋi ni á <Ko> lugu baŋa yo, Wɛ cwəŋə kam tɔgɪm ŋwaani. Bɛŋwaani abam maama jigi Ko didɔba mu, wɔntu mu yi Baŋa-Wɛ.

¹⁰ Kulu na wəli da tɪn, á nan yi taá lagi sɪ nɔɔna taa bə abam ni <Yigə tiinə>, bɛŋwaani á Yigə Tu yi didɔba mu. Wɔntu mu yi Krisi wɔm Wɛ na tɔŋi tɪn.

¹¹ Abam nɔn-kamunu mu yi wɔlɔ na yi tɪntɔŋnɔ á wɔni tɪn.

¹² Bɛŋwaani, wɔlɔ na zəŋi o tɪti tɪn, Wɛ wó tu kɔntu tu. Wɔlɔ nan na tu o tɪti tɪn, Wɛ wó zəŋi kɔntu tu.

¹³ Wɛ cullu karanyɪna tiinə-ba di Farizian tiinə-ba, lɛɛɔ wɔ á yuu ni. Abam yi pipiri-nyɪna mu. Á yəni á ci cwəŋə á pa nɔɔna wari sɪ ba zu Wɛ paari dɪm wɔni. Abam tɪti ba lagi sɪ á zu, yi á daari á ci balɔ maama na lagi sɪ ba zu tɪn cwəŋə.

[
¹⁴ Wɛ cullu karanyɪna tiinə-ba di Farizian tiinə-ba, lɛɛɔ wɔ á yuu ni. Abam yi pipiri-nyɪna mu. Á yəni á ganɪ kadənə á jɔŋi ba wəənu. Á

kwæri á kɪ Wɛ-lor-dɪdwaaru sɪ kʊ taa nyɪ nɪ á yɪ nɔn-ɲɔna mu te. Kɔntu ɲwaanɪ Wɛ wó tiini Dɪ pa abam na cam kʊ ja gaali.]

15 Wɛ cullu karanyɪna tiinə-ba dɪ Farizian tiinə-ba, lɛɛɾu wɔ á yuu nɪ. Abam yɪ pipiri-nyɪna mu. Á yəni á beeri lɔgɔ baɲa je maama mu sɪ á nii, á wó wanɪ á pa dwi-gɛ tu dɪdɔa ba o tɔgɪ cullu tɪlɔ Wɛ na pɛ dɪbam Zwifə bam tɪn na. Bantu dɪdɔa nan na tu o sɛ Wɛ, á laan wó brɪ-o á tɪtɪ cullu mu, sɪ á pa o tiini o ji min-tɪs nɔɔnu kʊ dwəni abam tɪtɪ na yɪ te tɪn.

16 Lɛɛɾu wɔ á yuu nɪ. Abam nyɪ dɪ lilwə na vanɪ ba donnə lilwə te tɪn mu. Abam yəni á brɪ nɔɔna á wɪ, nɔɔnu na dugi durə dɪ Wɛ-di-kamunu kum, kɔntu dai kʊlɔkʊlɔ. Á ma daari á brɪ á wɪ, nɔɔnu nan na dugi dɪ sɛbu-sɪɲa kalɔ na wɔ Wɛ-digə kam wɔnɪ tɪn, kʊ yɪ fɪfɪsɔn mu sɪ kɔntu tu kɪ kʊlɔ o na dugi dɪ kʊ tɪn.

17 Abam yɪ jwəuru yɪ á kwæri á nyɪ dɪ lilwə mu. Kʊ yɪ digə kam na yɪ Wɛ nyɪm tɪn ɲwaanɪ mu pɛ sɛbu-sɪɲa kam dɪ yɪ Wɛ nyɪm. Kɔntu tɪn, tɪntu wɔnɪ kɔɔ mu jɪgɪ kuri kʊ dwe kʊdɔɲ?

18 Abam daa ta brɪ nɪ, nɔɔnu na dugi dɪ Wɛ kaanum bimbim dɪm, kɔntu dai kʊlɔkʊlɔ. Á ma daari á brɪ nɪ, nɔɔnu na dugi dɪ kaanum wəənu tɪlɔ maama na tigi bimbim dɪm baɲa nɪ tɪn, kʊ yɪ fɪfɪsɔn mu sɪ kɔntu tu kɪ kʊlɔ o na dugi dɪ kʊ tɪn.

19 Abam nyɪ dɪ lilwə mu yɪ á ba nai kʊlɔ na yɪ cɪga tɪn. Kʊ yɪ bimbim dɪm na yɪ Wɛ nyɪm tɪn mu pɛ kaanum wəənu tɪm dɪ yɪ Wɛ nyɪm. Kɔntu tɪn, tɪntu wɔnɪ kɔɔ mu jɪgɪ kuri kʊ dwe kʊdɔɲ?

20 Kuntɔ, nɔɔnɔ wɔlɔ na dugi dɪ kaanɪm bimbim dɪm tɪn, kɔ brɪ nɪ kuntɔ tu dugi dɪ bimbim dɪm tɪtɪ kɔ wɛli dɪ wɔŋɔ kulɔ maama na tigi dɪ baŋa nɪ tɪn mɔ.

21 Wɔlɔ dɪ na dugi dɪ Wɛ-digə kam tɪn, kɔ brɪ nɪ kuntɔ tu dugi dɪ Wɛ mɔ, Wɛ na wɔ ka wɔnɪ tɪn ŋwaanɪ.

22 Nɔɔnɔ wɔlɔ dɪ nan na dugi dɪ Wɛ-sɔŋɔ kɔm tɪn, kɔ brɪ nɪ kuntɔ tu dugi dɪ Wɛ paarɪ jangɔŋɔ kɔm mɔ, kɔ brɪ nɪ kuntɔ tu dugi dɪ Baŋa-Wɛ mɔ.

23 Wɛ cullu karanyɪna tiinə-ba dɪ Farizɪan tiinə-ba, lɛɛrɔ wɔ á yuu nɪ. Abam yɪ pipiri-nyɪna mɔ. Kɔ na maŋɪ kɔ yɪ dwə dwi maama, ba zɪ ba daga dɪ, á yəni á lɪ Wɛ təri á pa-Dɪ. Kɔ lana. Kɔ daari á yigə tərə dɪ Wɛ niə yadaara yalɔ na tiini ya yɪ kamunə tɪn, nɪnɛɛnɪ cɪga tɔgɪm dɪ yibwən-durə dɪ wɔ-dɪdɔba kəm. Kɔ ya maŋɪ sɪ á taá kɪ wəənu tɪm kuntɔ mɔ sɪ á yɪ yagɪ Wɛ niə yadaara yam.

24 Abam sɪnɪ á nyɪ dɪ lilwə balɔ na vaɪ ba donnə lilwə tɪn mɔ. Abam nyɪ dɪ nɔɔna balɔ na lagɪ ba nyɔ na, yɪ ba yəni ba leeri-ba, sɪ kalisi na wɔra sɪ ba lɪ-dɪ ba yagɪ, yɪ ba yigə nan tərə dɪ wɔ-kamunu kulɔ ba na liri tɪn, kɔ na maŋɪ kɔ ma dɪ yogondi dɪ.

25 Wɛ cullu karanyɪna tiinə-ba dɪ Farizɪan tiinə-ba, lɛɛrɔ wɔ á yuu nɪ. Abam yɪ pipiri-nyɪna mɔ. Abam ŋwɪa kam nyɪ dɪ ba na sɪn zwɪ dɪ kabəli kwɛ sɪ kɔ tɔgɪ cullu na brɪ te yɪ sɪ wɔ su dɪ digiru te tɪn mɔ. Abam wɔrɔ su dɪ kampinə dɪ pu-sɪŋa mɔ.

26 Farizɪan tu, nɔmɔ nyɪ dɪ lilwe mɔ te. Nɔmɔ maŋɪ sɪ n da yigə n sɪn n zwɪ wɔ mɔ, sɪ sɪ kwɛ

dı daa yı taa jıgı digiru.

²⁷ We cullu karanyına tiinə-ba dı Farizian tiinə-ba, læeru wu á yuu nı. Abam yı pipiri-nyına mu. Abam nyı dı yibeelə yalɔ ba na fɔgı ya kwaga sı ya taa lana nɔɔna yibiyə nı tun mu. Yibeelə yam kuntu wu ma su dı twa kwi, yı ya tiini ya yı digiru yıranı.

²⁸ Abam dı nan yı kuntu mu. Á paı á jıgı cıga mu nɔɔna yibiyə nı, yı á wuru laan su dı lwarım yıranı, dıdaanı pipirə kikiə.

²⁹ We cullu karanyına tiinə-ba dı Farizian tiinə-ba, læeru wu á yuu nı. Abam yı pipiri-nyına mu. Abam yəni á fɔgı á kı faɲa faɲa We nijonɲə bam yibeelə, yı á daarı á kwε We nɔn-ɲɔna bam yibeelə lanyıranı.

³⁰ Á ma daarı á te á wı, abam dɛɛn ya na wura á kwə nakwa bam maɲa kam nı, á ya bá se á wəli dı ba á gu We nijonɲə bam.

³¹ Abam titı ni-taanı nan mu brı nı á yı balɔ na gu We nijonɲə bam tun biə.

³² Kuntu, nan kwaanı-na á tɔɲı á kwə nakwa bam na kı wo-lwaanɔ tıɔ ba daarı tın sı ku vu ku ti.

³³ Abam dı á kwə bam maama nyı dı bırankwi-dwə mu. Á brı á bá lu min-tıɔ cam dım wɔnı.

³⁴ Kuntu ɲwaanı a lagı a tɔɲı a nijonɲə abam tee nı, dı yiyıu tiinə dı We tɔnɔ karanyına tiinə dı. Abam wó ja badaara á gu, yı á daarı á pa badaara tɔun-dagara baɲa nı á gu. Á ma wó ja badaara á We-di sım wɔnı á magı, yı á daarı á taá tɔgı ba ne tıɔ dı tıɔ á beɛsı-ba.

³⁵ Kuntu ɲwaanı We wó pa abam na cam nıɛɛnı ku yı abam titı mu gu nɔn-ɲɔna balɔ

maama ba na maɲɪ ba ɣɔ lɔɣɔ pulim nɪ sɪ kɔ ba kɔ yɪ zɪm tɪn. Kɔ na puli dɪ Abeli wɔlɔ na yɪ nɔn-ɲɔm tɪn, sɪ kɔ ba kɔ kweeli dɪ Barasi bu Zakari wɔlɔ abam kwə na ɣɔ Wɛ di-laa kɔm dɪ Wɛ kaanɪm bimbim dɪm tɪtari nɪ tɪn.

³⁶ A lagɪ a ta cɪga mɔ dɪ abam sɪ, nɔɔna bantɔ maama caa wɔ ta tɔɣɪ zɪm nɔɔna bam.»

*Zezi wɔ na cɔɣɪ Zeruzalem tiinə ɲwaanɪ te tɪn
(Luki 13:34-35)*

³⁷ «Həii! Zeruzalem tiinə-ba, á yəni á ɣɔ Wɛ niɲoɲnə, yɪ á dɔlɪ nɔɔna balɔ Wɛ na tɔɲɪ abam tee nɪ tɪn dɪ kandwa. Kuni zanzan mɔ a ya lagɪ sɪ a la abam nɔn-biə a kɪ daanɪ, sɪ a taa nii á baɲa nɪ, nɪnɛɛnɪ coro na kukwəri kɔ biə kɔ kɪ kɔ vwana kuri nɪ te tɪn. Abam maa ba sea.

³⁸ Kɔntɔ ɲwaanɪ abam tɪv kɔm laan wɔ ba kɔ ji di-dwəənu.

³⁹ Nan taá ye-na nɪ, á daa bá na-nɪ sɪ kɔ taa ve maɲa kalɔ á na wɔ ta á wɪ: <Zuli-na wɔlɔ na biunɪ dí Yuutu Wɛ yɪri ɲwaanɪ tɪn.> »

24

*Lɛɛrv na wɔ ba lɔɣɔ baɲa te tɪn
(Marɪkɪ 13:1-23, Luki 21:5-24)*

¹ Zezi laan ma nɲɪ Wɛ-di-kamunu kɔm nɪ sɪ o viiri. O na maa ke tɪn, o karabiə bam ma ba o te, sɪ ba pa o maanɪ Wɛ-digə kam lɔɔm dɪm na lana te.

² O ma ta dɪ ba o wɪ: «Abam wɔ nɛ ka na yɪ te tɪn na? A lagɪ a ta cɪga mɔ dɪ abam sɪ, ka maama wɔ ba ka tɔ tɪga nɪ ka cɔɣɪ maama. Kandwɛ daa bá danɪ dɪ donɪ baɲa nɪ.»

³ Zezi dɛɛn ma vu o jəni Olivi piu kɔm yuu ni. O karabiə bam yɪranɪ ma vu o te, yɪ ba bwe-o ba wɪ: «Maŋa kɔɔ mu Wɛ-digə kam wó ba ka tu kuntu? Bɛɛ mu lagɪ kɪ kɪ maana kɪ brɪ dɪbam ni maŋa kam yɪ sɪ nmɔ joori n ba lɔgɔ baŋa, sɪ lɔgɔ tiim mɪmaŋa laan yɪ?»

⁴ Zezi ma ləri-ba o wɪ: «Á fɔgɪ á cɪ á tɪtɪ, sɪ á yɪ pa nɔɔn-nɔɔnɔ ganɪ abam.

⁵ Bɛɲwaanɪ nɔɔna zanzan wó ba abam te, yɪ baá ma amɔ yɪrɪ ba ma ganɪ abam ba wɪ, bam dɪdɔba dɪdɔba mu yɪ Krisi wɔm Wɛ na tɔŋɪ tun. Kuntu donɪ mu baá ganɪ nɔɔna zanzan.

⁶ Á wó ba á na tigurə na wɔ abam je sɪm ni, yɪ á kwəri á ni ka ŋwa tɪnɪ dɪlɔ na baŋwɛ tun ni. Nan yɪ pa-na fɔbɔnɪ zɔ abam, bɛɲwaanɪ wəənu tɪm kuntu maama maŋɪ sɪ tɪ kɪ mu, yɪ kɔ ta daɪ lɔgɔ tiim maŋa.

⁷ Dwi wó zanɪ dɪ kɪ jara dɪ dwi dɪdonɪ, yɪ tɪv dɪ kɔ donɪ wó zanɪ tɪ magɪ jara. Kana dɪ wó ba ka taa wɔ je zanzan ni, yɪ tɪga dɪ wó sisinɪ je sɪdonnə ni.

⁸ Wəənu tɪm kuntu maama nan nyɪ dɪ kaanɪ na sɪŋɪ o vri pugə yɪ ka wɔɛ te tɪn mu, yɪ cam daa ta wɔ kwaga ni.

⁹ Kantɔ maŋa kam ni nɔɔna wó ja abam ba kɪ dɪdɛɛra jɪa ni sɪ ba bɛɛsɪ abam, yɪ ba daari ba gɔ abam. Abam na yɪ amɔ nɔɔna tɪn ŋwaanɪ, lɔgɔ baŋa nɔɔna maama wó ta culi abam.

¹⁰ Kantɔ maŋa ni nɔɔna zanzan wó ba ba yagɪ amɔ kwaga tɔgɪm. Nɔɔna badaara wó kɔ da-kurə ba brɪ daanɪ, yɪ badonnə dɪ wó ta culi daanɪ.

11 Nɔɔna zanzan wó ba ba brɪ nɪ ba yɪ Wɛ nijonɔnə mʊ yɪ ba daɪ, yɪ baá ganɪ nɔɔna zanzan.

12 Wo-balwaarɔ tɪm na wó ba tɪ tiini tɪ gaali tɪn, kɔ́ pa nɔɔna zanzan sono ti.

13 Wɔ́ɔ maama nan na kɪ pu-dɪa o zɪgɪ kɛŋkɛŋ sɪ kʊ vʊ kʊ yɪ kweelim tɪn, Wɛ wó vrɪ kʊntʊ tu ŋwɪa.

14 Nɔɔna dɪ wó beeri lɔgʊ baŋa je maama ba tɔɔli Wɛ kwɛr-ywɛŋə kam nɪ Wɛ lagɪ Dɪ di paari nɔɔna titari nɪ, sɪ kʊ taa yɪ maana nabiinə maama tee nɪ, sɪ lɔgʊ tiim laan yɪ.

15 Abam nan wó ba á na wo-lɔŋɔ kʊɔ na yɪ cɔgɪnʊ tɪn na wó ba kʊ zʊ kʊ zɪgɪ Wɛ titɪ di-kamunu kʊm wɔnɪ kʊ cɔgɪ-ka. Wɛ nijonnu Daniyelɪ maŋɪ o ta wo-lɔŋɔ kʊm kʊntʊ taanɪ. (A lagɪ a ta dɪ abam sɪ wɔ́ɔ na karɪmɪ tɪn, sɪ o kwaanɪ o ni kʊ kuri lanyɪranɪ.)

16 Abam na nɛ wo-lɔŋɔ kʊm kʊntʊ, sɪ abam balʊ na zʊbrɪ Zude nɪ tɪn kɪ lɪla á nunɪ á duri á vʊ pweeru yuu á sɛgɪ da.

17 Nɔɔnʊ nan na wɔ́ nayuu nɪ, o daa yɪ tu o zʊ digə sɪ o kwe kʊɔkʊɔ.

18 Nɔɔnʊ wɔ́ɔ nan na wɔ́ kara nɪ tɪn, o dɪ yɪ joori sɔŋɔ sɪ o kwe o gɔrɔ o zʊ.

19 Kantʊ maŋa kam nɪ kɔ́ tiini kʊ taa yɪ lɛɛrʊ dɪ kaana balʊ na jɪgɪ pwi tɪn, dɪ balʊ na jɪgɪ biə yɪ ba ŋɔgɪ yɪli tɪn.

20 Nan taá loori-na Wɛ, sɪ cam durim dɪm kʊntʊ yɪ zanɪ dɪ ba taa yɪ waarʊ mɪmaŋa nɪ naa siun dɛ dɪm nɪ.

21 Bɛŋwaanɪ yaara yalʊ na lagɪ ya ba maŋa kam kʊntʊ nɪ tɪn wó ta tiini ya camma ya dwe yalʊ na maŋɪ ya kɪ lɔgʊ pulim maŋa nɪ sɪ kʊ

ba ku yi zim tun. Yaara yantu nan na ke, yaara yadonnə daa bá ba nɛɛɛni yantu te.

²² Baɲa-We na wɔ pɛ yaara yam da yam tri, nɔɔn-nɔɔnɔ bá wəri. Ku nan yi We titi nɔɔna bam DI na kuri tun ɲwaanɪ mu DI wó pa yaara yam da yam tri.

²³ Kantu maɲa kam ni, nɔɔnɔ wɔɔɔ maama na tagi di abam o wɪ: <Nii-na Kriɪi wɔm We na tunɪ tun wɔ yo seeni> naa: <O wɔ jəgə kadoŋ ni>, si á yi sɛ kuntu tu.

²⁴ Nɔɔna badaara wó zaɲɪ ba bri ni bam didɔa didɔa yi Kriɪi wɔm We na tunɪ tun mu, yi ba yagi ba dai. Badonnə di wó bri ni bantɔ yi We niɲoɲnə mu, yi ba yagi ba dai. Ba ma wó ki wo-kɪnkagɪla yalɔ na wó sɔ nɔɔna tin, si ba ya na wai, si ba sɔgi We titi nɔɔna balɔ DI na kuri tun.

²⁵ Nii-na, amɔ nan wuuri a ta a bri abam mu, yi ka maɲa kam ta wɔ yi.

²⁶ Woɲo kulɔ na wəli da tun, nɔɔna na tagi di abam ba wɪ: <Nii-na Kriɪi tu o wɔ kagɔa wɔni>, si á yi zaɲɪ á vu da. Naa ba na tagi ba wɪ: <Nii-na, si o wɔ sɔɲo kuntu ni>, si á yi sɛ.

²⁷ Beɲwaanɪ, de dum amɔ Nabiin-bu wɔm na lagi a ba lɔgɔ baɲa tin na yiə, kú ta nyɪ di dɔa na pɪpɪɪ weyuu ni ka zɪgi bri-kwaga ni ka vu ka yi manɔɲo te tun mu,

²⁸ ni bitar-dɪndɪa na tagi ka wɪ: <Wo-tɔɔ na wɔ mɛ tun, duurə di gilimi da mu.> »

*Nabiin-bu wɔm na wó ba lɔgɔ baɲa te tin
(Marɪki 13:24-27, Luki 21:25-28)*

²⁹ «Yaara yam kuntu maɲa kam na tu ka ke, ku bá daani, yi wɪa kam laan ji nazono tim tim.

Cana dı daa bá funji sı pooni taa wura.
 Weyuu wó sisinji yi calıcwı sım wó kwəri sı tu
 tıga nı,
 yi wəənu tılb maama na wu weyuu nı tın wó
 vugimi daanı.

³⁰ Nɔɔna laan wó na wo-kunkagılı weyuu nı, sı
 kɔ brı nı Nabiin-bu wɔm maa bına. Lɔgbu baɲa
 dwi tiinə maama wó ta keerə, dı ba na nɛ Nabiin-
 bu wɔm na maa bıni tın. Oó ta wu weyuu nı
 kunkwəənu baɲa nı o bına dı dam, yi Wɛ paari-
 zulə zanzan wu o tee nı.

³¹ Nabɔn-zɔɲɔ wó tiini kɔ taa wu weyuu nı, yi
 Nabiin-bu wɔm laan wó pa o malesı sım nunji sı
 jagı sı vu lɔgbu baɲa je maama, kɔ na yi wa-puli
 dı wa-zɔɔrı, jazım dı jagwiə, sı la o nɔɔna balɔ
 Wɛ na kuri tın je maama sı kı daanı.»

*Kapuru nyinyɔgbu na zaası dıbam kɔlb tın
 (Mariki 13:28-31, Luki 21:29-33)*

³² «Nan maanı-na á nii kapuru na yi te tın.
 Kuntu na yəni kɔ wura kɔ kwi vɔɔru, á yəni á
 lwarı nı kɔ twe yade.

³³ Kɔ nan yi bıdwı mɔ dı á na nɛ wəənu tılb
 maama a na tagı a brı abam tın na wura tı kɪa,
 sı á lwarı nı Nabiin-bu wɔm tum dım laan twe
 dı tı mɔ.

³⁴ A lagı a ta cıga mɔ dı abam sı, wəənu tım
 kuntu maama wó ba tı wura tı kɪa, yi zım nɔɔna
 bam ta wu tıgı ba tı.

³⁵ Weyuu dı tıga baɲa maama wó ba tı ke, yi
 amɔ taanı dım bá ke maɲa dı maɲa.»

*Wɛ yıranı mɔ ye lɔgbu tiim de
 (Mariki 13:32-37, Luki 17:26-30,34-36)*

³⁶ «Nɔɔn-nɔɔnɔ yəri de dɔlɔ Nabiin-bu wɔm na lagɔ o joori o ba tɪn, nɔɔn-nɔɔnɔ yəri de dɪm wɔnɪ maɲa kam o na wɔ́ ba tɪn, kɔ na maɲɪ kɔ yɪ Wɛ malesɪ sɪm dɪ Dɪ Bu wɔm tɪtɪ dɪ. Kɔ nan yɪ a Ko Baɲa-Wɛ yɪranɪ mɔ ye.

³⁷ Nabiin-bu wɔm na wɔ́ joori o ba maɲa kalɔ tɪn, kɔ́ ta nyɪ nɪnɛɛnɪ kɔ dɛɛn na kɪ Nowe maɲa kam nɪ te tɪn.

³⁸ Kɔ na wɔ́ loori dɔ-fara kam nɪnɪm tɪn, nɔɔna dɛɛn dɪ ba wɔdiiru, yɪ ba daari ba dɪ kaana, yɪ kaana dɪ zɔɔrɪ banna, sɪ kɔ vu kɔ yɪ de dɪm Nowe na zɔ naboro kamunu kɔm wɔ tɪn.

³⁹ Ba dɛɛn wɔ lwarɪ wɔɲo kɔlɔ na lagɔ kɔ ba kɔ kɪ tɪn, sɪ kɔ vu kɔ yɪ maɲa kalɔ dɔ-fara kam na bam na tu ba li nɔɔna bam maama tɪn. Nabiin-bu wɔm dɪ lagɔ o ba kɔntɔ doɲ mɔ.

⁴⁰ Kantɔ maɲa kam nɪ, nɔɔna bale na wɔ kara nɪ ba tɔɲa, Wɛ wɔ́ lɪ ba dɪdɔa Dɪ daari wɔdoɲ wɔm.

⁴¹ Kaana bale dɪ na wɔra ba cɔɪ muni nɔɲo nɪ, Wɛ wɔ́ lɪ ba dɪdɔa Dɪ daari wɔdoɲ wɔm.

⁴² Kɔntɔ ɲwaanɪ, á fɔɲɪ á cɪ á tɪtɪ, sɪ á yəri de dɪm á Yuutu wɔm na wɔ́ joori o ba tɪn.

⁴³ Lwarɪ-na sɪ, sɔɲo tu ya na lwarɪ maɲa kalɔ ɲwɪnɔ na lagɔ o ba tɪtɪ nɪ o ɲo tɪn, o ya wɔ́ yɪrɪ o sɔɲo kɔm, sɪ ɲwɪnɔ wɔm yɪ na cwɛɲə o zɔ o ɲo.

⁴⁴ Kɔntɔ tɪn, abam maɲɪ sɪ á cɪ á tɪtɪ mɔ, bɛɲwaanɪ amɔ Nabiin-bu wɔm lagɔ a ba maɲa kalɔ abam na ba bɔɲɪ nɪ aá ba tɪn mɔ.»

*Tɪntɔɲ-ɲɔm dɪ tɪntɔɲ-balɔɔ mɪmaɲa
(Luki 12:41-48)*

⁴⁵ «Wɔɔ mu yi tintuŋ-ŋum wɔɔ na jigu wɔɔɔna tɪn? O nyi nɪnɛni tintuŋɔ wɔɔ o yuutu na yagi o tituŋa o pa-o yi o daari o vu cwɛŋɛ tɪn. O yuutu wɔm ma li-o si o taa nii o donnɛ tintuŋna bam baŋa ni, si o daari o taa pa-ba ba ni-wɔdiu maŋa maama.

⁴⁶ O yuutu wɔm na joori o ba, yi o piini di o ki kulɔ maama o na wi o ki tɪn, tintuŋɔ wɔm kuntu laan wɔ na yu-yoŋo.

⁴⁷ A lagi a ta cɪga mu di abam si, o yuutu wɔm laan wɔ pa o taa nii o jijiguru tɪm maama baŋa ni.

⁴⁸ O nan na yi tintuŋ-balɔɔ yi o buŋi ni, o yuutu wɔm daani zanzan yi o ba tui,

⁴⁹ yi o na jigu o donnɛ tintuŋna bam o maga, yi o daari o tɔgi di sa-nyɔra o di yi o nyɔ sana di ba,

⁵⁰ tintuŋɔ wɔm kuntu yuutu wɔm laan wɔ joori o ba de diɪm tintuŋɔ wɔm na ba buŋi ni oɔ ba tɪn, di maŋa kalɔ o na wɔ ba o zu tɪn.

⁵¹ O yuutu wɔm nan na tu o piir-o kuntu, o laan wɔ pa o na cam, yi o daari o pa o tɔgi di pipiri-nyɪna o na yaara zanzan, jɛgɛ kalɔ ni ba na wɔ ta keerɛ yi ba dɔni ba nwa tɪn.»

25

Bukwa fugɛ mɪmaŋa

¹ «Kantu maŋa kam ni We paari diɪm wɔ ta nyi di bukwa fugɛ na zaŋi ba vu si ba jeeri kan-bar-duuru te tɪn. Ba ma kwe ba min-zwɛɛnu ba ja wɛli da ba vu.

² Bukwa bam banu maa yi jwɛɛru, yi banu bam yi swan tiinɛ.

³ Balu na ba jigi swan tun ma wu ki nugə ba wəli da, si ba taa ki ba min-zwəənu tum ni.

⁴ Ku daari swan tiinə bam ma ki nugə wəənu wɔni ba ziə.

⁵ Kan-baru wum na tiini o daani yi o ba tui tun, ku ma pa ba maama tigi ba dɔa.

⁶ Tɔga na tu ka kwuri tun, nɔɔna maa tɔɔli ba wi: <Kan-baru wum maa biina! Zani-na á nunji á jeer-o.>

⁷ Bukwa bam ma zani ba tarigi ba min-zwəənu tum.

⁸ Bukwa balu na ba jigi swan tun min-zwəənu tum maa lagi ti dwe. Ba ma ta di ba donnə swan tiinə bam si ba ki nugə ba pa-ba, si ba min-zwəənu tum lagi ti dwe.

⁹ Swan tiinə bam ma ləri ba wi: <Aye, nugə kam ba daga si ka yi dibam maama. Kuntu nwaani, abam di ve balu na jigi nugə ba yəgi tun te á yəgi.>

¹⁰ Ba laan ma ke si ba yəgi. Ba na ke ba daari tun, mu kan-baru wum yiə. Badaara bam na manji ba ti ba yigə tun, ba ma tɔgi di kan-baru wum ba vu ba zu kadiri dim sɔɔɔ kum. Ba ma pi manɔɔo kum ni.

¹¹ Ku na ki funfun tun, mu bukwa banu balu na ba jigi swan tun laan tuə, yi ba bəni kan-baru wum ba wi: <Dí yuutu, dí yuutu, puri si dí zu!>

¹² O ma ləri-ba o wi: <A lagi a ta ciga mu di abam si, a yəri abam.>

¹³ Kuntu nwaani á manji si á taá cu á titi, bənwaani á yəri de dilu naa manja kalu amu Nabiin-bu wum na wú joori a ba tun.»

Tɪntɔŋna batɔ mɪmɔŋa
(Luki 19:11-27)

¹⁴ «Wɛ paari dɪm daa ta nyɪ dɪ sɔŋɔ tu wɔdon na lagi o nunji o vu cwɛŋə. O ma bɛŋi o tɪntɔŋna, yɪ o kwe o wɛənu o pa-ba sɪ ba taa niə.

¹⁵ O ma cɛ sɛbu-dala mɔrr-tɪnu (5.000) o pa ba dɪdɔa, yɪ o daari o pa dɪdɔa sɛbu-dala mɔrr-tɪle (2.000). O ma pa dɪdɔa kam dɪ sɛbu-dala mɔrv dɪdɔa (1.000). O nan pɛ-ba sɛbu kɔm, sɪ kɔ maŋɪ ba dɪdɔa dɪdɔa dam na mai te tɪn mɔ. O laan ma daari o viiri.

¹⁶ Tɪntɔŋnɔ wɔlv na jɔŋi sɛbu-dala mɔrr-tɪnu tɪm tɪn ma kɪ lɪla o kwe sɛbu kɔm o ma kɪ pipiu, yɪ o na sɛbu-dala mɔrr-tɪnu nyɔɔri o wɛli da.

¹⁷ Sɛbu-dala mɔrr-tɪle tu wɔm dɪ ma na sɛbu-dala mɔrr-tɪle nyɔɔri o wɛli da.

¹⁸ Kɔ daari sɛbu-dala mɔrv dɪdɔa kam tu wɔm ma kwe sɛbu kɔlv o tu wɔm na pɛ-o tɪn o kɔ goŋo o suli da.

¹⁹ Kɔ na daani tɪn, sɔŋɔ tu wɔm laan ma joori. O ma bɛŋi o tɪntɔŋna bam sɪ ba ba ba jeeli o sɛbu kɔm ba nii.

²⁰ Sɛbu-dala mɔrr-tɪnu tɪm tu wɔm ma ja sɛbu-dala mɔrr-tɪnu nyɔɔri dɪlv o na nɛ tɪn o wɛli da o vu o pa-o. O ma ta dɪ o tu wɔm o wɪ: <Amɔ yuutu, nii. Nmɔ ya n pɛ-nɪ sɛbu-dala mɔrr-tɪnu mɔ, yɪ a laan kɪ pipiu a na sɛbu-dala mɔrr-tɪnu nyɔɔri a wɛli da.>

²¹ O tu wɔm ma lɛr-o o wɪ: <Nmɔ kɪ cɪga, n jɪgɪ yawala, n yɪ tɪntɔŋ-ŋɔm. Nmɔ sɪni n kɪ cɪga dɪ n na nii kɔlv fɪnfɪn a na kɪ n jɪŋa nɪ tɪn baŋa nɪ. Kɔntɔ, a laan wɔ pa n ta n nii a wɛənu zanzan baŋa nɪ. Nan ba sɪ dɪ kɪ wɔpolo daani.>

22 Səbu-dala murr-tile tu wum di ma vu o te, yi o ta did-o o wɪ: <A yuutu, nmɔ ya n pɛ-ni səbu-dala murr-tile mɔ, yi a laan ki pipiu a na səbu-dala murr-tile a wɛli da.>

23 O tu wum ma lər-o o wɪ: <Nmɔ ki cɪga, n jɪgɪ yawala, n yi tuntɔŋ-ŋɔm. Nmɔ sɪni n ki cɪga di n na nii kɔlɔ fɪnfɪn a na ki n jɪŋa ni tɪn baŋa ni. Kɔntɔ, a laan wɔ pa n ta n nii a wəənu zanzan baŋa ni. Nan ba sɪ dɪ ki wɔpolo daani.>

24 Səbu-dala mɔrɔ didɔa kam tu wum laan ma vu o ta di o tu wum o wɪ: <Amɔ yuutu, a ye ni nmɔ laŋa dana. N yəni n zagɪ mɪna yalɔ n tɪtɪ na wɔ dugɪ tɪn, yi n daari n jɔŋi nyɔɔri dɪlɔ na dai nmɔ tɪtɔŋa nyɪm tɪn.>

25 Kɔntɔ ŋwaani a kwarɪ fɔɔni di nmɔ, yi a kwe nmɔ səbu kɔm a vu a suli tɪga ni. Nan jooɪi n jɔŋi n səbu kɔm.>

26 O tu wum ma ta did-o o wɪ: <Nmɔ yi tuntɔŋ-balɔɔ mɔ, yi n jɪgɪ yawɔɔɔ zanzan. Nmɔ na ye ni amɔ laŋa dana, yi a yəni a zagɪ mɪna yalɔ a tɪtɪ na wɔ dugɪ tɪn, yi a lagɪ nyɔɔri dɪlɔ na dai a tɪtɔŋa nyɪm tɪn,>

27 kɔ ya maŋɪ sɪ nmɔ kwe a səbu kɔm n tɪŋi bankɪ ni. Nmɔ ya na ki kɔntɔ, a ya wɔ ba a jɔŋi-kɔ di nyɔɔri.

28 Kɔntɔ tɪn, jɔŋi-na səbu-dala mɔrɔ didɔa kam o tee ni á pa wɔlɔ na jɪgɪ səbu-dala murr-fugə kam tɪn.

29 Bɛŋwaani, nɔɔnɔ na maŋɪ o jɪgɪ wɔŋɔ, o ta wɔ jɔŋi kɔdɔŋ o wɛli da sɪ kɔ tiini kɔ taa daga. Nɔɔnɔ wɔlɔ nan na maŋɪ o ba jɪgɪ kɔlɔkɔlɔ tɪn laan wɔ ba o ga kɔlɔ fɪnfɪn o ya na jɪgɪ tɪn di mɔ.

³⁰ Kɔ nan na yi tintuŋ-kayaa kantɔ, ja-o-na á nunji á di á yagɛ lim jægə ni, me yaara na tiini ya wɔra yi nɔɔna keerə yi ba dɔni ba nwa tin. »

Nabiin-bu wɔm na wɔ ba o di paari yi o pɔɔri nɔɔna daani te tin

³¹ «Nabiin-bu wɔm nan na joori o ba di o paari-zulə yam, yi We malesɛ sum maama tɔgtɛ sɛ wɔ o tee ni, o laan wɔ ba o jəni o paari jangɔŋɔ kɔm baŋa ni.

³² Lɔgɔ baŋa dwi tiinə maama wɔ ba ba la daani o yigə ni. O laan wɔ pɔɔri-ba kuni bɛle, ni nayɛrɔ na pɔɔri o peeni di o bɔni daani te tin.

³³ Oɔ pɔɔri peeni sum o pa sɛ taa wɔ o jazɛm ni, yi o daari o yagɛ bɔni dɛm o jagwiə ni.

³⁴ Nabiin-bu wɔm na yi pɛ kɔntɔ tin, o laan wɔ ta di balɔ na wɔ o jazɛm ni tin o wɛ: <Abam balɔ a Ko We na kɛ lanyɛranɛ tin, á ba-na á tɔgtɛ á di paari dɛlɔ Dɛ na maŋɛ Dɛ tinji Dɛ pa abam, kɔ na siŋɛ lɔgɔ pulim ni tin.

³⁵ Bɛŋwaanɛ, kana dɛɛn jaanɛ amɔ, yi á pa-nɛ wɔdiu yi a di. Na-nyɔm dɛɛn jaanɛ-nɛ, yi á pa-nɛ na yi a nyɔ. A dɛɛn tu abam sam, yi á kɛ-nɛ voro lanyɛranɛ.

³⁶ A dɛɛn ba jɛgtɛ gɔrɔ sɛ a zɔ, yi á pa-nɛ gɔrɔ. A dɛɛn ba jɛgtɛ yazurə, yi á ba á nii-nɛ. Ba dɛɛn kɛ-nɛ pɛna digə ni, yi á ba á nii-nɛ.>

³⁷ We nɔn-ŋɔna bam laan wɔ zanɛ ba bwe-o ba nii: <Dɛ Yuutu, maŋa kɔɔ mɔ dɛbam nɛ kana jɛgtɛ nmɔ yi dɛ pa-m wɔdiu yi n di, naa na-nyɔm jɛgtɛ-m yi dɛ pa-m na yi n nyɔ?

38 Maṇa kɔɔ mu nmɔ tu dɪbam sam yɪ dɪ kɪ nmɔ voro, naa maṇa kɔɔ mu n ba jɪgɪ gɔrɔ yɪ dɪ pa-m gɔrɔ,

39 naa maṇa kɔɔ mu nmɔ ba jɪgɪ yazurə naa n wɔ pɪna digə nɪ yɪ dɪ ba dɪ nii-m?>

40 Pɛ wɔm laan wó ləri o ta dɪ ba o wɪ: <A lagɪ a ta cɪga mu dɪ abam sɪ, abam nan na kɪ kɔntɔ doŋ á ma á wəli a nɔɔna bam tɪn, kɔ na maŋɪ kɔ yɪ wɔɔ na tiini o muri ba maama wɔnɪ tɪn dɪ, kɔ yɪ amɔ mu á kɪ kɔntɔ.>

41 O laan ma wó daari o ta dɪ balɔ na wɔ o jagwiə nɪ tɪn o wɪ: <Á ve daa a tee nɪ, sɪ abam mu yɪ balɔ Wɛ sɔɔla na wɔ á yuu nɪ tɪn. Kɛ-na á vu á zɔ mini dɪɔ na ba dwe tɪn wɔ, Wɛ na maŋɪ Dɪ tiŋɪ sɪ Dɪ pa sɔtaani dɪ dɪ malesɪ sɪm tɪn.>

42 Bɛŋwaani, kana dɛɛn jaani amɔ, yɪ á wɔ pɛ-nɪ wɔdiu sɪ a di. Na-nyɔm dɪ ma ja-nɪ, yɪ á wɔ pɛ-nɪ na sɪ a nyɔ.

43 A dɛɛn tu abam sam, yɪ á wɔ kɪ-nɪ voro. A dɛɛn ba jɪgɪ gɔrɔ, yɪ á wɔ pɛ-nɪ gɔrɔ sɪ a zɔ. A dɛɛn ba jɪgɪ yazurə, yɪ ba ta kwəri ba kɪ-nɪ pɪna digə nɪ, yɪ á wɔ tu sɪ á nii-nɪ.>

44 Ba ma wó ləri ba bwe-o ba wɪ: <Dɪ Yuutu, maṇa kɔɔ mu dɪbam kɪ nmɔ kɔntɔ? Maṇa kɔɔ mu dɪ nɛ kana dɪ na-nyɔm na jɪgɪ nmɔ, naa n na yɪ vɛru, naa n ba jɪgɪ gɔrɔ, naa n ba jɪgɪ yazurə, naa ba kɪ-m pɪna digə nɪ, yɪ dɪbam wɔ zəni-m?>

45 O ma wó ta dɪ ba o wɪ: <A lagɪ a ta cɪga mu dɪ abam sɪ, abam na vɪn sɪ á wəli amɔ nɔɔna bam tɪn, kɔ na maŋɪ kɔ yɪ wɔɔ na tiini o muri ba maama wɔnɪ tɪn dɪ, kɔ yɪ amɔ mu á vɪn sɪ á wəli.>

⁴⁶ Bantu laan wó ke ba vu cam dɔlɔ na bá fɔgɔ dɔ ti tɪn wɔnɪ. Kɔ daari Wɛ nɔn-ɲɔna bam ma wó zɔ DI te ba na ɲwɪa kalɔ na ba ti tɪn.»

26

Zwifə bam yigə tiinə na kɪ ni daanɪ sɪ ba gv Zezi te tɪn

(Marɪkɪ 14:1-2, Luki 22:1-2, Zan 11:45-53)

¹ Zezi dɛɛn na tagɪ wəənu tum kɔntɔ maama o ti tɪn, o laan ma ta dɪ o karabiə bam o wɪ:

² «Abam ye sɪ kɔ daari da yale mɔ sɪ Pakɪ candiə kam yi, yɪ ba laan wó ja amɔ Nabiin-bu wɔm ba kɪ dɪdɛɛra jɪa nɪ, sɪ ba pa-nɪ tɔɔn-dagara baɲa nɪ ba gv.»

³ Zwifə nakwa bam dɪ ba kaanum yigə tiinə bam ma kikili daanɪ Kayifu sɔɲɔ nɪ. Wɔntɔ mɔ yɪ ba kaanum yuutu.

⁴ Ba ma banɪ daanɪ sɪ ba nii, ba na wó kɪ swan yalɔ ba ma ja Zezi ba gv tɪn.

⁵ Ba na wɔra ba bwɛ kɔntɔ tɪn, ba ma ta ba wɪ: «Dí nan wɔ maɲɪ sɪ dí ja-o candiə kam maɲa nɪ, sɪ kɔɔ pa vuvugə jəni nɔɔna bam tɪtarɪ nɪ.»

Kaanɪ wɔdonɲ na kɪ te o zuli Zezi tɪn

(Marɪkɪ 14:3-9, Zan 12:1-8)

⁶ Zezi dɛɛn maa wɔ Betani nɪ nɔɔnɔ wɔdonɲ sɔɲɔ nɪ, o yɪrɪ mɔ Simɔn. Wɔntɔ dɛɛn ya yɪ nanyɔɲɔ mɔ.

⁷ Zezi na wɔra o di wɔdiu maɲa kalɔ tɪn, mɔ kaanɪ wɔdonɲ tu o te. O maa jɪgɪ kunkwələ ka na su dɪ tralɪ nugə kalɔ səbu na daga tɪn. O ma vu o lo nugə kam Zezi yuu nɪ sɪ o ma zul-o.

⁸ Zezi karabiə bam na ne kuntu tin, ba maa ba jigi wɔpolo. Ba maa te ba wɔ: «Bɛɛ mu yi o ja nugə kam o cɔgi tuntu?»

⁹ Dí ya wó wanɔ dí kwe-ka dí yəgi səbu zanzan dí ma wəli yinigə tiinə.»

¹⁰ Zezi ma lwarɔ ba na te kulɔ tin, yi o ta dɔ ba o wɔ: «Bɛɛ mu yi á jigi kaanɔ wɔm á yaara? O na kɔ-nɔ zulə yalɔ tin yi kəm-laa mu o kɔ-nɔ.

¹¹ Kɔ nan na yi yinigə tiinə, bantɔ wɔra mu dɔ abam maɲa maama sɔ á taá zəni-ba. Kɔ daari amɔ nan bá ta wɔra dɔ abam maɲa maama.

¹² Kaanɔ wɔm na logi nugə kam a yɔra nɔ tin, kɔ brɔ nɔ o wuuri o turi a yɔra yam mu, sɔ ba laan kwe-nɔ ba kɔ.

¹³ A lagɔ a ta cɔga mu dɔ abam sɔ, ba na wó tɔɔlɔ amɔ kwər-ywəŋə kam lugɔ baɲa je maama nɔ tin, baá ta kaanɔ wɔm kuntu dɔ taanɔ sɔ ba taa guli o gulə.»

Zudasɔ na kɔ ni dɔ Zwifə yigə tiinə bam sɔ ba ja Zezi te tin

(Mariki 14:10-11, Luki 22:3-6)

¹⁴ Kuntu kwaga nɔ, Zudasɔ Yiskariyo wɔlɔ na yi Zezi karabiə fugə-bale bam wɔ didɔa tin laan ma zanɔ o vu Zwifə bam kaanɔm yigə tiinə bam te.

¹⁵ O ma bwe-ba o wɔ: «Abam wó pa amɔ bɛɛ mu, sɔ a brɔ abam cwəŋə sɔ á ja Zezi?» Ba na ni kuntu tin, ba ma se sɔ ba pa-o səbu-dala fiintɔ.

¹⁶ Kɔ na puli maɲa kam kuntu nɔ tin, o laan ma kwaanɔ o beeri cwəŋə sɔ o ja Zezi o kɔ ba jɔa nɔ.

Zezi na di Pakı candiə wɔdiu dı o karabiə bam te tın

(Marıkı 14:12-26, Luki 22:7-23, Zan 13:21-30, 1 Korəntı 11:23-25)

¹⁷ Kɔ ma ba kɔ yi dɛ dıɔ ba na puli sı ba di dıpe dıɔ na ba jıgı dabılı dı wɔnı tın. Zezi karabiə bam ma vu ba bwe-o ba wı: «Nmɔ lagı sı dı di Pakı candiə kam jəgə kɔɔ nı mɔ, sı dı vu dı ti wɔŋo maama yigə dı pa-m?»

¹⁸ O ma ləri-ba o wı: «Zaŋı-na á vu tıɔ kɔm wɔ nɔɔnɔ doŋ te, sı á ta dıd-o nı: <Karanyına mɔ wı, o maŋa kam yiə. O nan lagı o tɔgı dı o karabiə bam o ba nmɔ sɔŋo mɔ, sı ba di Pakı candiə kam wɔdiu da.> »

¹⁹ O karabiə bam ma vu ba kı o na tagı kulɔ tın, yi ba kwe candiə kam wəənu tım ba ti.

²⁰ Tıga ma ba ka yi. Zezi dı o karabiə fugə-bale bam laan ma jəni sı ba di wɔdiu kɔm.

²¹ Ba na wɔra ba di tın, Zezi laan ma ta o wı: «A lagı a ta cıga mɔ dı abam sı, abam wɔ nɔɔnɔ dıdɔa mɔ lagı o yəgi amɔ o pa nɔɔna.»

²² Ba na ni kuntu tın, ba wɔrɔ ma tiini tı cɔgı zanzan, yi ba puli sı ba taa bwe-o dıdɔa dıdɔa ba wı: «Amɔ Yuutu, kɔ yi amɔ mɔ na?»

²³ O ma ləri-ba o wı: «Nɔɔnɔ wɔɔ na tɔgı dı amɔ o lu zɔŋa dıdɔa wɔnı tın mɔ lagı o yəgi amɔ o pa nɔɔna.»

²⁴ Kɔ nan maŋı sı amɔ Nabiin-bu wɔm vu a tı, nı Wɛ tɔnɔ kɔm na maŋı kɔ brı a taanı te tın. Kɔ nan za wó ta yi lɛɛrɔ mɔ kɔ pa nɔɔnɔ wɔɔ na wó yəgi amɔ Nabiin-bu wɔm o pa tın. Ba ya na maŋı ba wɔ lɔgı nɔɔnɔ wɔm kuntu, kɔ ya wó ta gara.»

25 Zudast wɔɔɔ na lagɔ o yɛg-o o pa tɔn laan ma bwe-o o wɔ: «Karanyɔna, kɔ yɔ amɔ mɔ na?»

Zezi ma lɛr-o o wɔ: «Mɔ ka da n taga.»

26 Ba na wɔra ba di maɲa kalɔ tɔn, Zezi ma kwe dɔpɛ yɔ o kɔ Wɛ le dɔ ɲwaanɔ. O ma daari o fɔ-dɔ o pa o karabiə bam yɔ o wɔ: «Jonɔ-na á di, sɔ dɔntɔ yɔ a yɔra mɔ.»

27 O daa ma kwe tweeru biə sana dɔ zɔɲa, yɔ o kɔ Wɛ le tɔ ɲwaanɔ. O ma kwe o pa-ba yɔ o wɔ: «Abam maama jonɔ-na á nyɔ.

28 Wo-nyɔɔɔɔ tɔntɔ mɔ yɔ a jana kalɔ na lagɔ ka nuɲi ka duri sɔ ka ma vrɔ nɔɔna zanzan ba lwarɔm wɔnɔ tɔn. Kɔ maa brɔ nɔ Wɛ goni ni sɔ DI yagɔ nɔɔna lwarɔm DI ma cɛ-ba amɔ jana kam ɲwaanɔ.

29 Taá ye-na nɔ, a daa bá nyɔ wo-nyɔɔɔɔ tɔntɔ, sɔ kɔ taa ve maɲa kam abam na wú togɔ dɔ amɔ á jɛni amɔ Ko Wɛ paari dɔm wɔnɔ, sɔ dí daa nyɔ daanɔ.»

30 Ba laan ma leeni ba zuli Wɛ, yɔ ba daari ba nuɲi ba vu Olivi piu yuu.

*Zezi na wuuri o brɔ Pɔyɛɛrɔ na wú vi-o te tɔn
(Marɔkɔ 14:27-31, Luki 22:31-34, Zan 13:36-38)*

31 Zezi laan ma ta dɔ ba o wɔ: «Tɔtɔ dɔntɔ tɔtɔ nɔɔ mɔ abam maama wú joorɔ amɔ kwaga nɔ, nɔ Wɛ tɔnɔ kɔm na maɲɔ kɔ brɔ te tɔn. Wɛ dɛɛn tagɔ DI wɔ:

«Á pa ba gɔ nayɔɔ wɔm,
yɔ o peeni sɔm maama jagɔ.»

32 Kɔ daari, Wɛ na joorɔ DI bi-nɔ, áá da yigə a vu a taa cəgi abam Galile nɔ.»

³³ Zezi na tagi kuntu tin, Piyeyeri ma ta did-o o wi: «Nooona bam maama na manɔ ba joori nmu kwaga ni, amu ba fɔgi a joori nmu kwaga ni.»

³⁴ Zezi ma ta lar-o o wi: «A lagɔ a ta ciga mu di nmu si, titi duntu titi noo mu, ku na wo loori si cibwɔ keeri tin, nmu wo fu kuni bito ni n yeri amu.»

³⁵ Piyeyeri laan ma ta did-o o wi: «A bri a ba fu ni a yeri nmu, ku na manɔ ku yi ba na lagɔ ba gu amu di nmu maama di.»

Zezi karabiə bam maama di ma ta kuntu don.

*Zezi na ce di We-loro te tin
(Mariki 14:32-42, Luki 22:39-46)*

³⁶ Zezi laan ma zanɔ o togi di o karabiə bam o vu jagə kadoɔ, gaari na wura yi ba be-ka ni Jesemanɔ tin. O ma ta di ba o wi: «Á taá je yo, si a vu daa a warɔ We si a ba.»

³⁷ O ma pa Piyeyeri di Zebede biə bale bam togo o ba vu. O wo ma tiini ku cogɔ yi o bicari di.

³⁸ O ma ta di ba o wi: «A wo mu tiini ku cogɔ si ku yi a tɔbni. Á nan zigɔ-na yo, á taá kogili-ni si á warɔ We, si á yi zanɔ á do.»

³⁹ O laan ma fufɔ o vu daa. O ma vi o yigə tɔga ni o wura o loori We yi o wi: «Amu Ko, ku na wai, si n pa cam dilɔ na lagɔ di ba amu banɔ ni tin ke. Nmu nan ki te na yi nmu wobɔɔa tin, si n yi ki amu wobɔɔa na lagɔ kulɔ tin.»

⁴⁰ O na loori We o ti tin, o ma joori o vu o karabiə batɔ bam te. O ma na ni ba tigi ba doa. O ma zanɔ-ba, yi o ta di Piyeyeri o wi: «Bee mu yi abam warɔ si á kogili amu, si á yi zanɔ á do si ku yi mumaɔa finfin di?»

⁴¹ Fɔɣi-na á yiri á tiri si á taá loori We, si á yi tu manɔm diɔ manɔa ni. Beɣwaanɔ nanzwənə wɔbɔɣa lagɔ si ya sɛ Baɣa-We, yi o yira laan bwənə.»

⁴² Zezi daa ma joori o vu daa, yi o loori We o wɔ: «Amɔ Ko, cam dɔntɔ na bá wanɔ dɔ li amɔ baɣa ni dɔ yagi, yi a na manɔ si a zɔ dɔ wɔ mu, amɔ ta sɛ si kɔ ki nmu wɔbɔɣa na lagɔ te tɔn.»

⁴³ O daa ma joori o vu o na ni ba ta tigi ba dɔa, dɔɔm na tiini dɔ wai-ba tɔn ɣwaanɔ.

⁴⁴ O ma yagi-ba, yi o joori o vu daa o daa ta loori We o ki kuni bitɔ, ni o ya na manɔ o ta kulɔ tɔn.

⁴⁵ O daa ma joori o vu o karabiə bam te, yi o ta dɔ ba o wɔ: «Á ta tigi á dɔ mu na? Nii-na! Manɔ kam yiə, si ba ja amɔ Nabiin-bu wɔm ba ki nɔn-balwaarɔ jɔa ni.

⁴⁶ Zanɔ-na si dí vu. Nɔɔnɔ wɔlɔ na lagɔ o yəgi-nɔ o pa tɔn maa biɔna.»

Ba na jaanɔ Zezi te tɔn

(Mariki 14:43-50, Luki 22:47-53, Zan 18:3-12)

⁴⁷ Zezi ta na wɔra o ɣɔɔnɔ kɔntɔ tɔn, mu Zudasɔ wɔlɔ na yi o karabiə fugə-bale bam wɔ didɔa tɔn tu o yi o te, yi nɔn-kɔɣɔ zanzan tɔɣi did-o kɔ ba, yi ba ze sɔ-lwaanɔ dɔ da-lwaanɔ. Ku yi Zwifə nakwa bam dɔ ba kaanɔm yigə tiinə bam mu tɔɣi-ba.

⁴⁸ Zudasɔ ya manɔ o pa kɔɣɔ kum lwarɔ ni, o na ve o kukwəri nɔɔnɔ wɔlɔ tɔn, si ba ja kɔntɔ tu.

⁴⁹ O laan ma yɔɔrɔ o yi Zezi te o jɔɔn-o yi o wɔ: «Karanyina, dɔnle», yi o daari o kukwər-o.

⁵⁰ Zezi ma ta did-o o wi: «Amu cilon, nmu na tu si n ki kulɔ tin, ki-ku lila.»

Nɔɔna bam laan ma yi ba ja Zezi.

⁵¹ Nɔɔna balɔ na manɔ ba wɔ Zezi tee ni tin didɔba ma li o sugɔ o ma zagɔ kaanum yuutu wum tintɔɔnɔ zwe o go.

⁵² Zezi ma ta did-o o wi: «Joori n sin n sugɔ kum ku polo ni, si nɔɔnɔ wɔlɔ maama na soe jara di sugɔ tin, sugɔ mu wɔ gu ku tu.

⁵³ Nmu yɔri ni, a ya na lagɔ zɔnɔ, a ya wɔ ta di a Ko We, yi o da o tɔɔɔi malesɔ kɔɔɔ kuni fugɔ-bile, si si ba si wɔli-ni na?

⁵⁴ Amu nan ya na ki kuntu, We tɔɔɔ kum na bri ni ku manɔ si ku ki amu te tin daa wɔ wani ku ki na?»

⁵⁵ Zezi laan ma bwe kɔɔɔ kum o wi: «Abam na kwe su-lwaanɔ di da-lwaanɔ á ba si á ja amu tin, a yi nɔɔnɔ mu na? De maama a yɔni a je We-di-kamunu kum wɔni a bri nɔɔna, yi á wɔ jaani-ni.

⁵⁶ Kuntu maama nan ki, si ku pa faɔa faɔa We nijɔɔnɔ bam na pɔpɔni kulɔ We tɔɔɔ kum wɔni tin mu ba ku suni ku ki.»

Zezi karabiɔ bam na ni kuntu tin, ba ma duri ba viiri ba daar-o.

Ba na di Zezi taani te tin

(Mariki 14:53-65, Luki 22:54-55,63-71, Zan 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Nɔɔna balɔ na tu ba ja Zezi tin ma ja-o ba vu ba kaanum yuutu Kayifu sɔɔɔ, me Zwifɔ cullu karanyina tiinɔ di ba nakwa bam na manɔ ba kikili da tin.

58 Pɩyɛɛɾɩ ma dalɩ o toɔɔ ba kwaga, o da o vu o yi kaanum yuutu wum soɔɔ. O ma zu o jəni soɔɔ kum tintuɔna bam tee ni, si o nii kulɔ na lagɩ ku kɩ Zezi tɩn.

59 Zwifə kaanum yigə tiinə bam dɩ ba sarɩya-dirə nakwa bam maama maa kwaanɩ si ba na noona balɔ na wɔ fɔ vwan ba pa Zezi tɩn, si ku brɩ ni ku maɔɩ si ba gu-o.

60 Noona zanzan ma zaɔɩ ba fɔ vwan ba pa-o, yɩ ba daa ta wɔ wanɩ ba na kulɔ na brɩ ni ku maɔɩ si ba gu-o tɩn. Ku kwaga seeni mu noona bale zaɔɩ ba ba, yɩ ba ta ba wɩ:

61 «Noonu wuntu tagɩ o wɩ, wum wɔ wanɩ o magɩ dɩbam Wɛ-di-kamunu kum maama o dɩ tɩga ni, yɩ o joori o ma da yatɔ o lo-ka.»

62 Kaanum yuutu wum na ni kuntu tɩn, o laan ma zaɔɩ o bwe Zezi o wɩ: «Noona bantu na tagɩ kulɔ ba pa nmu tɩn, nmu ba jɩɔ taanɩ si n ləri na?»

63 Zezi maa cɩm. Kaanum yuutu wum laan ma ta did-o o wɩ: «Kwarɩ Nwɩa Tu Baɔa-Wɛ fɔvɩnɩ, si n ta n brɩ dɩbam, nmu yɩ Wɛ Bu Krisi wum Dɩ na tuɔɩ tɩn mu na?»

64 Zezi ma lər-o o wɩ: «Mu ka da n taga. Amu nan lagɩ a ta dɩ abam ni, abam wɔ ba á na Nabiin-bu wum o na je Dam-fɔɔɔ Tu Baɔa-Wɛ jazum ni, yɩ á ta wɔ daari á na-o o na nuɔɩ Wɛ-soɔɔ ni o maa buɩnɩ kunkwənu wɩnɩ.»

65 Kaanum yuutu wum na ni kuntu tɩn, o ma zaɔɩ o kaari o titɩ goɔɔ, si ku brɩ ni o wɔ tiini ku coɔɔ dɩ Zezi taanɩ dɩm. O ma ta o wɩ: «Nii-na, o ɩoɔɩ o twɩ Wɛ mu, o paɩ o dɩ Wɛ ma daanɩ mu. Dɩ daa ba lagɩ maana tiinə si ba ɩoɔɩ o taanɩ

dım. Abam maama maɲi á ni, o na ɲoɔni o twi We te.

⁶⁶ Kuntɔ tɪn, abam wɪ bɛɛ mu?»

Ba ma lɛr-o ba wɪ: «O maɲi sɪ ba gu-o mu.»

⁶⁷ Ba laan ma twi lileeru ba yaɲi o yiə ni, yi ba mag-o lanyiranɪ. Badaara ma lo o puɖwaanɔ,

⁶⁸ yi ba wɪ: «Nmɔ na yi Krisi wɔm We na tɔɲi tɪn, sɪ n lwarɪ n bri dɪbam wɔɔ na magɪ-m tɪn.»

Piyɛɛri na suni o vin Zezi te tɪn

(Mariki 14:66-72, Luki 22:56-62, Zan 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Kantɔ maɲa kam ni Piyɛɛri maa je kɔnkɔlo kɔm wɔni. Kaanɪm yuutu wɔm soɲo tintɔɲ-kana ma vu o te, yi o ta did-o o wɪ: «Nmɔ dɪ tɔɲi dɪ Zezi, Galile tu wɔm mu.»

⁷⁰ Piyɛɛri ma fu ba maama yigə ni o wɪ: «A yəri woɲo kulɔ nmɔ na tɛ tɪn.»

⁷¹ O ma zaɲi o nuɲi mancoɲo ni. Tintɔɲ-kana kadoɲ dɪ daa ma na-o, yi o ta dɪ nɔɔna balɔ na wɔra tɪn o wɪ: «Nɔɔnɔ wɔntɔ tɔɲi dɪ Nazareti tu Zezi mu.»

⁷² Piyɛɛri ma du durə, yi o ta fu o wɪ: «A bri a yəri nɔɔnɔ wɔm kuntɔ.»

⁷³ Ku na ki fiun tɪn, nɔɔna badonnə ma vu ba ta dɪ Piyɛɛri ba wɪ: «Nmɔ suni n yi ba kɔɲo kɔm wɔ nɔɔnɔ didɔa mu. Nmɔ ɲwanɲa kam mu bri ni n suni n nuɲi dáani mu.»

⁷⁴ O laan ma soɔli o pa o titi, sɪ ku bri ni o taani dım yi ciɲa, yi o wɪ: «A bri a yəri nɔɔnɔ wɔm kuntɔ.»

O na tagi kuntɔ tɪn, cibwɔɔ laan ma da ku keeri.

⁷⁵ Pɩyɛɛɾɩ laan ma guli Zezi ya na tagɩ kɔlɔ dɩd-o o wɩ: «Kɔ na wú loori sɩ cɩbwɩɔ keeri tɩn, nmɔ wú fɔ kuni bɩtɔ nɩ n yɛri amɔ.» O na guli kɔntɔ tɩn, o laan ma nuɟi, yɩ o tiini o keeri zanzan.

27

*Ba na jaanɩ Zezi ba vu Pilatɩ te te tɩn
(Marɩkɩ 15:1, Luki 23:1-2, Zan 18:28-32)*

¹ Tɩga na tu ka pɔɔɾɩ tɩtɩtɩ tɩn, Zwifə kaanɩm yigə tiinə bam dɩ ba tɩv kɔm nakwa bam maama ma kɩ ni daanɩ, sɩ ba pa ba gv Zezi.

² Ba ma ja-o ba vɔ, yɩ ba ja-o ba vu ba kɩ gvɩɾma tu Pilatɩ jɩɲa nɩ.

*Zudasɩ na gv o tɩtɩ te tɩn
(Tɩtɩɲa Tɔnɔ 1:18-19)*

³ Zudasɩ wɔlɔ na yəgi Zezi o pa nɔɔna bam tɩn na lwarɩ nɩ ba dɩ o sarɩya yɩ ba lagɩ ba gv-o tɩn, o wɔ laan ma cɔgɩ dɩ o na kɩ kɔlɔ tɩn, yɩ o joori o kwe səbu-dala fiintɔ kɔm, sɩ o pa kaanɩm yigə tiinə bam dɩ nakwa bam.

⁴ O ma ta dɩ ba o wɩ: «Amɔ kɩ wo-balɔɾɔ, dɩ a na yəgi nɔɔnɔ wɔlɔ na wɔ kɩ kɔlɔkɔlɔ tɩn a pa abam yɩ ba lagɩ ba gv-o tɩn.»

Ba ma lər-o ba wɩ: «Dɩbam yigə tərə, kɩ tɔgɩ dɩ n tɩtɩ.»

⁵ O laan ma kwe səbu kɔm o vu o dɩ o yagɩ Wɛ-di-kamunu kɔm wɔnɩ, yɩ o daari o vu o kuuri ɲɔna o tɩ.

⁶ Kaanɩm yigə tiinə bam dɛɛn ma kwe səbu kɔm yɩ ba wɩ: «Səbu kɔntɔ yɩ jana nyɩm mɔ, kɩ culə sɩ dí gwaanɩ-kɩ Wɛ-digə səbiə bam wɔnɩ.»

⁷ Ba ma bwe daani, yi ba ma-ku ba yegi tɔga kadoŋ, ka yiri mu Kamɔ-mɔru tɔga, yi ba ma ki vɛrɛ yibeelɛ jɛgɛ.

⁸ Kuntu ɲwaani mu noona jigi jɛgɛ kam kuntu ba ma bɛ ni Jana tɔga, si ku ba ku yi zɔm.

⁹⁻¹⁰ Kuntu ma pa We nijonnu Zeremi deen na tagi kulɔ faɲa faɲa tin ba suni ku ki. O deen tagi o wɔ: «Ba kwe sɛbu-dala fiintɔ mu, ba ma yegi kamɔ-mɔru tɔga kam, ni Baɲa-We deen na pɛ-ni ni, si a ta te tin. Ku maa yi sɛbu kulɔ Yisurayeli dwi tiinɛ bam na sɛ si ba ma yegi noonu wum tin mu.»

Pilatɔ na bwe Zezi taani te tin
(*Mariki 15:2-15, Luki 23:3-5,13-25, Zan 18:33—19:16*)

¹¹ Zezi ma zaɲi o zigi gɔvirma tu Pilatɔ yigɛ ni. Gɔvirma tu wum ma bwe-o o wɔ: «Nmɔ mu yi Zwifɛ bam pɛ wum na?»

Zezi ma lɛr-o o wɔ: «Mu ka da n taga.»

¹² Ku daari Zwifɛ kaanum yigɛ tiinɛ bam di ba nakwa bam na ɲooni taani dilɔ maama ba pa-o tin, o wɔ lɛri kulɔkulɔ.

¹³ Pilatɔ ma ta did-o o wɔ: «Nmɔ wɔ ni ba na ɲooni kulɔ maama ba pa nmɔ tin na?»

¹⁴ Zezi ma wɔ sɛ si o lɛri ba taani dum dilɔdilɔ. Ku ma pa gɔvirma tu wum tiini o yi yɛu did-o.

¹⁵ Bim maama Paki candiɛ kam maɲa na yɛni ka yi, gɔvirma tu wum yɛni o li pɔnu didɔba mu o pa non-kɔgɔ kum, nɛnɛni bantu na lagɔ wɔlu tin.

¹⁶ Kantɔ maɲa kam ni pɔnu wɔdonj maa wɔra, o yiri mu Barabasɔ. Noona maama deen ye o kɛm-balwaarɔ tum ni ni.

17 Nɔɔna bam na tu ba la daani tɪn, Pilati ma bwe-ba o wɪ: «Abam lagɪ sɪ a yagɪ bantɔ wɔɔ mu a pa abam? Ku yɪ Barabasɪ mu naa Zezi wɔɔ ba na bɛ-o nɪ Krisi tɪn mu?»

18 O dɛɛn bwe-ba kuntu, bɛɲwaani o ye nɪ, ku yɪ wɔ-guru ɲwaani mu ba jaani Zezi ba kɪ o jɪɲa nɪ.

19 Pilati na je sariya dim jɛgɛ kam nɪ tɪn, o kaani ma tɔɲɪ ni o pa-o o wɪ: «Yɪ zanɪ n kɪ nɔɔnɔ wɔm kuntu kulɔkulɔ, o na jɪgɪ cɪga tɪn ɲwaani. Bɛɲwaani tɪtu dɪntɔ nɪ amɔ tiini a na yaara zanzan dɪ nɔɔnɔ wɔm kuntu dɪndwɪa wɔnɪ.»

20 Zwifɛ kaanum yigɛ tiinɛ bam dɪ ba nakwa bam ma sugɪ nɔn-kɔgɔ kum, sɪ ba ta dɪ Pilati nɪ, o yagɪ Barabasɪ o pa-ba, sɪ o daari o pa ba gu Zezi.

21 Pilati daa ma joori o bwe-ba o wɪ: «Nɔɔna bantɔ bale wɔnɪ, abam lagɪ sɪ a yagɪ wɔɔ mu a pa abam?»

Ba ma lɛr-o ba wɪ: «Barabasɪ.»

22 Pilati laan ma bwe-ba o wɪ: «Sɪ ku na yɪ Zezi wɔɔ ba na bɛ-o nɪ Krisi tɪn, abam wɪ a kɪ-o ta mu?»

Ba maama ma ta did-o ba wɪ: «Pa-o tɔun-dagara baɲa nɪ n gu.»

23 O ma joori o bwe-ba o wɪ: «Wɔntɔ kɪ bɛɛ mu o cɔgɪ?»

Ba laan ma tiini ba kaasi baɲa baɲa ba wɪ: «Pa-o tɔun-dagara baɲa nɪ n gu.»

24 Pilati ma lwarɪ nɪ ku ba jɪgɪ kuri sɪ o taa ɲɔɔnɪ taan taan, ku na lagɪ ku ja bubwaka ku ba tɪn ɲwaani. O ma jɔɲɪ na o ma san o jɪa nɔn-kɔgɔ kum maama yigɛ nɪ, yɪ o wɪ: «A yigɛ tɔgɪ ka tɛri

nɔɔnɔ wɔntɔ tɔɔnɔ dɪm wɔnɔ. Kɔ yɪ abam yigə mɔ.»

²⁵ Nɔn-kɔgɔ kɔm maama ma lər-o ba wɪ: «Yagɪ sɪ o tɔɔnɔ dɪm caa taa tɔgɪ dɪbam dɪ dɪ biə.»

²⁶ O laan ma yagɪ Barabasɪ o pa-ba. O ma daari o pa ba magɪ Zezi, yɪ o pa-ba cwəŋə sɪ ba ja-o ba vu ba pa tɔɔn-dagara baŋa nɪ ba gɔ.

Ba na jaanɪ Zezi ba vu ba pa tɔɔn-dagara baŋa nɪ te tɪn
(*Marɪkɪ 15:16-41, Luki 23:26-49, Zan 19:2-3,17-30*)

²⁷ Gɔvɪrma tu wɔm pamaŋna bam laan ma ja Zezi ba vu ba zɔ o sɔŋɔ kɔm kɔnkɔlɔ. Pamaŋna kɔgɔ kɔm maama ma gilim-o da.

²⁸ Ba ma lɪ o gwaarɔ tɪm, yɪ ba daari ba zɔ-o gwar-sɔŋɔ.

²⁹ Ba ma sɔ sabari yipugə ba pu o yuu nɪ. Ba ma kwe miu ba ma ji nacəgə ba kɪ o jazɪm nɪ. Ba laan ma yáal-o ba mwana, yɪ ba ve ba kuni doonə o yigə nɪ, yɪ ba tɛ ba wɪ: «Zwifə bam pɛ, dɪnle.»

³⁰ Ba ma daari ba twɪ lileeru ba yagɪ o yɪra nɪ, yɪ ba jɪgɪ miu kɔm ba lɔɛ o yuu nɪ.

³¹ Ba na mwan-o ba ti tɪn, ba laan ma lɪ gwar-sɔŋɔ kɔm, yɪ ba daari ba joori ba zɔ-o o tɪtɪ gwaarɔ tɪm. Ba laan ma ja-o ba nunɪ ba vu sɪ ba pa-o tɔɔn-dagara baŋa nɪ.

³² Ba na jɪg-o ba maa kɛ tɪn, ba ma jeeri nɔɔnɔ wɔdɔŋ, o yɪrɪ mɔ Simɔn o nunɪ Sirɛɛnɪ mɔ. Pamaŋna bam ma fɪ-o ba pa o jonɪ tɔɔn-dagara kam o zɪŋɪ sɪ ba vu.

³³ Ba maama ma vu ba yi jəgə kadon̄ ba na bə sɪ Goligota tɪn. Yɪrɪ dɪm kuntɔ kuri mɔ Yukol-pɔa piu.

³⁴ Ba na yi da tɪn, ba ma kɪ sana ba gwaanɪ dɪ liri sɪlɔ ni na cana tɪn ba pa Zezi sɪ o nyɔ. O ma lanɪ o nii, yɪ o wɔ sɛ sɪ o nyɔ.

³⁵ Ba laan ma ja-o ba pa tɔɔn-dagara kam ban̄a nɪ. Ba na pag-o kuntɔ tɪn, ba ma kwe o gwaaru tum sɪ ba manɪ-tɪ ba pa daanɪ. Ba ma ta jɔrɔ sɪ ba nii, wɔɔ mɔ wó twəri kulɔ o na lagɪ tɪn.

³⁶ Ba laan ma je da ba yɪr-o.

³⁷ Ba dɛɛn ma tanɪ tɔnɔ dagara kam yɪra nɪ Zezi yuu ban̄a nɪ, sɪ kɔ brɪ kulɔ o na kɪ o cɔgɪ yɪ ba gɔ-o tɪn. Ba dɛɛn pɔpɔnɪ ba wɪ:

«Wɔntɔ yɪ Zezi wɔlɔ na yɪ Zwifə bam pɛ tɪn mɔ.»

³⁸ Ba ma daari ba ja ŋwɪna bale ba pa dagari sɪdonnə ban̄a nɪ. Ba ma cwi dɪdɔa Zezi jazɪm nɪ. Wɔwɔm maa wɔ o jagwiə nɪ.

³⁹ Nɔɔna balɔ na tɔgɪ da ba kɛ tɪn maa niə, yɪ ba gɔgɪsɪ ba yuni yɪ ba twɪ-o. Ba maa yáal-o,

⁴⁰ yɪ ba wɪ: «Nmɔ ya na bɔŋɪ sɪ n cɔgɪ Wɛ-di-kamunu kɔm n dɪ tɪga nɪ sɪ n daari n ma da yatɔ n joori n fɔgɪ n lɔ-ka tɪn, nmɔ na sɪnɪ n yɪ Ban̄a-Wɛ Bu, sɪ n laan vrɪ n tɪtɪ, n tu dagara kam yuu nɪ sɪ dí nii.»

⁴¹ Zwifə nakwa bam dɪ ba kaanɪm yigə tiinə dɪ ba cullu karanyɪna tiinə bam dɪ maa twɪ-o ba mwana, yɪ ba tɛ daanɪ ba wɪ:

⁴² «O yəni o vrɪ nɔɔna badonnə ŋwɪa, yɪ o laan warɪ o tɪtɪ ŋwɪa o vrɪ. O maa brɪ nɪ o yɪ Yisɪrayɛlɪ dwi tiinə pɛ mɔ. O laan nan tu dagara kam yuu nɪ lele sɪ dí nii, sɪ dí wó ba dí sɪnɪ dí sɛ-o.

43 O ta brɪ nɪ o tɪgɪ Wɛ, yɪ o tɛ sɪ o yɪ Wɛ Bu mu. Kuntɔ, Wɛ na siɪnɪ Dɪ lag-o, sɪ Dɪ laan jɔŋ-o Dɪ yagɪ.»

44 Nɔwɪna balɔ ba na pagɪ dagarɪ sɪm baɲa nɪ ba wɛli da tɪn dɪ maa jɪg-o ba twɪ kuntɔ doŋ.

45 Kɔ ma vu kɔ yɪ maɲa kam wɛ na tu dɪ yɪ yuparɪ baɲa nɪ tɪn. Lɔgɔ kɔm maama ma ba kɔ ji lim kɔ vu kɔ yɪ wɛ-gunim maɲa nɪ,

46 kɔ kɪ nɪnɛɛnɪ luu batɔ mu te. Maɲa kam kuntɔ nɪ Zezi laan ma kaasɪ baɲa baɲa dɪ kwɛr-dɪa o wɪ: «Eli, Eli, lɛma sabakɪtani?» Taanɪ dɪntɔ kuri mu: «Amɔ Wɛ, amɔ Wɛ, bɛɛ mu kɪ yɪ n yagɪ amɔ?»

47 Nɔɔna balɔ na zɪgɪ da yɪ ba ni taanɪ dɪm tɪn ma buɲɪ nɪ, o bɛ Eli mu sɪ o ba.

48 Ba dɪdɔa ma kɪ lɪla o duri o vu o kwe sɪpɔɔ. O ma dɪ-kɔ sa-nywana wɔnɪ, yɪ o daari o kɪ-kɔ miu ni nɪ, o vu o te o pa Zezi sɪ o nyɔ.

49 Nɔɔna badaara bam na nɛ kuntɔ tɪn, ba maa wɪ: «Yagɪ sɪ dɪ cɛgɪ dɪ nii, Eli wɔ ba o jɔŋ-o o yagɪ na?»

50 Zezi daa ma joori o kaasɪ dɪ kwɛr-dɪa baɲa baɲa. O laan ma pa o siun ti.

51 Zezi na tɪgɪ kuntɔ tɪn, gɔrɔ kɔlɔ ba na lɛgɪ ba ma cɪ Wɛ-dɪ-laa kɔm tɪn ma kaari bɪle, kɔ zɪgɪ baɲa nɪ kɔ tu kɔ kwaarɪ kɔ kuri. Tɪga kam maa sisɪŋə, yɪ pulwaarɔ bagɪ tɪ yarɪ.

52 Yibeelə yam ma puri. Kɔ daari Wɛ nɔn-ŋɔna balɔ ya na tɪgɪ tɪn zanzan ma joori ba bi ba yagɪ tɔbɔnɪ,

53 yɪ ba nuɲɪ ba yibeelə wɔnɪ, maɲa kalɔ Zezi tɪtɪ na tu o bi o yagɪ tɔbɔnɪ tɪn kwaga nɪ. Bantu

laan ma vu ba zu We titi tiv Zeruzalem wu ba pa noona zanzan na-ba.

⁵⁴ Pamaɲna bam yigə tu wum di o noona balu na wura ba yiri Zezi tun ma na tɔga kam sisininɗim, di kulɓ maama na ki tun. Fɓɓɓi ma tiini di zu-ba, yi ba te ba wɔ: «Noonu wuntu ya suni o yi Baɲa-We Bu mu.»

⁵⁵ Kaana zanzan di togi ba wura, ba ma zigɔ yigə yigə yi ba niə. Bantu deen ya togi di Zezi mu ba nunji Galile ba ba, yi ba yəni ba togi ba zən-o.

⁵⁶ Mari wulɓ na nunji Magɔdala tun deen togi o wu kaana bam kuntu wuni, didaani Mari wulɓ na yi Zaki di Zuzefu nu tun, ku weli di Zebede biə bam nu.

Ba na ki Zezi booni wuni te tin

(Mariki 15:42-47, Luki 23:50-56, Zan 19:38-42)

⁵⁷ Noonu wodon deen mu wura, o yiri mu Zuzefu, o na nunji Arimati, yi o kwari o yi nadum. Wuntu di deen yi Zezi karabu mu. Tɔga deen na lagɔ ka yi tun,

⁵⁸ o ma zaɲi o vu Pilati te, si o loor-o cwəɲə si o vu o kwe Zezi yira yam o ki. Pilati ma se, yi o pa ni si ba kwe Zezi yira yam ba pa-o.

⁵⁹ Zuzefu laan ma vu o kwe Zezi yira yam o pipiri-ya di gar-jali dilu na lana tun.

⁶⁰ Ba ma daari ba kwe-ya ba ja vu ba tini piu booni wuni. Dintu manɗi di yi o titi nyum mu, ba deen lugi-di piu yira ni mu. Di yi bon-duburi mu. Ba na tini Zezi yira yam da tun, ba laan ma bibili kandwe-pulogo kamunu ba ma pi booni dum ni, yi ba daari ba viiri.

⁶¹ Ba na wɔra ba kɪ-o kuntu tɪn, Mari wɔlɔ na nunɔi Magɪdala tɪn dɪ Mari wɔdon wɔm maa je yibeeli dɪm yigə nɪ ba niə.

Ba na pɛ pamaɲna yiri yibeeli dɪm te tɪn

⁶² Dɛ dɪm Zwifə bam na yəni ba ti ba yigə sɪ ba siun dɛ dɪm laan yi tɪn ma kɛ. Tɪga na pɔɔrɪ yɪ kɔ yɪ ba siun dɛ dɪm tɪn, Zwifə kaanɪm yigə tiinə bam dɪ Farizɪan tiinə bam laan ma zaɲɪ ba vu Pilatɪ te.

⁶³ Ba ma ta dɪd-o ba wɪ: «Dɪbam tu, dɪ guli nɪ, vwan nyɪm wɔm ya na wɔra maɲa kalɔ tɪn, o dɛɛn tagɪ o wɪ, wɔm wɔ jooɪ o bi da yatɔ dɛ nɪ.

⁶⁴ Kuntu ŋwaanɪ, nan pa ni sɪ nɔɔna wuuri ba vu ba fəri yibeeli dɪm ni, sɪ ba fɔgɪ ba taa yiri-dɪ sɪ kɔ vu kɔ yi da yatɔ yam. Kɔ na dai kuntu, o karabiə bam wɔ wanɪ ba vu ba kwe-o ba ja viiri, yɪ ba daari ba ta dɪ nɔɔna ba wɪ, o bi o yagɪ tɔɔnɪ mɔ. Kuntu ma wɔ pa ba vwan yam laan tiini ya ji cɪga kɔ dwəni pulim dɪm nɪ.»

⁶⁵ Pilatɪ ma sɛ yɪ o wɪ: «Abam jɪgɪ nɔɔna. Nan pa-na ba vu sɪ ba kwaanɪ ba taa yiri-dɪ, sɪ kɔ maɲɪ dɪ abam na lagɪ te tɪn.»

⁶⁶ Ba ma zaɲɪ ba vu yibeeli dɪm jəgə kam, ba fəri dɪ ni kandwɛ kamunu kɔm na pɪ tɪn. Ba ma daari ba yagɪ nɔɔna da sɪ ba taa yiri-dɪ.

28

Zezi na bi o yagɪ tɔɔnɪ te tɪn

(Marikɪ 16:1-8, Luki 24:1-12, Zan 20:1-10)

¹ Ba siun dɛ dɪm na kɛ tɪn, tɪ-bra-pɔra nɪ Mari wɔlɔ na nunɔi Magɪdala tɪn dɪ Mari wɔdon wɔm ma zaɲɪ ba vu yibeeli dɪm jəgə kam sɪ ba nii.

² Tɔga ma da ka sisinji zanzan. Baɗa-We maleka ma nuɗi weyuu ni, ka tu ka ba ka bibili kandwe kamunu kum ka yagi daa ni, yi ka daari ka jeni di baɗa ni.

³ Ka yibiyə maa tiini ka nyuna ni dɔa na pɔpɔlɔ te tin, yi ka gwaaru tum di tiini ti pɔri pari pari.

⁴ Nɔɔna balɔ na wɔra ba yiri yibeeli dɔm tin ma bəri di fɔɔni nɔnɔni ba tigi mu te.

⁵ Maleka kam laan ma ta di kaana bam ka wɔ: «Á yi taá kwarɔ fɔɔni. Amu ye ni abam lagi si á na Zezi wɔlɔ ba na jaani ba pa tɔɔn-dagara kam baɗa ni ba gu tin mu.

⁶ O nan təri yo. O joori o bi o yagi tɔɔni, nɔnɔni o ya na maɗi o ta kulɔ di abam tin. Nan ba-na á nii o yira yam ya na tigi me tin.

⁷ Abam nan ki lila á vu á ta di o karabiə bam ni, We pe o joori o bi o yagi tɔɔni, yi o laan wó da yigə o vu o taa cəgi abam Galile ni. Dáani mu á wó vu á na-o. Mu kulɔ a na lagi a ta a bri abam tin.»

⁸ Maleka kam na tagi kuntu tin, kaana bam ma ki lila ba nuɗi yibeeli dɔm jəgə kam ni ba maa kea, yi fɔɔni di wɔpolo kamunu jigi-ba. Ba ma duri ba vu si ba ta di Zezi karabiə bam kulɔ na ki tin.

⁹ Ba na maa ke tin, Zezi ma da o jeeri-ba, yi o ki-ba le. Ba ma vu ba yi o te, ba kuni doonə ba ja o ne yi ba zul-o.

¹⁰ Zezi ma ta di ba o wɔ: «Á yi taá kwarɔ fɔɔni. Ve-na a ko-biə bam te, si á ta di ba si ba vu Galile, si dáani mu baá na amu.»

¹¹ Kaana bam na nuɗi yibeeli dɔm jəgə kam ni kuntu tin, nɔɔna balɔ na wɔra ba yiri-di tin

badaara ma zaɲɲi ba joori ba vu tɩv kɔm wɔ, yɲi ba ta kɔlv maama na ki tɩn ba bɩi Zwifə kaanɩm yigə tiinə bam.

¹² Kaanɩm yigə tiinə bam laan ma vu ba ηɔɔnɩ dɩ tɩv kɔm nakwa bam. Ba ma ki ni daanɩ yɲi ba kwe səbu-fɔrɔ ba pa pamaɲna bam,

¹³ yɲi ba wɩ: «Abam maɲɲi sɩ á ta nɩ, Zezi karabiə bam mɔ tu titɩ nɩ, ba ηɔ o yɩra yam ba kwe ba ja viiri, yɲi abam tigi á dɔa.

¹⁴ Gɔvɩrma tu wɔm nan na tu o lwarɩ kɔ ni nɩ, yɲi kɔ na jɩgi taanɩ, dɩbam wɔ ηɔɔnɩ dɩ jɔɲi abam dɩ yagi, sɩ liə yɲi taa jɩgi abam.»

¹⁵ Pamaɲna bam ma jɔɲi səbu kɔm, yɲi ba sɩnɩ ba ki kɔlv ba na tagɩ-ba sɩ ba ki tɩn. Mɔ taanɩ dɩntɩ mɔ Zwifə bam jɩgi ba tea, kɔ ba kɔ yɲi zɩm maama.

Zezi na ηɔɔnɩ kɔlv dɩ o karabiə bam o kweeli tɩn

(Mariki 16:14-18, Luki 24:36-49, Zan 20:19-23, Titɔɲa Tɔnɔ 1:6-8)

¹⁶ Zezi karabiə fugə-dɩdɩva kam laan ma zaɲɲi ba vu Galile, piu kɔlv yuu nɩ o na maɲɲi o ta dɩ ba sɩ ba vu tɩn.

¹⁷ Ba ma sɩnɩ ba vu ba na-o, yɲi ba kuni doonə ba zul-o. Badaara maa ta jɩgi bɔbwea dɩd-o.

¹⁸ Zezi laan ma vu o yɲi ba te, yɲi o ta dɩ ba o wɩ: «Wɛ pɛ-nɩ dam sɩ a taa te wɛyuu dɩ tɩga baɲa wəənu maama.

¹⁹ Kɔntɩ ηwaanɩ, nan ve-na lɔgv baɲa dwi tiinə maama te, sɩ á pa ba ji amɔ karabiə, sɩ á daari á miisi-ba na wɔnɩ dɩ amɔ Ko Wɛ yɩri, dɩ amɔ na yɲi Dɩ Bu tɩn yɩri, dɩ Dɩ Joro kɔm yɩri ηwaanɩ,

20 si á daari á bri-ba si ba se wonjo kulɔ maama amɔ na pe abam ni si á ki tin. Nan taá ye-na ni, amɔ wú ta wɔra di abam maɲa maama, si ku vu ku yi lɔgɔ tiim maɲa.»

Wε Tɔno dɪ kasum

Kasem (Kassem): Wε Tɔno dɪ kasum New Testament

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kasem)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 29 Jan 2022

993cfae5-b100-5981-87e7-5a648d773cb9